

វេជ្ជបណ្ឌិត ឈី ចេងហ៊ុយ

២៤ ម៉ោង ដើម្បីសុខភាពល្អ

24 hours for good health by LY Cheng Huy, M.D.

24 heures pour bonne santé par Dr. LY Cheng Huy.

TISSOT
Swiss Watches since 1853

២៤ម៉ោងដើម្បីសុខភាពល្អ

24 hours for good health.

24 heures pour bonne santé.

សេចក្តីឧទ្ទិសស្នាដៃ

ខ្ញុំសូមឧទ្ទិសស្នាដៃនេះជូនអ្នកម្តាយ **ម៉ែល គឹមស្រួច**
និងលោកឪពុក **លី ហ៊ាងដេង** ដែលបានផ្តល់កំណើតកូន
ចិញ្ចឹមបីបាច់កូន និង ផ្តល់លទ្ធភាពអោយកូនបានរៀនចេះដឹង
រហូតក្លាយជាវេជ្ជបណ្ឌិតមួយរូប ។

អ្នកនិពន្ធ

● សូមកុំភ្លេចសួររកសៀវភៅផ្សេងៗទៀត
របស់វេជ្ជបណ្ឌិត **លី ចេងហ៊ុយ !**

● ជាវដុំ និងពតិមានផ្សេងៗ សូមទាក់ទង :

ហ្គាឡាក់ស៊ី ឆោះពុម្ពផ្សាយ

ទូរស័ព្ទលេខ : 012 977 933

011 977 933

016 977 933

ចេញបណ្ឌិត លី ចេងហ៊ុយ

២៤ម៉ោង ដើម្បីសុខភាពល្អ

24 hours for good health by LY Cheng Huy, M.D.

24 heures pour bonne santé par Dr. LY Cheng Huy.

6745

ការផ្សាយរបស់ ហ្គាលាក់ស៊ី

បោះពុម្ពផ្សាយលើកទី ១ -ចំនួន ៥០០០ក្បាល

នៅខែមករា គ.ស ២០០១ - គ.ស ២៥៤៤

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង

All rights reserved - Tous droits réservés

សៀវភៅ **២៤ម៉ោង ដើម្បីសុខភាពល្អ**

និពន្ធ និង ចេញក្រុង : **វេជ្ជបណ្ឌិត លី ចេងហ៊ុយ**

គំរូរូបភាព : **ព្រាង វិចិត្រ**

វាយអត្ថបទ : **ម៉ៅ ឌីនី**

សម្រួលរូបភាពក្នុងកុំព្យូទ័រ : **ជួន សុចិន្ទា**

បោះពុម្ពផ្សាយ និងចែកចាយ : **ហ្គាឡាក់ស៊ី ឆោតុម្ពផ្សាយ**

<p>ហ្គាឡាក់ស៊ី ឆោតុម្ពផ្សាយ</p> <p>ប្រអប់សំបុត្រលេខ ២៥០៥ ភ្នំពេញ កម្ពុជា</p> <p>ទូរស័ព្ទលេខ : 012 977 933 011 977 933 016 977 933</p>	<p>GALAXY EDITION</p> <p>P.O. Box 2505, Phnom Penh 3, Cambodia</p> <p>Tel : + 855 (0) 12 977 933 + 855 (0) 11 977 933 + 855 (0) 16 977 933</p>
--	---

រក្សាសិទ្ធិ © មករា ២០០១ ដោយ លី ចេងហ៊ុយ និង ហ្គាឡាក់ស៊ី ឆោតុម្ពផ្សាយ ។

All rights reserved.

Copyright © January 2001, by LY Cheng Huy and GALAXY EDITION

ចម្លង ថតចម្លង និងផលិតសៀវភៅនេះ មួយផ្នែកក្តី ទាំងស្រុងក្តី
 ទោះដោយវិធីណាក៏ដោយ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាត
 ត្រូវហាមជាដាច់ខាត និងជាអំពើល្មើសនឹងច្បាប់ ។

អារម្ភកថា

ប្រជាពលរដ្ឋយើងមិនតិចនាក់ទេ បានត្អូញត្អែរថា ឈឺនេះឈឺនោះ ចុកដៃ ចុកជើង ឈឺចង្កេះ រោយកញ្ជឹងក ហៅហាត់ គ្មានកម្លាំងកំហែង ទន់ខ្លួន ស្រែស្ស អារម្ភណ៍កំសត់ ម្នាម៉ៅ ដេកមិនលក់ ឆ្កល់ពោះ ហើមពោះ និងអាការៈមិនល្អជា ច្រើនទៀត ។ តើមកពីហេតុអ្វី ?

ដោយសារពលកម្ម សត្វស្វាបានប្រែក្លាយខ្លួនជាមនុស្ស ។ សម័យបុរាណបាន ជំនួសដោយសម័យទំនើប ។ កាលពីមុន មនុស្សធ្វើដំណើរពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ ដោយធ្វើរជើង ជិះសេះ ជិះកង់ជាដើម តែបច្ចុប្បន្ននេះ វិទ្យាសាស្ត្រខាងគ្រឿងចក្រ មានការជឿនលឿន មនុស្សចេះផលិតយានយន្តធ្វើជាយានជំនិះ ដូចជាម៉ូតូ រថយន្ត រថភ្លើង យន្តហោះជាដើម ។ ការបរិភោគសាច់សត្វព្រៃ ផ្លែឈើ និងបន្លែនៅក្នុង ធម្មជាតិត្រូវបានជំនួសដោយការបរិភោគសាច់សត្វចិញ្ចឹម អាហារកំប៉ុង ផ្លែឈើ និង បន្លែដែលផលិតដោយប្រើជីវសាស្ត្រទំនើប ដូចជាជីគីមី ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតជាដើម ។ ចុះអង្គប្រាណយើងយ៉ាងម៉េចដែរ ? វាជាធាតុមួយរបស់ធម្មជាតិដែរ តើវាប្រែប្រួល យ៉ាងណាដែរ ?

ខ្ញុំយល់ថា ការវិវឌ្ឍន៍បែបនេះ ជួនផ្តល់ផលល្អ ជួនផ្តល់ផលអាក្រក់ ដល់សព្វគ្រប់ កាយមនុស្ស ។ សាច់ដុំមនុស្សត្រូវក្រៀមស្អិតដោយខ្លះចលនា ផ្លូវរំលាយអាហារត្រូវបានរំខាន ឬបំពុលដោយជាតិគីមី ផ្លូវដង្ហើមស្រូបយកខ្យល់ដែលបំពុលដោយឧស្ម័នផ្សេងៗ ។ល។

ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាទាំងអម្បាលមានខាងលើនេះ ខ្ញុំមានគំនិតផ្តួចផ្តើម សរសេរ និងចងក្រងសៀវភៅដែលលោកអ្នកកំពុងកាន់អាននេះឡើង ។ ការចងក្រង សៀវភៅនេះមានការលំបាកខ្លះដែរ ទាំងខាងអក្ខរាវិរុទ្ធ ទាំងខាងបច្ចេកទេស ។ ព្រោះ ដោយសារសង្គ្រាម ឯកសារខ្លះត្រូវបាត់បង់ ហើយឯកសារដែលនិយាយអំពីវេជ្ជសាស្ត្រ និង សុខភាពរបស់ខ្មែរក៏មានតិចតួចដែរ ។ សៀវភៅ **២៤ ម៉ោងដើម្បីសុខភាពល្អ** នេះ ជាឯកសារដំបូងរបស់ខ្មែរ ដែលនិយាយអំពីតំហៃទាំសុខភាពប្រចាំថ្ងៃ ។ ចំពោះអក្ខរា

វិទ្ធី ដោយសារភាសាខ្មែរមានការប្រែប្រួល និងប្តូរផ្លាស់ល្បឿនពេក ខ្ញុំមានការរំកិល
ជាខ្លាំងក្នុងការជ្រើសរើស ប៉ុន្តែនៅចុងបញ្ចប់ ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តសរសេរតាម **វចនានុ
ក្រមខ្មែរ** ភាគ ១ និងភាគ ២ ដែលចែងក្រុងដោយក្រុមជំនុំ និងសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ
ជួន ណារត ដែលបោះពុម្ពនៅឆ្នាំ ១៩៦៧ ដោយពុទ្ធសាសនៈបណ្ឌិត្យ ។

ការផលិតសៀវភៅនេះ មានគោលបំណងបំពេញតម្រូវការផ្នែកចំណេះដឹងអំពី
ការថែទាំសុខភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា សៀវភៅមួយក្បាលនេះជួយណែនាំ
ប្រាប់អំពីអ្វីដែលលោកអ្នកត្រូវធ្វើពេញមួយថ្ងៃ ដើម្បីមានសុខភាពល្អ ។ មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវ
ការសុខភាពជាចាំបាច់ ពោល *សុខភាពជាគ្រាប់ពេជ្រ* ។ តើបានប្រយោជន៍អ្វីទៅ បើយើង
មានទ្រព្យសម្បត្តិស្តុកស្តម្ភ និងមុខតំណែងការងារធំដំបើយ តែយើងមានសុខភាពមិន
ល្អ ឈឺមិនឈប់នោះ ?

ខ្ញុំសូមផ្ញែងអំណរគុណជាអនេក នូវការគាំទ្រស្នាដៃនេះ ពីសំណាក់លោកអ្នក
អាន ។ ខ្ញុំក៏សូមអភ័យទោសផងដែររាល់ការខុសឆ្គង ដោយអចេតនា ឬដោយចៃដន្យ ។
ខ្ញុំទទួលយកដោយរីករាយ រាល់ការរិះគន់កែលំអ របស់លោកអ្នកអានទាំងឡាយ ដើម្បី
ឱ្យការបោះពុម្ពលើកក្រោយមានភាពសុក្រិត ។ ខ្ញុំពិតជាដឹងថា *គ្មានអ្វីដែលឥតខ្ចោះ
នោះឡើយ* ។ សូមជនរួមជាតិខ្មែរគ្រប់រូបគិតថា សៀវភៅមួយក្បាលនេះ ជារបស់
ខ្មែរយើងទាំងអស់គ្នា ។ ខ្មែរសាមគ្គីគ្នា ខ្មែររស់ ខ្មែររស់ជារៀងរហូត ។

ទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធិពរ សូមឱ្យលោកអ្នកអាន និងជនរួមជាតិខ្មែរគ្រប់រូប
មានសុខភាពល្អ កម្លាំងមាំមួន និងប្រាជ្ញាក្តីថ្លា ។

វេជ្ជបណ្ឌិត លី ចេងហ៊ុយ
គ្រូពេទ្យនៃវិទ្យាស្ថានព័ស្ត័រកម្ពុជា

មាតិកាអត្ថបទ

អារម្ភកថា ៣

ផ្នែកទី ១ : ដើម្បីសុខភាពពេលព្រឹក.....៩

១-ពេលភ្ញាក់ និងពេលក្រោកពីដំណេក ១១

- ពេលម៉ោងភ្ញាក់ពីដំណេក ១៣

២- លំហាត់ប្រាណពេលភ្ញាក់ ១៥

៣-លំហាត់ប្រាណពេលព្រឹក /..... ២០

៤- លំហាត់សាច់ដុំពោះពេលព្រឹក..... ២៧

៥- អនាម័យមាត់ធ្មេញ ២៩

៦- ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលព្រឹក..... ៣១

៧- ប្រការមិនល្អ មិនគួរធ្វើនៅពេលព្រឹក ៣៣

៨- ផលប្រយោជន៍នៃពន្លឺព្រះអាទិត្យ ៣៥

៩- ការបរិភោគពេលព្រឹក ៣៧

១០- ការបរិភោគនិងការជ្រើសរើសចំណីអាហារ ៤០

- ក- ពេលម៉ោងបរិភោគ ៤០
- ខ-ប្រភេទនិងមុខងាររបស់ចំណីអាហារ ៤២
- គ- តម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់សព្វគ្រា..... ៤២
- ឃ- សារធាតុចិញ្ចឹមនិងការជ្រើសរើសចំណីអាហារ ៤៤
  - ឃ- ១- ជាតិប្រូតេអ៊ីន ឬ ជាតិសាច់ ៤៤
  - ឃ-២- ជាតិក្រូមស៊ីដ ឬ ជាតិស្ករ ៤៧

ប-៣- ជាតិលីពីដ ឬ ជាតិខ្លាញ់ ៥០

ប-៤- ជាតិវីតាមីន ឬ ជីវជាតិ ៥៤

ប-៥- ជាតិអំបិលខនិដ និងជាតិរ៉ែ ៥៥

ប-៦- ជាតិទឹក ៥៦

ផ្នែកទី ២ : ដើម្បីសុខភាពពេលថ្ងៃ ៥៩

១១- ស្ថានភាពសុខភាពពេលថ្ងៃ ៦១

    ក- សមត្ថភាពឈានដល់កំពូលនៃបញ្ហាព្យាបាល ៦២

    ខ- អាការៈឃ្នានបាយនៅម៉ោងជិត ១១ ..... ៦២

    គ- អាការៈឆ្ងើយកម្លាំងទន់ខ្លួនប្រមាណជានៅម៉ោង ១ថ្ងៃ ៦៣

១២- ការបរិភោគពេលថ្ងៃត្រង់ ៦៥

១៣- ផលចំណេញពីដំណេកពេលថ្ងៃ ៦៧

១៤- ការដកដង្ហើម ៦៩

    • លំហាត់ដកដង្ហើម ៧១

១៥- អាការៈស្រ្តេស្យនិងវិធីសមាធិ ៧៣

    ក- អាការៈស្រ្តេស្យជាអ្វី ? ៧៣

    ខ- ការធ្វើ ឬតាំងចិត្តសប្បាយវិករាយ ៧៥

    គ- សមាធិសម្រួលផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត ៧៦

    ប-លំហាត់សមាធិបំបាត់អាការៈស្រ្តេស្យ ៧៩

១៦- ម៉ាស្សាបំបាត់អាការៈឈឺក្បាល និងរោយកញ្ជឹងក ៨២

១៧- ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលថ្ងៃ ៨៣

១៨- លំហាត់ប្រាណពេលថ្ងៃ ៨៥

១៩- លំហាត់ប្រាណ និងកីឡា ៩៧

    ក- លំហាត់ប្រាណនិងកីឡាជួយស្រោចស្រង់ ឬសង្គ្រោះសុខភាពប្រុសម្រាម.....៩៨

    ខ- លំហាត់ប្រាណនិងកីឡាជួយកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ ៩៩

    គ- លំហាត់ប្រាណនិងកីឡាជួយបង្កើនប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ ៩៩

    ឃ- លំហាត់ប្រាណនិងកីឡាជួយរក្សាសម្រស់រាងកាយ ១០០

    ង- កីឡាអាចបង្កជាគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ ១០១

    ច- សកម្មភាពផ្លូវកាយនិងតម្រូវការជាតិទឹក ១០២

ផ្នែកទី ៣ : ដើម្បីសុខភាពពេលយប់..... ១០៣

២០- ស្ថានភាពសុខភាពពេលល្ងាច ១០៥

    ● ពេលចូលដល់ផ្ទះ ១០៦

២១- លំហាត់ប្រាណពេលល្ងាច ១០៧

២២- ការបរិភោគពេលល្ងាច ១១០

    ក- ការបរិភោគដែលចំពោះពេលវេលា ១១២

    ខ- ការបរិភោគដើម្បីដំណេកលក់ស្តប់ស្តល់ ១១៤

    គ- ការបរិភោគសម្រាប់អ្នកធ្វើការងារយប់ ១១៥

២៣- ការទទួលបានដំណេក ១១៧

    ក- ដំណើរប្រព្រឹត្តនៃដំណេក ១១៧

        ក-១ ខួរក្បាល ១១៧

        ក-២ ចក្រនិងដំណាក់កាលនៃដំណេក ១១៨

        ក-៣ វ័យនិងដំណេក ១១៩

ក-៤ រយៈពេលនៃដំណាក់	១២០
ក-៥ ពេលម៉ោងចូលដំណាក់	១២១
ខ- ជីវិតប្រចាំថ្ងៃនិងដំណាក់	១២២
ខ-១ អនាម័យចំណីអាហារ	១២៣
ខ-២ សកម្មភាពផ្លូវកាយ	១២៤
ខ-៣ ការប្រើប្រាស់ឱសថជួយដំណាក់លក់	១២៥
គ- បរិស្ថាននិងដំណាក់	១២៦
គ-១ ទីកន្លែងស្នាក់នៅ ឬលំនៅដ្ឋាន	១២៦
គ-២ បរិស្ថានសម្លេង	១២៧
គ-៣ សីតុណ្ហភាពខាងក្រៅខ្លួន និងខាងក្នុងខ្លួន	១២៧
ឃ- ដំបូន្មានល្អៗ ដើម្បីដំណាក់លក់	១២៨
ឃ-១ មេរៀននៃដំណាក់លក់	១២៨
ឃ-២ ដំបូន្មានដើម្បីដំណាក់លក់ស្តាប់ស្តួល	១២៩
២៤- ការរួមភេទផ្លូវភេទ	១៣២
• ការរួមភេទ និងជម្ងឺកាមរោគ	១៣៣
២៥- ចលនាអង្គប្រាណ ពេលចូលដំណាក់	១៣៥
២៦- ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលយប់	១៣៧
២៧- ប្រការមិនល្អ មិនគួរធ្វើនៅពេលយប់	១៣៩
• ឯកសារពិគ្រោះ	១៤១

ផ្នែកទី១

ដើម្បីសុខភាពពេលព្រឹក

- ១- ពេលភ្ញាក់ និងពេលក្រោកពីដំណេក
- ២- លំហាត់ប្រាណពេលភ្ញាក់
- ៣- លំហាត់ប្រាណពេលព្រឹក
- ៤- លំហាត់សាច់ដុំពោះពេលព្រឹក
- ៥- អនាម័យមាត់ច្រើន
- ៦- ប្រការល្អ គួរធ្វើនៅពេលព្រឹក
- ៧- ប្រការមិនល្អ មិនគួរធ្វើនៅពេលព្រឹក
- ៨- ផលប្រយោជន៍នៃពន្លឺព្រះអាទិត្យ
- ៩- ការបរិភោគពេលព្រឹក
- ១០- ការបរិភោគ និងការជ្រើសរើសចំណីអាហារ

មជ្ឈមណ្ឌលនាឡិកា ស្វីស
SWISS WATCH CENTER

ខាងកើតផ្សារធំថ្មីចម្ងាយ 100ម៉ែត្រ

អគារលេខ 189Eo-191Eo ផ្លូវខេមរភូមិន្ទ (130)

ប្រអប់សំបុត្រលេខ 446 ភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

TEL : (855-23) 427 496 – 427 648 – 722 528

FAX : 855-23 216 627

១. ពេលភ្នាក់ និងពេលក្រោកពីដំណេក

មួយម៉ោងបន្ទាប់ពីភ្នាក់ពីដំណេកលង់លក់ ជាអ្នកកំណត់សុខភាពពេញមួយថ្ងៃ ។
តើត្រូវរៀបចំខ្លួនប្រាណយ៉ាងដូចម្តេចទៅ ដើម្បីទប់ទល់នឹងសកម្មភាព ឬកិច្ចការងារ
ទាំងឡាយ...?

តើឈ្នះលើការប្រកួត ឬប្រណាំងយ៉ាងម៉េចនឹងកើតទៅ បើគ្រាន់តែការចេញ
ដំណើរមិនបាន ឮទៅហើយនោះ?

ស្តុះងើបពីលើគ្រែ ស្លៀកពាក់ខោអាវប្រញាប់ប្រញាល់ ពិសាទឹក ឬកាហ្វេស្ទើរមិន
ត្រង់មាត់ និងស្តុះរត់ចេញដំណើរជាដើម ក្នុងរយៈពេលមិនបាន៣០នាទីនោះ គឺជា
កាយវិការខុសឆ្គង ដែលមិនគួរធ្វើ ឬមិនត្រូវប្រតិបត្តិឡើយ។ ខ្លួនប្រាណយើងមិន
មានសមត្ថភាពប្តូរពីសភាពលង់លក់ មកសភាពភ្នាក់ដឹងខ្លួនងាយដូចគេបិទ ឬបើកកុង
តាក់ចរន្តអគ្គិសនីនោះឡើយ។ ក្រោយពីដំណេកលង់លក់រយៈពេល៨ម៉ោង នៅក្នុង
ឥរិយាបថដេកស្ងួតមក ខ្លួនប្រាណយើងមិនអាចសម្រប ទទួលធ្វើសកម្មភាពបានទៀត
ទេ ទោះសាច់ដុំក្តី សន្លាក់ក្តី ចរន្តឈាមរត់ក្តី ឬកម្រិតថាមពលក្តី។ ព្រោះថាពេលយើង
ដេក សរីរាង្គទាំងឡាយនៃសព្វាង្គកាយរបស់យើងក៏សម្រាកដែរ ដូច្នេះដល់ពេលយើង
ភ្នាក់វិញ ត្រូវតែដាស់វាំងដែរ។ ជាពិសេស មុនងើបពីដំណេកប្រការចំបង ដែលត្រូវធ្វើ
គឺដាស់សាច់ដុំ និងសន្លាក់ទាំងឡាយ។ យ៉ាងណាមិញ ការសន្លឹង ឬបន្លឹងដោយទាញពត់
ខ្លួនប្រាណអាចសម្រួលសាច់ដុំ និងសន្លាក់ឱ្យចូរស្បើយ និងស្រាកស្រាន្តបានខ្លះៗដែរ
ដើម្បីទប់ទល់ ឬបញ្ជ្រាវសកម្មភាព ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ ឆ្លើយ
អានលំហាត់ប្រាណពេលភ្នាក់ ទំព័រទី១៥ និងលំហាត់ប្រាណពេលក្រោកពីដំណេក ទំព័រទី២០ ។

តម្រូវឱ្យគិតគូរពីប្រព័ន្ធរំលាយអាហារ និងពោះវៀនផងដែរ។ ភាពគ្មាន ការកម្រិត
 នៃសាច់ដុំពោះ និងតំបន់ចុះនៃចលនាដង្ហើមចេញចូលក្នុងពេលយប់ បានធ្វើឱ្យថយការ
 ច្រានលាមកបញ្ចេញចោល។ ដើម្បីដាស់ឱ្យកម្រិតបំពង់រំលាយអាហារច្រានលាមក
 ចេញ អ្នកគ្រាន់តែពិសាទឹកកន្លះកែវ ឬមួយកែវ ពេលងើបពីលើគ្រែតែប៉ុណ្ណោះ អាច
 យកជាការបានហើយ។ ប្រសើរជាងនេះទៅទៀត អ្នកគួរធ្វើចលនាខ្លះ ដើម្បីសាច់ដុំ
 ពោះ និងការបត់ជើងធំ (សូមអាន លំហាត់សាច់ដុំពោះពេលព្រឹក ទំព័រ២៧និង ការដកដង្ហើម
 ទំព័រ៦៩) ។ ✓

ប្រព័ន្ធរបត់ឈាមរត់របស់យើង ក៏ត្រូវការការដាស់ ឬពញ្ជាផងដែរ ព្រោះថា ការ
 សន្ទុកអវិជ្ជមាននៅស្តុកស្បៀមយូរ គ្មានចលនារយៈពេលជាច្រើនម៉ោងនោះ បានធ្វើឱ្យ
 ចរន្តឈាមរត់ថយថយប្រសិទ្ធិភាពដែរ។ ការងូតទឹកត្រជាក់អាចដោះស្រាយកង្វល់នេះ
 បាន។ ពេលប៉ះទឹកឬធាតុត្រជាក់ សរសៃឈាមរួម។ ការរួមគ្នានៃសរសៃឈាមសម្រួល
 ដល់ការបាញ់ឈាមប្តូរចូលបេះដូង និងដល់ការបាញ់ឈាមចេញបាចសាច់ពេញសព្វ
 សព្វកាយបានប្រសើរវិញផងដែរ។ លទ្ធផលម្យ៉ាងទៀត គឺបញ្ជ្រាបការកើតមាន
 វេទនារម្មណ៍ធ្ងន់ៗជើង(ការមានអារម្មណ៍ថា ជើងធ្ងន់ៗដូចជើងដី) ។

នៅស្រុកខ្មែរយើង ជាពិសេសនៅរដូវវស្សា ប្រជាជនយើងខ្លះចូលចិត្តងូតទឹកក្តៅ
 ពេលព្រឹកព្រលឹម ជាការខុសឆ្គង តែគួរងូតទឹកក្តៅនៅពេលហៀបចូលដំណេកពេល
 យប់។ ដូច្នេះគួរងូតទឹកត្រជាក់ពេលព្រលឹម មិនគួរងូតទឹកក្តៅពេលព្រឹកព្រលឹមឡើយ។
 បើអ្នកចង់ងូតទឹកក្តៅពេលព្រឹកព្រលឹមខាងតែបាន នោះពេលចុងបញ្ចប់នៃការសំអាត
 កាយរបស់អ្នកដាច់ខាត អ្នកត្រូវងូតទឹកត្រជាក់បន្ថែមជាប្រយោជន៍ដល់ចរាចរឈាម

រត់ផង និងបង្កើនភាពមាំមួនរឹងប៉ឹងនៃសព្វាង្គកាយផង ។

ការងូតទឹកបែបនេះ ដំបូងហាក់ពិបាកទ្រាំបន្តិចមែន តែបន្ទាប់មកនឹងផ្តល់ឱ្យអ្នក
នូវភាពស្រស់ថ្លា និងលែងខ្លាចត្រជាក់ ។ ប៉ុន្តែសូមប្រយ័ត្ន បើអ្នកមានទំនោរ ឬនិន្នាការ
ទៅមានជម្ងឺរលាកសន្លាក់ ឬឈឺចាប់នៅនឹងសន្លាក់ អ្នកគួរងូតទឹក“ល្មម” មិនក្តៅជ្រុល
មិនត្រជាក់ ជ្រុល អ្នកអាចស្មានសីតុណ្ហភាពដោយដៃរបស់អ្នក ។

ប្រសិនបើអង្គប្រាណរបស់យើងនៅពេលភ្នាក់ពីដំណេកលង់លក់ មានសភាពតាំង
ស្លុក ឬគ្មានកម្លាំងពលំ បញ្ហាញាណវៃឆ្លាតរបស់យើងក៏មិនប្រសើរដែរ ។

● **ពេលហើរខ្លាត់ពីដំណេក**

ដំណេក និងការមិនដេក ជាការវិលកើតជាប្រចាំជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ខ្លួនយើងប្រៀប
បាននឹងព្រះអាទិត្យអញ្ចឹង ពេលព្រះអាទិត្យរះ យើងចាប់ផ្តើមបំពេញកិច្ចការ ឯពេល
ព្រះអាទិត្យលិច យើងក៏ចាប់ចូលដំណេកដែរ ។ ការដើរខុសសង្វាក់នេះ អាចបង្កការបះ
ពាល់សុខភាពចំពោះអ្នកខ្លះ ឯអ្នកខ្លះទៀតមិនមានជាបញ្ហាអ្វីឡើយ ។ ប៉ុន្តែទោះជាបែប
នេះក្តី អ្នកមិនគួរប្រឆាំងនឹងធម្មជាតិឡើយ ។

ក្នុងមួយយប់ៗ យើងត្រូវទទួលទានដំណេកដោយឆ្លងកាត់ជាច្រើនចក្រ ឬខួប
ដំណេក ។ ចក្រទាំងឡាយត្រូវវិលចុះ វិលឡើង៤ ទៅ៥ដំណោះក្នុងមួយយប់ ហើយ
ក្នុងមួយចក្រមានរយៈពេលពីមួយម៉ោងកន្លះ ទៅពីរម៉ោង ។ នៅក្នុងចក្រដំណេក
នីមួយៗ ត្រូវបានបែងចែកជា៥វគ្គ ឬដំណាក់កាល គឺវគ្គដំណេកលក់ “ស្តប់” ចំនួន៤ និង
វគ្គដំណេកលក់ “លាយសុបិន្ត” ចំនួន ១ ។

នៅវគ្គដំណេកលក់ “ស្តប់” ដែលជាដំណាក់កាលដំបូងក្នុងចក្រ សកម្មភាពការងារ

របស់ខ្ញុំក្បាលខ្សោយ ។ ក្នុងរយៈពេលនេះ បើមានការដាស់ឱ្យភ្ញាក់ពីដំណេកលក់ អាចឱ្យវង្វេងវង្វាន់ស្មារតី មិនដឹងថាទិសណាលិច ទិសណាកើត និងពេលម៉ោងប៉ុន្មាន ឬថ្ងៃណានោះទេ ។ រីឯនៅដំណាក់កាលចុងក្រោយនៃចក្រដំណេក ឬវគ្គដំណេកលក់ "លាយសុបិន្ត" រលកក្រាហ្វិកនៃខ្ញុំក្បាលដូចគ្នានឹងពេលពុំដេកលក់ដែរ មានន័យថា ដំណាក់កាលនេះ ខ្ញុំក្បាលមានសកម្មភាពការងារជាធម្មតា ។ ការភ្ញាក់ពីដំណេកនៅវគ្គនេះ យើងងាយដឹងខ្លួន មានស្មារតីដឹងទិសតំបន់ ។ ដូច្នោះ តាមក្រិតក្រមផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ យើងគួរភ្ញាក់ពីការដេកលក់នៅចុងបញ្ចប់នៃដំណាក់កាល ឬវគ្គដំណេកណាមួយ ។

ពេលម៉ោងនៃការភ្ញាក់ពីដំណេក ជាកត្តាសំខាន់មួយដែរ ។ ការភ្ញាក់ម្តងម៉ោងនេះ ម្តងម៉ោងនោះ អាចបង្កជាការប៉ះពាល់ដល់សុខភាពផងដែរ ។ ការដង្កក់លើត្រែយូរ ពេលព្រឹកមិនផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វីឡើយ បើសិនជាអ្នកបានដេកគ្រប់គ្រាន់ពេញមួយ យប់ហើយនោះ ។ ចំណែកឯការបន្ថយរយៈពេលដេក រាប់ក្រោកពីដេកដោយហេតុផល ថា ត្រូវការពេលច្រើននៅពេលថ្ងៃ ដើម្បីអ្វីមួយនោះ ពិតជាអាចនាំអ្នកឱ្យឈានទៅរក ការបាក់កម្លាំងកាយចិត្ត និងភាពគ្មានប្រសិទ្ធិភាពទាំងឡាយ ។ ការកំណត់ពេលក្រោក ពីដំណេក គួរធ្វើទៅតាមបុគ្គលម្នាក់ៗ លែងរឹងណាឱ្យរយៈពេលដេកគ្រប់គ្រាន់ និង សមស្រប ។ ដូច្នោះ អ្នកគួរភ្ញាក់ពីដំណេកនៅពេលម៉ោងណាមួយកំណត់ និងទៀងទាត់ ។

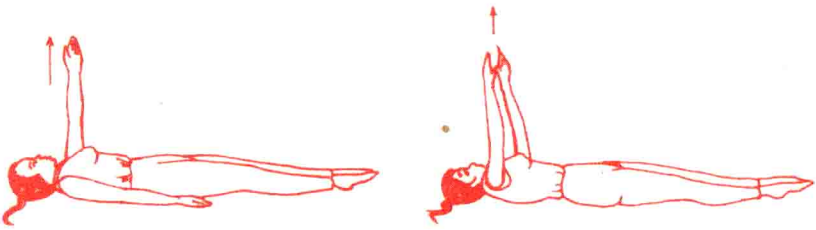
សំខាន់បំផុតនៃពេលវេលា

ពេលវេលាពិសេសណាមួយ អង្គប្រាណយើងទាំងមូលក៏ត្រូវដាស់ឱ្យភ្ញាក់ដែរ។ ដូច្នេះ អ្នកមិនត្រូវក្រោកពីដំណេកដោយប្រញាប់ប្រញាល់ទេ។ អ្នកគួរចំណាយពេលចំនួនតែ ៣នាទីនៅលើគ្រែដេកប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីទាញពត់សំនឹងអង្គប្រាណ ស្វាប និងទាញសណ្តូក បន្តិចសម្រួលអវៈយវៈដែលស្រយឹងស្រពន់ពេញមួយយប់។

ការទាញ ឬពត់បន្តិចពេលព្រឹក មិនត្រូវធ្វើបែបបន្តិចប្រកុវ់ទេ ព្រោះវាមានតួនាទី សំខាន់ សម្រាប់ដាស់អង្គប្រាណអ្នក និងផ្តល់សុខភាពដល់អ្នកពេញមួយថ្ងៃ។

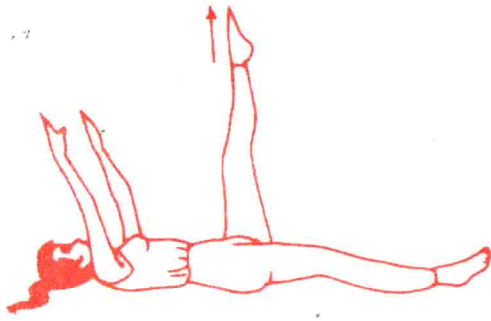
ចលនាទី១: ដាស់សាច់ដុំ និងសន្លាក់ដៃ

មុនដំបូង ចូរអ្នកទាញដៃម្ខាងរបស់អ្នកចេញពីក្រោមភួយ រួចលើកឡើងទៅលើ ត្រង់ បង្កើតជាមុំកែង (៩០ អង្សា) ជាមួយដងខ្លួន ហើយសូមទាញពន្លតប្រអប់ដៃឱ្យ តឹង។ បន្ទាប់មក សូមទាញដៃម្ខាងទៀតម្តង ដូចដៃម្ខាងដែលធ្វើចលនារួចផងដែរ។ ទីបំផុតចូរទាញបន្តិចដៃទាំងពីរព្រមគ្នា។ រាល់ការទាញត្រូវការរយៈពេលចំនួន៥វិនាទី។

ចលនាទី៧: ដាស់សាច់ដុំ និងសន្លាក់ខើង

ចូរអ្នកទាញបន្តឹងជើង
ទាំងពីរដូចទាញបន្តឹងដៃទាំង
ពីរដែរ ។ ចូរអ្នកលើកជើង
ខាងឆ្វេងឡើងលើត្រង់ ហើយ
សូមទាញប្រអប់ជើងឱ្យត្រង់ ។
បន្ទាប់មក សូមធ្វើចលនាជើង
ខាងស្តាំម្តង ហើយទីបំផុត ចូរអ្នកទាញពន្លតជើងទាំងពីរឱ្យតឹងព្រមគ្នា ។ រាល់ពេល
ទាញត្រូវការរយៈពេលចំនួន៥វិនាទី ។

ចលនាទី៨: ទាញបន្តឹងអង្គត្រាណាទាំងមូល

ចូរអ្នកដកថ្ពាសន្តឹងដៃ សន្តឹងជើងទាំងពីរស្របគ្នា ដោយលែងឆ្ពោះសម្រាប់
ពន្លតដៃនៅខាងក្បាល និងចុងជើង ។ អ្នកចាប់ផ្តើមធ្វើចលនាទាញបន្តឹងដៃ និងជើងទាំង
ពីរ ដោយដកដង្ហើមចូល(ការទាញបន្តឹងម្តងៗ ត្រូវការរយៈពេល៥វិនាទី) ។

ចលនាទី៩: ដាស់គ្រប់សាច់ដុំ និងសន្លាក់ទាំងអស់

ចលនានេះ តម្រូវឱ្យទាញពន្លតចុងដៃ ចុងជើងទាំងសងខាងឱ្យតឹងបំផុត ។
ដំបូង សូមអ្នកទាញប្រអប់ជើងខាងឆ្វេង៥វិនាទី ហើយជើងខាងស្តាំ៥វិនាទី ។

ចូរអ្នកបន្តចលនាទាញដៃខាងឆ្វេងឱ្យឆ្ងាយ ហើយដៃខាងស្តាំឱ្យឆ្ងាយ ។

បន្ទាប់មក សូមអនុវត្តការទាញមួយចំហៀងខ្លួនម្តង សូមអ្នកទាញចំហៀងខាងឆ្វេង ប្រអប់ជើងខាងឆ្វេង និងប្រអប់ដៃខាងឆ្វេងមុន ។ រួចសូមទាញចំហៀងខាងស្តាំ ប្រអប់ជើងស្តាំ និងប្រអប់ដៃស្តាំម្តងវិញ (ចលនាទាញនីមួយៗមានរយៈពេល៥វិនាទី) ។

ទីបំផុត សូមអ្នកធ្វើចលនាតាមបែបផ្ទុយគ្នាវិញម្តង ។ ដំបូង សូមអ្នកទាញជើងឆ្វេង និងដៃស្តាំព្រមគ្នា (ឱ្យឆ្ងាយ) រួចបន្តទាញជើងស្តាំ និងដៃឆ្វេងព្រមគ្នាម្តងវិញ (ឱ្យឆ្ងាយ) ។

ចលនាទី៥: បន្ទុះអាងត្រតាក

ចូរអ្នកដកថ្នាំ ដៃសន្ធឹងឆ្កាង បញ្ឈរក្បាលជង្គង់ រួចយោលផ្នែកក្បាលជង្គង់ និងអាងត្រតាកម្តងទៅខាងឆ្វេង ម្តងទៅខាងស្តាំ ដោយទប់ស្មារតីនៅស្បែកជានិច្ច ។ ពេលផ្នែកក្បាលជង្គង់ សូមអ្នកដកដង្ហើមផ្ទៃខ្យល់ចេញ និងពេលលើកក្បាលជង្គង់ សូមដកដង្ហើមចូលវិញ ។ អ្នកអាចធ្វើចលនាផ្នែកម្ខាងចំនួន៥ដង ។

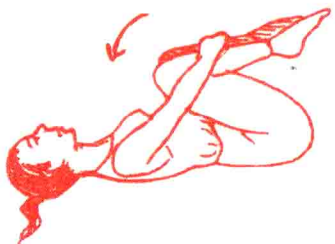
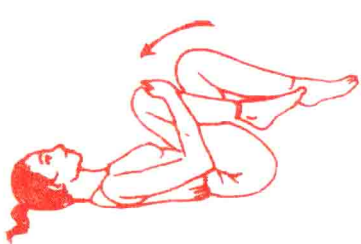
គណនាទី៦: បន្ទុចេន្ទ្រ

ចូរអ្នកដាក់ទង្គិមពីកាយវិក្ការដេកស្លូក រួចស្លូមបត់ក្បាលជង្គង់ខាងស្តាំ ហើយទាញ វាឆ្អឹងនឹងដើមទ្រូង និងរក្សាឥរិយាបថនេះរយៈពេល៥វិនាទី ។ សូមអ្នកបន្តធ្វើចលនានេះ ជាមួយក្បាលជង្គង់ខាងឆ្វេងដូចគ្នាដែរ ។ សូមបញ្ជាក់ថា រាល់ពេលទាញ ស្លូមដកដង្ហើម ចេញ ។

គណនាទី៧: បន្ទុសាច់ដុំ និងឆ្អឹងចេន្ទ្រ

ចលនានេះបន្តពីចលនាទី៦ ។ ពេលនេះ ចូរអ្នកដកយកដៃទាំងពីរ ត្រម៉ោងក្បាល ជង្គង់ទាំងពីរ រួចទាញក្បាលជង្គង់ទៅឆ្អឹងនឹងដើមទ្រូង ដោយត្រូវដកដង្ហើមចេញផង ដែរ ។ រួចព្រលែងក្បាលជង្គង់ទៅវិញ ដោយដកដង្ហើមចូល ។ សូមធ្វើចលនាបែបនេះ សាចុះ សាឡើងបីដង ។ ទីបំផុត ចូរអ្នកទប់ឥរិយាបថក្បាលជង្គង់ឆ្អឹងនឹងដើមទ្រូងចំនួន ១០ វិនាទី ដោយដកដង្ហើមចេញផង ។

ចលនាទី៨: ជាសសរចង្កុំពោះ

បន្ទាប់ពីចលនាទី៧មក ចូរអ្នកទម្លាក់ជើង ទាំងពីរទៅលើកម្រាលវិញ បង្កើតជាតំរិយាបថ ដេកបញ្ឈរក្បាលជង្គង់ ដៃទាំងពីរសណ្តូកទៅ មុខ។ បន្ទាប់មកសូមងើបក្បាល និងដងខ្នង ដោយរម្សៀលឆ្អឹងកងខ្នង ព្រមទាំងដកដង្ហើមចេញ ផង ។ ចលនានេះ មានរយៈពេលសរុប ១០ វិនាទី ។

ចលនាទី៩: ជាសន្លឹកកង និងសាច់ដុំខ្នង

ចូរអ្នកអង្គុយបញ្ឈរក្បាលជង្គង់ ប្រអប់ដៃ ទាំងពីរច្រត់លើក្បាលជង្គង់ ។ រួចសូមអ្នករុញដង ខ្នងធ្លិបទៅនឹងក្បាលជង្គង់ ដោយដកដង្ហើមចេញ ។ សូមធ្វើចលនានេះឱ្យបានបីដង ។

៣. លំហាត់ប្រាណពេលព្រឹក

ក្រោយពីអ្នកងើបចុះពីលើគ្រែដោយសន្សឹមៗ អ្នកត្រូវចំណាយពេល៥នាទីទៀត ដើម្បីធ្វើចលនាខ្លះ ប្រយោជន៍សម្រួល ឬបន្ថយភាពរឹងស្លុកនៃអង្គប្រាណ បន្តនកញ្ជឹងក និងកំដៅសព្វកាយ មុនអង្គុតទឹកសំអាតខ្លួនជាដើម ។

ចលនាទី១: ដាស់តញ្ជាចសាច់ដុំ

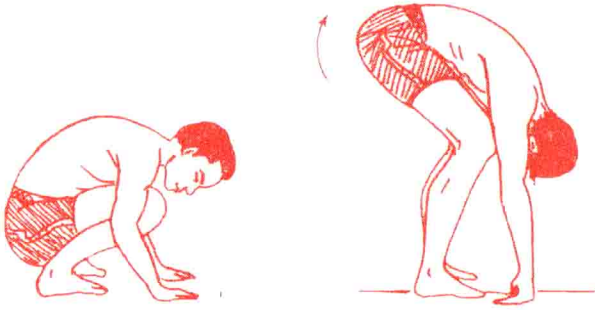
ក្រោយពីចុះពីលើគ្រែមក ចូរអ្នកឈរឱ្យ ត្រង់ខ្លួន ។ ផ្ដើមធ្វើចលនាដោយជន្លើតលើចុង ជើងទាំងពីរ ហើយចូរអ្នកពត់បន្លឹង និងពន្លូតដង ខ្លួនទាំងមូល ដៃទាំងពីរលើកឡើងលើ ប្រអប់ដៃ ចាក់ស្រែះគ្នា ភ្លើយបាតដៃទាំងពីរឡើងលើបែរ រកមេឃ រីឯចង្កាអោនផុចចុះក្រោម ។ ចូរធ្វើ ចលនាទាំងនេះព្រមគ្នា សាចុះ សាឡើងឱ្យបាន ៥ដង ។

ចលនាទី២: ចលនារំលីលឆ្អឹងកខ្លួន

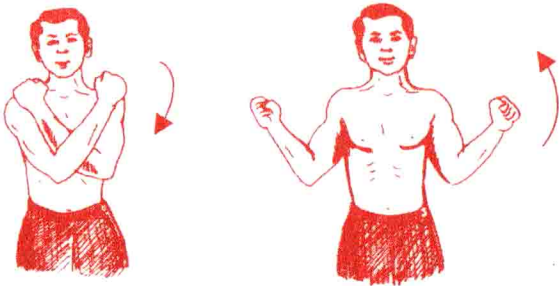
ចូរអ្នកអង្គុយច្រហោង(ចោងហោង) បាតដៃទ្រោបលើដី បន្ទាប់មក អ្នកចាប់ ផ្ដើម ងើបបំបះគូទឡើងលើយឺតៗ ដោយដកដង្ហើមចេញ និងដោយអោនផុចចង្កាទៅ រក បន្ទោះជង្គង់ទាំងពីរ ដើម្បីសន្លឹង និងបន្លឹងបានគ្រប់ឆ្អឹងកងខ្លួនទាំងអស់ ។ ពេលធ្វើ ចលនា ប្រអប់ដៃទ្រោបលើកម្រាលដដែល ដោយគ្រាន់តែប្តូរថ្នាំបាតដៃ យកខ្នងដៃទប់

លើកប្រមាណ ។ សូមធ្វើចលនានេះសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន៥ដង ។

ចលនាទី៣ : ឆាត្រាតទ្រឹកប្រអប់ខ្នង

ចូរអ្នកលើកដៃទាំងពីរ ត្រដាងបត់ទៅមុខដូចស្លាបសត្វ ដើមដៃ និងដងខ្នង បង្កើតជាមុំ៤៥អង្សា រីឯកំភួនដៃ និងដើមដៃជាមុំ៩០អង្សា ។ រួចមក សូមធ្វើចលនារុញដៃទាំងពីរទៅមុខ ដោយដកដង្ហើមចេញ រុញទៅក្រោយដោយដកដង្ហើមចូល ។ សូមធ្វើចលនានេះសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន ៥ ដង ។

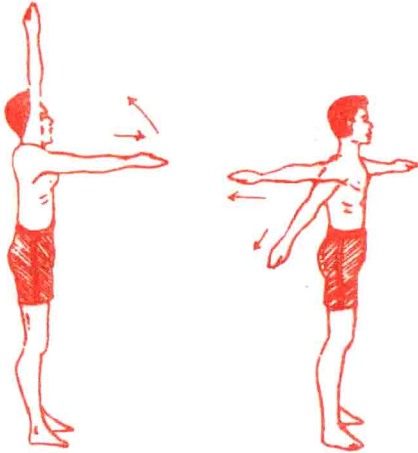

ចលនាទី៤: សម្រួលសន្លាក់ស្នា និងសន្លាក់ដៃ

សូមឈរត្រង់ខ្នង ជើងទាំងពីរផ្អឹមគ្នា ដៃទាំងពីរផ្អឹមគ្នា លើកទៅមុខត្រង់ បង្កើតជាមុំ៩០អង្សាជាមួយនឹងដងខ្នង ដូចតវិយាបថខ្មោចនៅនៅក្នុងភាពយន្តបុរាណចិន ។

បន្ទាប់មកលើកដៃទាំងពីរឡើងលើ ចង្កុលទៅមេឃ រួចទម្លាក់ដៃស្តាំទៅខាងស្តាំ ដៃ
ឆ្វេងទៅខាងឆ្វេងជារាងលើឆ្នាំង ។ បន្ទាប់មកទៀតបត់យកដៃទាំងពីរទៅក្រោយ
ដូចស្លាបសេក ចុងបញ្ចប់ដៃទាំងពីរសំយុងចុះ ចង្កុលទៅដីស្របនឹងដងខ្លួនដូចកាយវិការ
“សម្រាក-ប្រុង” ។

ចលនាទី៥: បន្ទុះ និងបន្ទុះកញ្ជិក

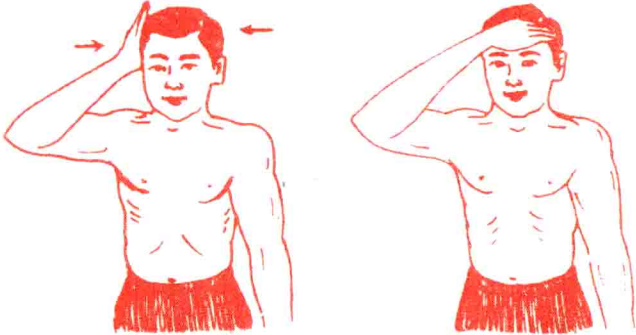
សូមអ្នកផ្ដើមធ្វើចលនាដោយយកប្រអប់ដៃឆ្វេង ដាក់ផ្ទុបនឹងស្បែកផ្តាខាងឆ្វេង
ហើយចូរអ្នករុញប្រអប់ដៃផ្ទុបនឹងស្បែកផ្តា ដោយទប់ឱ្យនឹងកុំឱ្យមានរង្វើ ព្រមគ្នានេះ
ដែរ សូមដកដង្ហើមចូលផង (ឱវិនាទី) ។ សូមធ្វើចលនានេះឱ្យបាន៥ដង ។

សូមធ្វើចលនាបែបនេះដែរ ជាមួយប្រអប់ដៃស្តាំ និងស្បែកផ្តាខាងស្តាំ ។

សូមបន្តចលនាមួយទៀត គឺយកម្រាមដៃក្ដោបលើថ្ងាស ហើយរុញវាផ្ទុបជាមួយ
ក្បាល ។ រីឯចលនាចុងក្រោយគេ គឺយកប្រអប់ដៃម្ខាង ឬប្រអប់ដៃទាំងពីរចាក់ស្រេះគ្នា
ក្ដោបសង្កត់លើកញ្ជឹងកដោយរុញផ្ទុបគ្នា ។

គ្រប់ចលនាទាំងបួនខាងលើនេះ មិនត្រូវឱ្យក្បាលរើចុះ រើឡើងទេ គឺត្រូវទប់ឱ្យ
នឹង ។ សូមធ្វើចលនាទាំងនេះសាចុះ សាឡើងឱ្យបាន២ដង ។

លំហាត់បែបនេះ សម្រួលឱ្យក ឬកញ្ជឹងកដែលរឹងត្អឹងចូរស្បើយវិញបាន ។

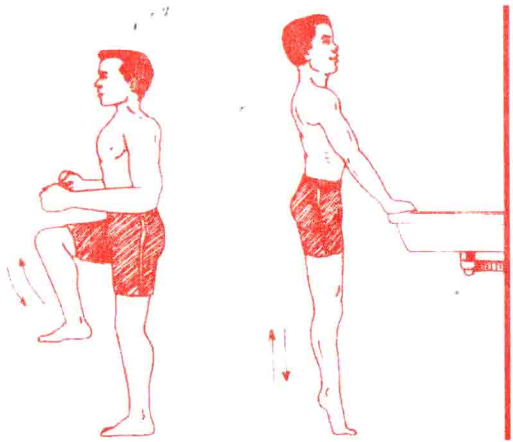
ចលនាទី៦: ចលនាកំដៅសព៌ាងកាយ

ដំណែកពេញមួយយប់បានបញ្ចុះកំដៅក្នុងខ្លួនរបស់យើង ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យយើង
ខ្លាចភាគុតជាក់នៅពេលក្រោកពីដំណែកពេលព្រឹក ជាពិសេសនៅរដូវរងា ។ ដូច្នេះ គប្បី
កំដៅសាច់ដុំ និងខ្លួនប្រាណទាំងមូល មុនងូតទឹកសំអាតកាយ ។

ចលនាចាប់ផ្តើមដោយដើរនៅមួយកន្លែង មុនដំបូងយឺតៗ បន្ទាប់មកទើបរិតតែ
ញាប់ទៅៗ ។ ចលនាជង្គង់លើកកាន់តែខ្ពស់បន្តិចម្តងៗ រហូតចលនាដើរនេះដូចការ
លោតទន្រ្តំលើកម្រាលបែបខឹងច្រឡោតអញ្ចឹង ។ ពេលធ្វើចលនានេះ ឆ្អឹងកងខ្នងចង្កោង
កែងដៃឆ្អឹងជាប់ដងខ្លួន ចំណែកសាច់ដុំសព៌ាងកាយក៏ចាប់កន្ត្រាក់ដែរ ។ ការដើរ
បែបទន្រ្តំជើងនៅនឹងកន្លែងបែបនេះ ត្រូវធ្វើឱ្យបានរយៈពេល១នាទីកន្លះ ។

បន្ទាប់មក សូមអ្នកបន្ថយល្បឿន ឬសង្វាក់ដើរមកវិញ ។ ទីបំផុតចូរអ្នកឈរ

ជំនឿតជើងលើចុងជើង ដៃទាំងពីរច្រត់ ឬកាន់លើអាងទឹក ឬឡារ៉ាបូ រួមមក សូមទម្លាក់ កែងជើងលើកម្រាលវិញ ។ សូមធ្វើចលនាជំនឿតចុះឡើងនេះ ឱ្យបាន១០ដងជាប់ៗគ្នា ។

ចលនាទី៧: ដាស់សាច់ដុំ និងឆ្អឹងប្រអប់ខ្នង

ចូរអ្នកឈរ ជើងទាំងពីរឃ្នាតពីគ្នាបន្តិច ឯដៃទាំងពីរក្រពាត់ទៅខាងក្រោយខ្នង ប្រអប់ ដៃទាំងពីរចាក់ស្រែះគ្នា បាតដៃបែររកគ្នា ។ សូម អ្នកចាប់ផ្តើមធ្វើចលនា ដោយទាញបន្តឹងដៃ ទាំងពីរទៅក្រោយ និងដកដង្ហើមចូល សូមធ្វើឱ្យ បានរហូត ដល់១០ដង ។

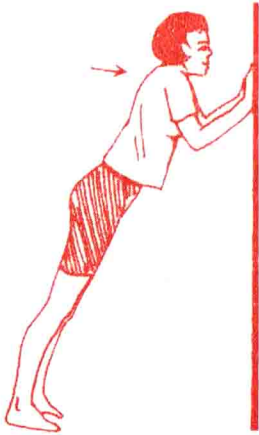
ចលនាទី៨: ជាន់សាច់ដុំដើមទ្រូង និង ដើមដៃ

ចូរអ្នកឈរ យកបាតដៃទាំងពីរទ្រោបផ្តុប លើជញ្ជាំង កែងដៃឆ្កាងឡើងលើ។ សូមអ្នក ចាប់ផ្តើមយោលដងខ្លួន ទៅរកជញ្ជាំងដោយបត់ និងទាញបន្តិចកែងដៃ ព្រមទាំងដកដង្ហើមចេញ។ សូមអ្នកធ្វើចលនានេះឱ្យបាន១០ដង។ ចលនា នេះ ធ្វើនៅកន្លែងចង្អៀតក៏បាន ដូចជាក្នុងបន្ទប់ ទឹកអាងឬតូទឹកជាដើម។

ចលនាទី៩: ជាន់សាច់ដុំដើមដៃ

ចូរអ្នកធ្វើឥរិយាបថដូចចលនាទី៨ ខាងលើ ដែរ តែខុសត្រង់ថា ពេលនេះអ្នកត្រូវរក្សាកែង ដៃទាំងពីរនៅស្របគ្នាជាប់នឹងដងខ្លួន។ ចលនា នេះជួយដល់សាច់ដុំដើមដៃ(សាច់ដុំទ្រីស៊ីប) ។

នៅពេលក្រោកពីដំណេក ប្រជាជនខ្មែរយើងជូនមានអាការៈថ្លោះនេះ ថ្លោះនោះ ឈឺនេះ ឈឺនោះ ទាំងនោះបណ្តាលមកពីភាពគ្មានចលនា ឬលំហាត់ប្រាណ ដើម្បីដាស់ ឬបន្តរសពាងកាយដែលគាំងស្លុកស្លឹកស្រយឹងនោះ ។ លំហាត់ប្រាណទាំងអម្បាលមាន ដែលរៀបរាប់មកនេះ អាចជួយឱ្យសពាងកាយយើងលែងគាំងស្លុករឹងត្អឹង ហើយមាន ភាពជ្រះថ្លាស្រស់បស់ ទាំងផ្លូវកាយ ទាំងផ្លូវចិត្តបានហើយ ។

ប៉ុន្តែមានលំហាត់ប្រាណជាច្រើនទៀត ដែលយើងត្រូវធ្វើដើម្បីសុខភាពផងដែរ ហើយខ្ញុំនឹងមានរៀបរាប់ជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងផ្នែកផ្សេងទៀតនៃសៀវភៅនេះ ។ វិធី សាស្ត្រហាត់ប្រាណសម្បូររបបណាស់ ហើយមានគោលដៅផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន ។

ខ្ញុំមានរៀបរៀងសៀវភៅមួយក្បាលទៀត ដែលមានចំណងជើងថា "លំហាត់ ប្រាណប្រចាំថ្ងៃ" ហើយក្នុងស្នាដៃរបស់ខ្ញុំនោះ ខ្ញុំមានរៀបរាប់អំពីវិធី ឬរៀបរាប់ហាត់ ប្រាណផ្សេងៗ ដូចជាហាត់ប្រាណគ្រប់នាទី ឬរាល់ពេលធ្វើអ្វីមួយ ហាត់ប្រាណដើម្បី បំបាត់រោគឈឺចង្កេះ ហាត់ប្រាណដើម្បីសម្រស់រាងកាយជាដើម ។ល ។

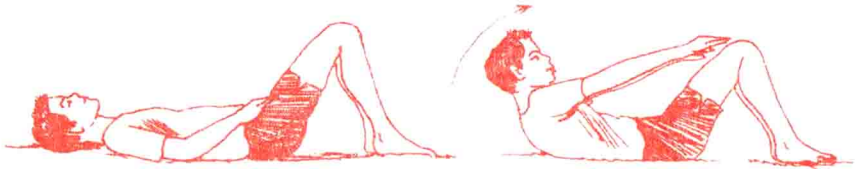
៤. លំហាត់សាច់ដុំពោះពេលព្រឹក

ដោយតិរិយាបថអង្គុយ អង្គុញ ឬដេកស្លូកស្លឹងយូរ កម្លាំង និងភាពទន់នៃសាច់ដុំពោះមានការថយចុះ ហើយបន្តិចម្តងៗកម្រិតនៃរយៈចម្ងាយនៃការបត់បែនសន្លាក់ក៏ត្រូវរួមថយបានខ្លីដែរ។ មានប្រជាពលរដ្ឋយើងប្រមាណជា៥០ភាគរយត្អូញត្អែរថា ឈឺបច្ចុកចង្កេះ។ ដើម្បីចៀសឱ្យផុតពីអាការៈបែបនេះ គួរតប្បិធ្វើលំហាត់សាច់ដុំពោះ ពេលព្រឹកព្រលឹម ព្រោះថា ការថែរក្សាសាច់ដុំពោះវាត់ពោះ និងចង្ការពោះបានល្អជាប្រយោជន៍ដល់ភាពរឹងមាំនៃឆ្អឹងខ្នង។ ប៉ុន្តែមិនជាចាំបាច់ប្រើប្រាស់សម្ភារៈបែបធ្វើទណ្ឌកម្មឡើយ។ លំហាត់ប្រណាំងដែលប្រសើរបំផុត ហើយសាមញ្ញបំផុត(មើលរូបខាងក្រោម) គឺកាយវិការដេកផ្ទះផ្ទាល់នឹងកម្រាល បញ្ឈរក្បាលជង្គង់ទាំងពីរ រួចធ្វើចលនាទើបក្បាលចុះឡើងៗ។ អ្នកមិនចាំបាច់ទៅគិតធ្វើឱ្យដូច “កំពូលបុរសសាច់ដុំ” ដោយព្យាយាមប្រើប្រាស់ដុំដែក “អាស៊ែន” លើក និងសម្ភារៈទំនើបផ្សេងទៀត ដែលគ្រាន់តែចង់ជួយតម្លើងសាច់ដុំតែមួយមុខនោះទេ។ ដោយឡែក សម្រាប់អ្នកនិយមហាត់ប្រណាយករាងស្នែលសង្ហា នោះទើបគួរមានបរិក្ខារសម្បូរបែប ដូចជាកង់ជាក់នៅនឹងកន្លែង ឬចង្កាចែរជាដើម។ រថយន្តមួយគេមិនអាចគិតតែថែរក្សាតែសម្បុកតូដោយមិនគិតគូរពីម៉ាស៊ីនបានឡើយ។ មនុស្សក៏អញ្ចឹងដែរ ប្រព័ន្ធលាមរត់ដែលមានបេះដូង និងសរសៃឈាមប្រៀបបាននឹងម៉ាស៊ីន។ ត្រឹមត្រូវហើយ យើងគួរចំណាយពេលបួនប្រាំនាទី សម្រាប់សុខភាពផ្លូវកាយ ដូចជារត់ជុំវិញផ្ទះ ដើរ ឬហែលទឹកដែលជាប្រយោជន៍បង្កើតភាពទន់ទ្រាំ មាំមួនដល់រាងកាយយើង ជាជាងការខំប្រឹងហាត់ ឬធ្វើចលនាប្លុកកម្លាំងបែបឥតប្រយោជន៍។

ម្យ៉ាងទៀតលំហាត់សាច់ដុំពោះជួយដល់ដំណើរប្រព្រឹត្តនៃពោះវៀន និងការបញ្ជូនលាមកចេញចោលបានអស់ល្អពេលបត់ជើងធំ (បន្ទោរបង់លាមក) ។

កាយវិការលំហាត់សាច់ដុំពោះសាមញ្ញបំផុត

ជាដំបូង ចូរអ្នកដេកថ្នាំ បញ្ឈរក្បាលជង្គង់ទាំងពីរ។ បន្ទាប់សូមធ្វើចលនាងើបឡើង ព្រមទាំងដកដង្ហើមចេញ សូមដកដង្ហើមចូល ពេលទម្លាក់ក្បាលចុះវិញ។ សូមធ្វើចលនារបៀបនេះ សាចុះ សាឡើង លុះដល់អ្នកមានអារម្មណ៍ថា សាច់ដុំពោះរបស់អ្នកធ្វើការ ឬកន្ត្រាក់ ហើយឡើងក្តៅ។

បើអ្នកចង់ស្វែងយល់លំអិតអំពីលំហាត់សាច់ដុំពោះ ឬលំហាត់ប្រាណដើម្បីសម្រស់រាងកាយ សូមអ្នករកអានសៀវភៅរបស់ខ្ញុំមួយក្បាលទៀត ដែលមានចំណងជើងថា “លំហាត់ប្រាណប្រចាំថ្ងៃ”។

៥. អនាម័យមាត់ធ្មេញ

ការដុសធ្មេញ និងការលាងសំអាតមាត់ ជាកិច្ចការចាំបាច់បំផុត និងមានប្រយោជន៍សម្រាប់អនាម័យមាត់ធ្មេញ។ ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងត្រូវដុសធ្មេញ ឬខ្ពស់លាងមាត់យ៉ាងហោចណាស់ឱ្យបានបីដង ជាពិសេសរាល់ក្រោយពេលបរិភោគចំណីអាហាររួចរាល់ ពេលភ្ញាក់ពីដំណេក និងមុនពេលចូលដេក ហើយមួយដងត្រូវចំណាយពេលពី២ទៅ៣នាទី។ ការដុសធ្មេញត្រូវធ្វើឱ្យបានល្អិតល្អន់ និងគ្រប់ធ្មេញទាំងអស់។ លើសពីនេះទៅទៀត ដើម្បីឱ្យធ្មេញរឹងមាំល្អ ក្រោយពីដុសធ្មេញរួច អ្នកគួរយកប្រាមដៃត្រដុសលើជើងធ្មេញ និងអព្យាញធ្មេញ។

ការដុសធ្មេញត្រូវធ្វើក្រោយបរិភោគចំណីអាហាររួច កុំឱ្យហួសពីមួយម៉ោង គឺត្រូវធ្វើភ្លាមៗ ព្រោះថាកំទេចកំទីអាហារដែលនៅជាប់នឹងធ្មេញ អាចកកជាគ្រមរក្តាំងនៅជើងធ្មេញ(ដែលហៅថាអានមីធ្មេញនោះ) ផ្ទុះក្លាយជាអាស៊ីដ រួមផ្សំនឹងពួកមេរោគជាច្រើន ដូចជាបាក់តេរី វីរុស និងផ្សិតជាដើម អាចបំផ្លិចបំផ្លាញធ្មេញ កាចាធ្មេញ និងសាច់ជើងធ្មេញបាន។ ដូច្នេះការមិនដុសធ្មេញនាំឱ្យសុខភាពមាត់ធ្មេញ មិនល្អ និងផ្តល់ផលមិនល្អដល់យើងជាច្រើនដូចជា រោគដង្កូវស៊ីធ្មេញ រោគរាក់ធ្មេញ (ជម្ងឺរលាកជើងធ្មេញ) អព្យាញធ្មេញ ហើមនិងមានខ្លុះ និងក្លិនមាត់អាក្រក់ជាដើម។

ពេលបរិភោគចំណីអាហាររួចរាល់ បើយើងមិនបានដុសធ្មេញ ហើយយើងសាកល្បងយកអណ្តាតវ៉ាសលើធ្មេញ និងក្រអូមមាត់ នោះយើងនឹងទទួលបានអារម្មណ៍ថា ធ្មេញគ្រាតៗ ស្អិតៗផ្ទុះផ្ទុរ និងស្អុយក្នុងមាត់។

តាមការអង្កេតស្រាវជ្រាវជាច្រើនបានឱ្យដឹងថា ប្រជាជនយើងមិននិយមក្នុង ការដុសធ្មេញទេ ជាពិសេសនៅតាមជនបទ និងតាមបណ្តាតំបន់មានជីវភាពក្រីក្រ ។ ហើយទោះជាពួកគាត់និយមដុសធ្មេញក៏ដោយ តែមិនសូវផ្លាស់ប្តូរច្រាសដុសធ្មេញទេ ។ ការប្រើ ប្រាស់ច្រាសដុសធ្មេញយូរពេក អាចធ្វើឱ្យច្រាសប្រែទៅជាកខ្វក់ និងសឹករិចរិល គ្មានគុណភាព ដែលជាកត្តាបុព្វហេតុអាក្រក់ដល់សុខភាពធ្មេញ និងគ្មានប្រសិទ្ធភាពដល់ អនាម័យមាត់ធ្មេញ ។

ការជ្រើសរើសច្រាសដុសធ្មេញ និងថ្នាំដុសធ្មេញក៏ជាប្រការសំខាន់មួយដែរ ។ ច្រាសត្រូវមានរោមទន់ និងញឹកល្អ ព្រោះថា បើចន្លោះឃ្លាតធំៗពេក អាចបន្សល់ជា ប្រហោងជាទីបំពានដល់ហ្នឹងមេរោគ ។ ចំណែកឯថ្នាំដុសធ្មេញត្រូវផ្សំឡើងពីសារៈជាតិ មានគុណប្រយោជន៍កំហាត់មេរោគ ដូចជាបាក់តេរីដើម និងការពារធ្មេញកុំឱ្យរាប់ខូច ដូចជា ជាតិផ្ទុយអ័រ ។ ពេលទីល អ្នកអាចប្រើប្រាស់ដៃជំនួសច្រាស និងប្រើអំបិលម៉ដ្ឋ ជំនួសថ្នាំដុសធ្មេញ ។ យ៉ាងហោចបំផុត អ្នកត្រូវខ្ពស់មាត់ និងដុសធ្មេញដោយប្រាមដៃ ដែរ ។

ពេលអ្នកមានក្លិនមាត់ស្អុយ អ្នកពិតជាស្តាប់ខ្លើមខ្លួនឯង ហើយមានអារម្មណ៍តប់ ប្រមល់ មិនស្រឡះ កុំភ្លេចគិតថាអ្នកដទៃក៏មិនចូលចិត្តក្លិនមាត់របស់អ្នកដែរ ។ ម្យ៉ាង ទៀត ក្លិនអាសោចនោះ អាចស្តុយដល់អ្នកដែលសន្តនា ឬនិយាយអំពីកិច្ចការងារជា មួយអ្នក គេអាចបន្តនិយាយជាមួយអ្នកទាំងមិនសប្បាយចិត្ត ឬលបនិយាយតែម្តង ដោយសារតែក្លិននោះ ។ បើយ៉ាងដូចនេះ តើការសន្តនា និងកិច្ចការរបស់អ្នកនឹងទៅជា យ៉ាងណា?

៦. ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលព្រឹក

ខ្ញុំដឹងថា ជួនអ្នកជាមនុស្សមមាញឹក ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់អ្នកក៏គួរធ្វើប្រការខាងក្រោមនេះឱ្យបានដែរ ។

ប្រការទី១: គួរភ្ញាក់ពីដំណេកលង់លក់ដោយសន្សឹមៗស្ងាត់ៗ

មនុស្សយើងភាគច្រើន មិនភ្ញាក់ពីដំណេកលង់លក់ តាមបែបធម្មជាតិ នៅពេលចុងវគ្គនៃការលង់លក់នោះទេ ។ ចំពោះការដាស់ឱ្យភ្ញាក់ពីដំណេកលង់លក់ ដោយប្រើនាឡិការោទ៍ ឬការដាស់ដោយប្រើ

សម្លេងរំខាន ដូចជា រោទ៍រ៉ឹងៗខ្លាំង ស្រែកប្រកួកប្រកាសគោះក្នុងក្តារជាដើម ពិតជាការគ្មានប្រយោជន៍មិនគួរធ្វើឡើយ ព្រោះថា ដល់ពេលភ្ញាក់អាចបន្សល់ទុក ឬបង្កនូវភាពមួម៉ៅ មូហុងក្នុងចិត្ត និងភាពស្ទើរចង់ដេកវិញ ស្ទើរចង់ភ្ញាក់ ។

ប្រការទី២: លើបពីគ្រែដោយឆ្នងដៃឆ្អឹងខ្លួន

ពេលងើបពីដេក ឬងើបចុះពីលើគ្រែ អ្នកគួរគិតគូរដល់ឆ្អឹងខ្លួនផង ។ កាយវិការងើបប្រសើរបំផុត គឺត្រូវផ្តិបជើងទាំងពីរជាប់គ្នាជាន់លើដី ពេលនោះដែរយកដៃច្រត់លើកដងខ្លួន ដើម្បីចៀសវាងការកាច់ ឬមូលឆ្អឹងកងខ្លួន ។

ប្រការនេះជាដំបូន្មាន សម្រាប់អ្នកដែលមិនបានធ្វើលំហាត់ប្រាណពេលភ្នាក់ពីដំណេក ត្រូវប្រតិបត្តិ(សូមអាន "លំហាត់ប្រាណពេលភ្នាក់" ទំព័រ១៥) ។

ប្រការទី៣: ដាស់ផ្លូវវិលាមរអាហារ

ពេលភ្នាក់ពីដំណេកលក់ ចូរអ្នកពិសាទឹកឬទឹកផ្លែឈើ ស្រស់ដូចជាទឹកក្រូចពោធិសាត់ ជាដើម ឱ្យបានកន្លះកែវទៅ មួយកែវ ។ ទឹកអាចជួយលាង សំអាតបំពង់អាហារនិងសម្រួល ដល់ការរុញច្រានលាមកចេញ ។ ប្រសើរបំផុតអ្នកគួរជ្រើសយក

ទឹកខនិជដែលមានផ្ទុកជាតិអំបិលខនិជ និងជាតិវីដូចជាទឹកខនិជអេវីយ៉ង់ (evian) ជាដើម ។ រីឯទឹកក្រូចពោធិសាត់មានប្រយោជន៍ភ្លេចការចេញនៃរសក្រពះ និងជួយឱ្យឃ្នាន ចំណីអាហារ នៅពេលព្រឹកឡើងផង(សូម អាន ជាតិទឹក ទំព័រ៥៧) ។

ប្រការទី៤: ដាស់ពញ្ជាក់កាយវិញ្ញាណ

ការងូតទឹកត្រជាក់ក្រោយភ្នាក់ពីដំណេក ជួយភ្លេច ឬរំលោភបំបាត់ ឬចរន្តឈាមរត់។ ចំណែកឯការអេះ ឬដុសលាងសព្វសព្វកាយ អាចជួយដាស់អង្រួនចុងសរសៃ ប្រសាទនៅសើរ ស្បែកឱ្យកម្រើក ពោលគឺដាស់កាយវិញ្ញាណ ។

៧. ប្រការមិនល្អមិនគួរធ្វើនៅពេលព្រឹក

យើងម្នាក់ៗធ្វើអ្វីៗសុទ្ធតែចង់ត្រូវ ហើយទទួលផលល្អ ។ តែកំហុសឆ្គងពិតជាមិនអាចចៀសផុតឡើយ ។ ពេលនេះ ខ្ញុំសូមលើកយកកំហុសឆ្គងពាក់ព័ន្ធនឹងសុខភាពខ្លះដែលកើតមាននៅក្នុងសង្គមមនុស្សយើងសព្វថ្ងៃនេះ ។

ប្រការទី១: គ្រូប្រយ័ត្នចំពោះឱសថព្យាបាល

ពេលឈឺបន្តិចបន្តួច ដូចជាផ្តាសំសាយ ឈឺក្បាល ឈឺចាប់តិចៗជាដើម ការទម្លាប់លេប ពិសា ឬប្រើប្រាស់ថ្នាំអាស៊ីរីនច្រើនហួសប្រមាណ ជាការខុសឆ្គង ។ អ្នកជំនាញបានលើកឡើងថា ការលេបអាស៊ីរីនពេលព្រឹកព្រលឹម ព្រះអាទិត្យទើបតែរះ ជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ ប៉ះពាល់គ្នាសម្បុរក៏ក្រពះ (ជញ្ជាំងក្រពះ) ។ ដូចគ្នានេះដែរ ថ្នាំប្រឆាំងនឹងការរលាកផ្សេងទៀត ដូចជាអាដីរីលជាដើម ក៏ជះឥទ្ធិពលមិនល្អដែរ ។ ដូច្នេះ បើមានអាការៈឈឺ ឬរោគសញ្ញាដូចខាងលើនេះ អ្នកគួរប្រើប្រាស់ថ្នាំដែលមានជាតិប៉ារ៉ាសេតាមុល ដូចជាដូលីប្រាស ឬក៏អេហ្ស៊ីហ្គាំងជាដើម ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដាច់ខាតមុននឹងប្រើប្រាស់ឱសថ អ្នកគួរគប្បីទៅពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យជាមុនសិន ។

ប្រការទី២: សម្លេងជាំប្រគល់នៃការធ្វើឱ្យសេកម្លាំង

សម្លេងជាំកត្តានាំឱ្យហត់នឿយអស់កម្លាំងមួយ ។ បើអ្នកជាបុគ្គលនិយមការស្តាប់ឬខានមិនបានក៏គួរប្រុងប្រយ័ត្នដល់កម្រិតសម្លេងផងដែរ ។ កាសប្រប្រដាប់ស្តាប់ត្រចៀកម្ខាងមានកម្រិត៩០ដេស៊ីបែលនៅពេលដាក់ក្នុងត្រចៀក ។ ការស្តាប់ពួកកម្រិត៨០ដេស៊ីបែលរយៈពេល៤៥នាទី ធ្វើឱ្យមានការហត់នឿយខួរក្បាលរយៈពេលមួយម៉ោង ។

ដូច្នោះទោះបីជាចម្រៀង ឬតន្ត្រីពេញនិយមក្តី ក៏អ្នកមិនគួរស្តាប់ក្នុងកម្រិតវ៉ូលីម សម្លេងខ្លាំងហួសហេតុពេកដែរ ។ បរិស្ថានជុំវិញខ្លួនអ្នក កន្លែងដែលអ្នកធ្វើការពិតជា មានសម្លេងអ្វីរំអែររំខានជាស្រេចទៅហើយ ដូចជាសម្លេងម៉ាស៊ីនថតចម្លង សម្លេង ទូរស័ព្ទរោទិ៍ជាដើម សម្លេងទាំងនោះជូនមានកម្រិតដល់ទៅ៩០ដេស៊ីបែលឯណោះ ។

ប្រការទី៣: អានអត្ថបទពេលធ្វើដំណើរជាសាធារណៈ

ប្រសិនបើអ្នកមានភ្នែកមិនសូវល្អ ហើយជាអ្នកធ្វើការជាមួយកុំព្យូទ័រ រឺ ចូរអ្នក ប្រយ័ត្នចំពោះការអានអត្ថបទសារពត៌មាន ទស្សនាវដ្តី ឬ សៀវភៅនៅពេលជិះយាន ធ្វើដំណើរជាសាធារណៈ ។ គ្រាន់តែការមិនបានអានទស្សនាវដ្តី ឬសារពត៌មានប្រចាំថ្ងៃ សំណប់ចិត្តរបស់អ្នក ពិតជាមិនមែនជាបញ្ហាទេ ។ តែអ្នកតោងដឹងថា ដំណើរញ័ររបស់ យាន ទោះជាក្នុងកម្រិតណាក៏ដោយ ធ្វើឱ្យកូនក្រមុំនៃប្រសិទ្ធភាពខ្លាំងរក្សាភាពលំ នឹង ដើម្បីសម្របតម្រូវនឹងការសម្លឹងរបស់អ្នកជាអចិន្ត្រៃយ៍ ។ សកម្មភាពបែបនេះ ចូរបណ្តាលឱ្យភ្នែកហត់ឡើយ ។ ហើយក្រោយពីឈប់អាន វាអាចស្តែងឡើងជាអាការៈ មិនប្រក្រតី ដូចជាងងឹតមុខ វិលមុខជាដើម ។

៨. ផលប្រយោជន៍នៃពន្ធព្រះអាទិត្យ

ភាពឆ្លាស់គ្នា យប់ថ្ងៃ ថ្ងៃយប់ មានតួនាទីគន្លឹះនៅក្នុងសមកាលកម្ម(ការធ្វើឱ្យប្រព្រឹត្តទៅស្មើកាលគ្នា) នៃនាឡិកាជីវសាស្ត្រខ្លួនយើង។ ពេលយប់ យើងត្រូវការសម្រាក រីឯពេលថ្ងៃ យើងបំពេញកិច្ចការងារ និងត្រូវការពន្លឺព្រះអាទិត្យទៀតផង។ នៅតំបន់ ឬបណ្តាប្រទេសក្បែរអេក្វាទ័រ តំបន់ត្រូពិក ដូចជាប្រទេសខ្មែរជាដើម ព្រះអាទិត្យរះពេញពន្លឺល្អ គ្រប់រដូវកាលស្ទើរតែពេញ១២ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ ហើយយើងងាយប៉ះពន្លឺព្រះអាទិត្យណាស់។ ដូច្នេះវិបត្តិដែលបណ្តាលមកពីកង្វះពន្លឺព្រះអាទិត្យមិនកើតមានលើប្រជាជនខ្មែរ និងបណ្តាជនដែលរស់នៅស្រុកខ្មែរយើងឡើយ។ ដោយឡែកនៅតាមបណ្តាតំបន់ដែលនៅជិតប៉ូលផែនដី ដូចជាទ្វីបអឺរ៉ុបជាដើម ជាពិសេសនៅសិសិរ:រដូវ(រដូវត្រជាក់ខ្លាំង) មនុស្សនៅទីនោះ មិនបានទទួលពន្លឺព្រះអាទិត្យគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ មានមនុស្សម្នាមិនតិចនាក់ទេ នាំគ្នាទៅសំដីល ឬហាលថ្ងៃយកពន្លឺ និងកាំរស្មីព្រះអាទិត្យ ជូនកំឡុងពេលតែប៉ុន្មាននាទីប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុអ្វី?

ការសំដីល ឬហាលថ្ងៃ មានគោលបំណងផ្សេងៗដូចជាដើម្បីឱ្យស្បែកមានពណ៌ទង់ដែង ឬដាំដែងនិងដើម្បីព្យាបាលរោគខ្សោយផ្លូវចិត្តជាដើម។ ការមិនឱ្យខ្លួនប្រាណទទួលពន្លឺ ឬកាំរស្មីព្រះអាទិត្យសោះនោះ មិនមែនមិនបង្កឥទ្ធិពលអាក្រក់ប៉ះពាល់ដល់សុខភាពផ្លូវចិត្តនោះទេ។ យ៉ាងណាមិញ នៅប្រទេសបារាំង មានអ្នកជម្ងឺខ្សោយផ្លូវចិត្តដែលបណ្តាលមកពីរដូវកាលនេះចំនួន៥ភាគរយ ចំណោមអ្នកជម្ងឺខ្សោយផ្លូវចិត្តគ្រប់មូលហេតុ។ ហើយដើម្បីកាត់បន្ថយ ឬសម្រួលអាការៈ ឬជម្ងឺខ្សោយផ្លូវចិត្តដែលកើត

មានលើបណ្តាប្រជាជនដែលរស់នៅតាមតំបន់ ដែលទទួលបានពន្លឺព្រះអាទិត្យតិច ដូចជា ទ្វីបអឺរ៉ុបជាដើមនោះ តាមកូនវេជ្ជសាស្ត្រទំនើបមានវិធីព្យាបាលផ្សេងៗ ក្នុងចំណោម វិធីព្យាបាលទាំងនោះ មានវិធីព្យាបាលមួយបែប ដែលតម្រូវឱ្យអ្នកជម្ងឺសំដិលក្រោម ពន្លឺ ឬកាំរស្មីអំពូល ដែលមានកម្រិតប្រពលភាពខ្ពស់លើសពី២៦០០លុច្យ ក្នុងរយៈពេល ពី៣ ទៅ៦ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ(លុច្យមកពីពាក្យ Lux ជាឯកតាពន្លឺ ដែល២៦០០លុច្យ ស្មើនឹងពន្លឺអំពូលម៉ែត្រ១០០ រ៉ាត់ចំនួន២០) ។

ដូច្នេះ ពន្លឺ និងកាំរស្មីព្រះអាទិត្យជាគ្រឿងដាស់ផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវកាយយ៉ាងប្រសើរ ។

ម្យ៉ាងទៀត ពន្លឺ និងកាំរស្មីព្រះអាទិត្យបង្កើតទិពលចំណេញសម្រាប់ប្រឆាំងនឹង ការទទួលបានដំណេកពុំលក់ ឬការមិនងងឹយដេកបានដែរ ។

ដូច្នេះ ដើម្បីកែតម្រូវនាឡិកាជីវសាស្ត្ររបស់អ្នកឱ្យដើរត្រូវម៉ោងវិញ អ្នកគួរឱ្យ ខ្លួនប្រាណរបស់អ្នកប៉ះនឹងពន្លឺព្រះអាទិត្យខ្លះ ជាពិសេសនៅពេលព្រឹកប្រមាណជាម៉ោង ៨ព្រឹក បើសិនអ្នកជាបុគ្គលធ្វើការក្នុងម្ខប់ ឬមិនសូវប៉ះពន្លឺព្រះអាទិត្យ ។ ដោយឡែក បើសិនជាអ្នកគ្មានពេលទំនេរ ឬស្នាក់នៅតំបន់មិនប៉ះពន្លឺព្រះអាទិត្យគ្រប់គ្រាន់ អ្នកអាច ប្រើប្រាស់ប្រភពពន្លឺសិប្បនិម្មិតកម្រិតប្រពលភាពខ្លាំង ហើយបំព្រាយពន្លឺពណ៌ស បែប ហកឡូហ្សែន(ពន្លឺអំពូលម៉ែត្រ) ជាអាទិសម្រាប់បំភ្លឺម្ខប់ ឬកន្លែងដែលយើងអង្គុយ បរិភោគអាហារពេលព្រឹកដែលគ្មានពន្លឺចាំងចូលជាដើម ។

ប៉ុន្តែសូមមានការប្រុងប្រយ័ត្នផងដែរ ចំពោះការសំដិល ឬហាលថ្ងៃជ្រុល ដែល អាចបង្កការប៉ះពាល់ដល់ស្បែក ដូចជាជំងឺលាក់ស្បែក ប្រតិកម្មស្បែក (Allergie)ជាដើម ។

៩.

ការបរិភោគពលរដ្ឋ

ចំណីអាហារពលរដ្ឋ គ្របដណ្តប់មួយភាគបួននៃតម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង ។
អាហារពលរដ្ឋ ជាការបរិភោគអាហារមុនគេបង្អស់ប្រចាំថ្ងៃ និងសំខាន់
ជាងគេទៀតផង ។ តាមការស្រាវជ្រាវបានឱ្យដឹងថា ពេលភ្នាក់ពីដំណេករាល់ព្រឹក ក្រពះ
របស់យើងអស់អាហារទៅហើយ គឺនៅពោះទទេ តាំងពីរយៈពេល៨ ឬ៩ម៉ោងមក
ម៉្លេះ ។ សព្វថ្ងៃនេះ នៅពេលព្រឹក អ្នកខ្លះមិនបរិភោគអាហាររឹងទេ តែបែរជាជំនួស
ដោយបរិភោគអាហាររាវ ដូចជាទឹកដោះគោ កាហ្វេជាដើមទៅវិញ នេះជាការខុសឆ្គង
ធ្ងន់ធ្ងរណាស់ចំពោះសុខភាព ។

ចំណោមប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរយើងមានប្រមាណជាមួយភាគបួនប៉ុណ្ណោះ ដែលមិន
ទទួលបានអាហារអ្វីសោះនៅពេលព្រឹក ។ ហេតុផលនៃការមិនបរិភោគនេះ មានច្រើន
ដូចជា ការមិនឃ្នាន(ប្រមាណជា៥០ភាគរយ) និងការគ្មានពេលទំនេរ(២០ភាគរយ)
ជាដើម ។

ពេលព្រឹក បើអ្នកបណ្តាលឱ្យនៅពោះទទេ មិនទទួលបានអ្វីសោះ អង្គប្រាណអ្នក
នឹងធ្វើទុក្ខបុកម្នេញអ្នក ដោយស្តែង ជាអាការៈរំខានច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ។

ស្របគ្នាទៅនឹងខួបដំណេកទាំងឡាយនោះដែរ អង្គប្រាណរបស់យើងចាប់ផ្តើម
ដាស់ភ្លេចចុងប្រពន្ធប្រសាទ ឬណឺរ៉ូន និងសាច់ដុំតាំងពីម៉ោង៥ ឬ៦ព្រឹកព្រលឹមស្រាងៗ
ម៉្លេះ ដោយប្រើឥន្ធនៈចាំបាច់តែមួយគត់ គឺជា*ភិស្ត*។ សីតុណ្ហភាពក្នុងខ្លួនយើង ដែល
បានចុះទាបពេញមួយយប់នោះ ក៏ចាប់ផ្តើមឡើងកំដៅយឺតៗមកវិញដែរ បែបនេះផ្តល់
លទ្ធភាពឱ្យអង្គប្រាណបញ្ចេញអ័រម៉ូនមួយប្រភេទ ហៅថា *ករីទីស្ត*។ អ័រម៉ូននេះធ្វើឱ្យ

ជាតិស្តរបម្រុងទុក ឬស្តុកក្នុងថ្លើមរត់ចេញមកក្នុងឈាម ។ ប៉ុន្តែបរិមាណឥន្ធនៈដែលមាននោះ មិនអាចគ្រប់ដណ្តប់តម្រូវការនៃថាមពលពេញមួយព្រឹកបានទេ ។ ដូច្នេះការបរិភោគអាហារពេលព្រឹកព្រលឹម ជាអាទិភាពចំបង ។ បើមិនដូច្នោះទេ សព៌កាយយើងនឹងធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមិនអនុគ្រោះដល់យើងឡើយ ដោយស្តែងចេញជាអាធារផ្សេងៗ ដូចជាឃ្នាន រមួលពោះ ឈឺក្បាល វិលមុខ ញញឹមដើម ញញឹមខ្លួនជាដើម ។

បើអ្នកចង់ឱ្យឃ្នាននៅពេលព្រឹករៀងរាល់ល្ងាច អ្នកត្រូវបង្ខំខ្លួនឱ្យធ្វើកាយវិការ ឬអ្វីដែលជាទម្លាប់ប្រចាំកាយ ដូចជាបំពេញកិច្ចការផ្ទះ បិទទ្វារ បិទបង្អួច បរិភោគកាយរៀបចំទុកដាក់បានឆ្លាំងជាដើម ។ ហើយដើម្បីភ្លេចការចេញរសក្រពះ និងបើកចំហការឃ្នាននេះ ចូរអ្នកទទួលទានទឹកក្រូចពោធិសាត់មួយកែវពេលភ្នាក់ពីដំណេក ។ នៅពោះទទេ រហូតដល់យប់ជ្រៅ ឬថ្ងៃត្រង់មិនធ្វើឱ្យស្គម ឬចុះទម្ងន់ទេ តែបង្កឱ្យមានការវិលមុខ និងថមថយ សតិស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្នទៅវិញទេ ។ ដូចពាក្យចាស់បុរាណបានពោលថា "កាន់តែស៊ី កាន់តែឃ្នាន" បើយើងទម្លាប់បរិភោគ យើងមិនអាចខានបរិភោគបានទេ ។

នៅសហរដ្ឋអាមេរិក មានការសិក្សាពិសោធន៍ជាច្រើនបានឱ្យដឹងថា ការកើនកម្រិតបរិមាណជាតិក្លុយតូសនៅក្នុងឈាមឡើងខ្ពស់ នៅពេលព្រឹកព្រលឹមជាប្រយោជន៍ច្រើនដល់សមត្ថភាពសតិបញ្ញាស្មារតីនៃខួរក្បាល ។ តាមគំនិតអ្នកជំនាញបានកំណត់ថា សម្រាប់មនុស្សពេញវ័យ អាហាររូបត្ថម្ភ ឬការបរិភោគពេលព្រឹកព្រលឹម គួរឱ្យបាន២៥ភាគរយនៃរ៉ាស្យុង ឬរបបចំណីអាហារប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង ស្មើនឹងចន្លោះពី៥០០ទៅ៧០០គីឡូកាឡូរី ។

ការជ្រើសរើសចំណីអាហារ ក៏ជាប្រការសំខាន់ណាស់ដែរ។ ពេលព្រឹក អ្នកត្រូវ បរិភោគអាហារដែលសម្បូរទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹមសព្វមុខ ដូចជាជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាតិស្ករ ជាតិវីតាមីនជាដើម។ អ្នកត្រូវបរិភោគសាច់សត្វ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ បាយ នំប៉័ង បន្លែ ផ្លែឈើ ។ល។ ពេលព្រលឹម សព្វកាយត្រូវការឥន្ធនៈជាចាំបាច់ គឺជាតិស្ករ ដូច្នោះ អ្នកត្រូវបរិភោគជាតិស្ករជាបរហស៍ ដើម្បីតម្រូវការភ្លាមៗ និងជាតិស្ករជ្រាបយឺត ដើម្បីតម្រូវការពេញមួយព្រឹក ជាពិសេស ដើម្បីបញ្ជ្រាបស្រាវជ្រាវរបស់ឈាមនៅ ម៉ោងជិត១១ ដែលជាសញ្ញានៃការថយចុះជាតិស្ករនៅក្នុងខ្លួន។

(សូមអាន ការបរិភោគ និងការជ្រើសរើសចំណីអាហារ ទំព័រ៤០) ។

ពេលភ្នាក់ពីដំណេកភ្លាម អ្នកពិតជាមិនទាន់មានពេលបរិភោគភ្លាមទេ អ្នកអាច បរិភោគផ្លែឈើ ដូចជាផ្លែចេក ផ្លែប៉ោមជាដើម មួយផ្លែ ឬពីរផ្លែសិន ហើយដើម្បីបើក ចំហ ឬបង្កអាការៈឃ្នាន អ្នកអាចពិសាទឹកក្រូចពោធិសាត់មួយកែវផងដែរ ព្រោះរបូត ដល់១៥ ឬ៣០នាទីទៀតឯណោះ ទើបដល់ពេលដែលអ្នកត្រូវបរិភោគពេលព្រឹក។ ចន្លោះពេលមុននឹងដល់ពេលបរិភោគពេលព្រឹកនេះ អ្នកអាចធ្វើកិច្ចការពេលព្រឹកតាម ទម្លាប់ ដូចជាហាត់ប្រាណ ដុសធ្មេញ ងូតទឹកសំអាតកាយ ស្តាប់វិទ្យុជាដើម។

១០. ការបរិភោគ និងការច្រើនរើសចំណីអាហារ

តើអ្នកបានគិតគូរអ្វីខ្លះ ពាក់ព័ន្ធនឹងការបរិភោគ?

ក. ពេលវេលាបរិភោគ

ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងត្រូវបរិភោគចំណីអាហារបីពេលជាច្រើនគឺ ពេលព្រឹកព្រលឹម ពេលថ្ងៃត្រង់ និងពេលល្ងាច ។ ការខកខាន ឬរំលងពេលបរិភោគណាមួយ អាចបង្កការ ប៉ះពាល់ដល់សុខភាព ។ ម៉ោងបរិភោគពិតជាពិបាកកំណត់ណាស់ ព្រោះមនុស្សម្នាក់ៗ មានទម្លាប់ ភារកិច្ច ឬ ចុះរៀងៗខ្លួនខុសៗគ្នា ។ ប៉ុន្តែការយឺតយ៉ាវ ឬការបរិភោគមិន ទៀងទាត់ពេលម៉ោង ក៏អាចបង្កការប៉ះពាល់ដល់សុខភាពដែរ ។ នៅស្រុកស្រែចំការ ប្រជាកសិករយើងនៅមានទម្លាប់រស់នៅរឹងលើធម្មជាតិ គឺបរិភោគអាហារពេលព្រឹកពី ព្រលឹមម៉ោងប្រមាណជា៦ ពេលថ្ងៃត្រង់ម៉ោង១១ ពេលល្ងាចម៉ោង៥ព្រលប់មុនថ្ងៃ លិច ។ ចំណែកអ្នកនៅទីក្រុង ជាពិសេសអ្នករស់នៅនឹងរាជធានី ឬមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិត ពួកគាត់ទទួលបានចំណីអាហារយឺតយ៉ាវជាង ។

~ **ការបរិភោគប្រមុខប្រដោច(មិនឈប់មាត់):** ជាទម្លាប់អាក្រក់មួយ ដែលមិនគួរធ្វើឡើយ ព្រោះថា ការបរិភោគមិនឈប់មាត់នេះ អាចទទួលយកកម្រិត ជាតិស្ករ ឬជាតិគ្រួសស៊ីដអាក្រក់ និងជាតិខ្លាញ់លើសតម្រូវការ ដែលអាចបង្កជាអាការៈ កង្វះជាតិស្ករក្នុងឈាមជានិច្ច អាការៈចង់តែបរិភោគ និងជម្ងឺផ្សេងៗ ។

~ **ការបរិភោគចំណីអាហារពេលស្បែក:** ជាពេលបរិភោគមួយ ដែល កើតឡើងប្រមាណជាម៉ោង៤រសៀល ហើយមានសារៈសំខាន់សម្រាប់មនុស្សវ័យក្មេង ។ ចំពោះមនុស្សពេញវ័យ បើការបរិភោគត្រឹមត្រូវបីពេលក្នុងមួយថ្ងៃ ជាពិសេស បើអាហារ

ពេលថ្ងៃត្រង់បរិមាណល្អមគ្រប់គ្រាន់ហើយ អ្នកមិនគួរបរិភោគពេលរសៀលទៀតឡើយ ។ ប៉ុន្តែ បើពេលរសៀលអ្នកមានអារម្មណ៍ថាឃ្នាន ឬរមួលពោះខ្លាំង អ្នកអាចឆ្លើយតបនឹងអាការៈនេះ ដោយបរិភោគចំណីបន្តិចបន្តួចដូចជា ផ្លែឈើ ផ្លែប៉ោម ផ្លែក្រូច ជាដើម ។ តែអ្នកមិនគួរទទួលទានចំណីអាហារដែលមានជាតិស្ករគ្នុយស៊ីដច្រើន ដូចជា ទំនុកម្រាម ពោតលីងជាដើមឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការបរិភោគពេលរសៀល មានប្រយោជន៍ចំពោះអ្នកដែលចង់សម្រក ឬបញ្ចុះទម្ងន់ដោយវិធីបន្ថយបរិមាណបរិភោគនៅពេលល្ងាច ។

ប្រសិនបើអ្នកជាអ្នកហាត់ប្រាណ ឬលេងកីឡានៅពេលរសៀល មុនហាត់ប្រាណ ឬលេងកីឡាប្រមាណជា១៥នាទី អ្នកអាចទទួលទានផ្លែឈើ ទោះស្រស់ក្តី ក្រៀមក្តី ជាការប្រសើរណាស់ ។ ព្រោះថា ថាមពលដែលបានមកពីជាតិស្ករគ្នុយស៊ីដទាំងនេះ អាចយកទៅប្រើប្រាស់សម្រាប់ដំណើរការងារនៃសាច់ដុំ ពេលដែលមានការប្រឹងកន្ត្រាក់បាន ។

~ **ការបរិភោគពេលកណ្តាលយប់:** ជាពេលបរិភោគមួយមានសារៈសំខាន់ណាស់ ចំពោះអ្នកធ្វើការយប់ ។ ពេលយប់ ធម្មជាតិបានកំណត់សត្វលោក និងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រូវទទួលទានដំណេក ។ មនុស្សភាគច្រើនមិនបរិភោគពេលយប់ឡើយ ។ តែចំពោះអ្នកបម្រើការងារពេលយប់ ពួកគាត់ត្រូវការថាមពល ដើម្បីបន្តកិច្ចការងារជាបន្តបន្ទាប់ ។ ចំណីអាហារខ្លះក្រោយពីបរិភោគមកធ្វើឱ្យងោកងាយ ឬថមថយសតិស្មារតី ខ្លះទៀតបង្កការប៉ះពាល់ដល់សុខភាព ។ (សូមអាន *ការបរិភោគពេល ល្ងាច* ទំព័រ១១០) ។

ខ. ប្រយោជន៍ និងមុខងាររបស់ចំណីអាហារ

ការបរិភោគមានប្រយោជន៍ក្នុងការចិញ្ចឹមរាងកាយ និងទ្រទ្រង់ជីវិត ប៉ុន្តែចំណីអាហារដែលយើងបរិភោគ ផ្តល់ជាកុំណប្រយោជន៍ផង និងជាគុណវិបត្តិផងដែរ ។ អ្នកគួរជ្រើសរើសចំណីអាហារណាដែលបង្កការប៉ះពាល់ដល់សុខភាពតិចបំផុត ឬមិនបង្កការប៉ះពាល់ទៅតាមបំណង ឬចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ។ ចំណីអាហារផ្តល់ផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗគ្នា ដូចជាចំណីអាហារសម្រាប់ស្ថាបនាខ្លួន ចំណីអាហារសម្រាប់ការពារខ្លួន ចំណីអាហារសម្រាប់ផ្តល់ថាមពលដល់ខ្លួនជាដើម ។

~ ចំណីអាហារសម្រាប់ស្ថាបនាសព្វកាយ: មានជាតិសាច់សត្វ សាច់ ត្រី ស៊ុត ទឹកដោះគោ សណ្តែក ។ល ។

- ចំណីអាហារសម្រាប់ការពារសព្វកាយ: មានជីវជាតិ ឬជាតិវីតាមីន ជាតិអំបិលខនិជ ជាតិរ៉ែ ។ល ។

- ចំណីអាហារសម្រាប់ផ្តល់ថាមពលដល់សព្វកាយ: មានជាតិស្ករ ជាតិខ្លាញ់ និងជាតិប្រេង ។ល ។

ដូច្នេះ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ អ្នកត្រូវបរិភោគចំណីអាហារឱ្យបានច្រើនមុខ ។ ពុំមានចំណីអាហារតែមួយមុខណា ដែលផ្តល់នូវសារធាតុចិញ្ចឹមជីវិតសម្បូរបែបគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់តម្រូវការខាងសុខភាពរបស់អ្នកឡើយ ។

គ. តម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់សព្វកាយ

ដើម្បីឱ្យសព្វកាយយើងដំណើរការទៅបានល្អត្រឹមត្រូវ វាត្រូវការជារៀងរាល់ថ្ងៃ នូវសារធាតុអាហារដែលចាំបាច់ដើម្បីទ្រទ្រង់សុខភាព ។ តម្រូវការនេះប្រែប្រួលទៅ

តាមមាឌ អាយុ ភេទ និងសកម្មភាពផ្លូវកាយរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ។

អង្គប្រធានមនុស្សធុំផ្ទុំឡើងដោយកោសិកាភាវូបនីយកម្ម ដែលផ្តិតបានជាជាលិកា ហើយជាលិកាផ្សំផ្តុំគ្នាបង្កើតបានជាសរីរាង្គ និងសព្វកាយទាំងមូល ។ គេធ្វើការប្រៀបធៀបខ្លួនប្រធានមនុស្សដូចរោងចក្រមួយ ដែលអាចដំណើរការទៅបាន លុះត្រាតែមាន ថាមពលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីបំពេញសកម្មភាពទាំងឡាយ ។ សព្វកាយយើងផ្សំផ្តុំដោយ ជាតិទឹក៧០ភាគរយ ជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាតិគ្រូយស៊ីដ និងជាតិលីពីដ២២ភាគរយ រីឯ៤ភាគ រយទៀត ជាសារធាតុចិញ្ចឹមផ្សេងទៀតដូចជា វីតាមីន អំបិលខនិដ ជាតិរ៉ែជាដើម ។ សារធាតុទាំងអស់នេះ មាននៅក្នុងចំណីអាហារ ដែលយើងបរិភោគរៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ពេល វិលាយអាហារ ចំណីអាហារបានបង់ក្លាយខ្លួនជាសារធាតុចិញ្ចឹមចម្រុះ (ជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាតិគ្រូយស៊ីដ ជាតិលីពីដ) និងសារធាតុចិញ្ចឹមផ្សេងទៀត(ជាតិវីតាមីន ជាតិអំបិលខនិដ ជាតិរ៉ែ) ។

អ្នកជំនាញបានប៉ាន់ស្មានថា ក្នុងមួយថ្ងៃ សព្វកាយយើងត្រូវការថាមពល (ជាមធ្យម ២៥០០ គីឡូកាឡូរី) និង សារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងកម្រិតមួយដូចតទៅ គឺជាតិ គ្រូយស៊ីដ ឬជាតិស្តរចំនួន៥៥ភាគរយ ជាតិលីពីដ ឬជាតិខ្លាញ់ចំនួន៧២៥ ទៅ៣០ភាគរយ និងជាតិប្រូតេអ៊ីន ឬជាតិសាច់ចំនួន ១៥ ទៅ២០ភាគរយ ។ សព្វកាយក៏ត្រូវការ សារធាតុចិញ្ចឹមផ្សេងទៀតដែរ ដូចជាជីវជាតិ ឬវីតាមីន ជាតិអំបិលខនិដ ជាតិរ៉ែជា ដើមក្នុងបរិមាណមួយផងដែរ ហើយជាពិសេស ជាតិទឹកត្រូវគ្រប់គ្រាន់ឱ្យបានមួយលីត្រ កន្លះក្នុងមួយថ្ងៃ (សូមអាន សកម្មភាពផ្លូវកាយ និងតម្រូវការជាតិទឹកទំព័រ ១០២) ។

បើការបរិភោគរបស់បុគ្គលណាម្នាក់មិនគ្រប់គ្រាន់ ឬគ្មានលំនឹង រោគកង្វះចំណី អាហារនឹងកើតមាន ដែលបង្កជាអាការៈ ឬវិបត្តិអាក្រក់ផ្សេងៗដល់សុខភាព ។ យ៉ាង ណាមិញ ការបរិភោគចំណីអាហារដែលមិនសូវសម្បូរជាតិប្រូតេអ៊ីន(ប្រូតេអ៊ីន ជា

សមាសធាតុគ្រឹះនៃសព្វកាយ និងមិនអាចស្តុកទុកក្នុងខ្លួនបានឡើយ) និងបង្កជាការស្និតស្រពោននៃសិរិវិញ្ញាណមួយចំនួនដូចជា សាច់ដុំជាដើម ។ ចំណែកឯកង្វះជាតិកាល់ស្យូមវិញ អាចបង្កជាការយឺតយ៉ាវនៃការលូតលាស់(រោគក្រិន) និងការពុកផុយនៃឆ្អឹង ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការបរិភោគលើសតម្រូវការ ជាពិសេសជាតិខ្លាញ់ និងជាតិស្ករ នាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃជាលិកាខ្លាញ់ ដែលបង្កជាជំងឺលើសជាតិខ្លាញ់ និងការធ្លាក់កម្រិតជាដើម ។

ដូច្នេះ ការគិតគូរអំពីបរិមាណចំណីអាហារ មានសារៈសំខាន់ណាស់ ។ ព្រោះថា ខ្លួនប្រាណយើងពិតជាត្រូវការសារធាតុ និងជីវជាតិសព្វបែបយ៉ាង ប៉ុន្តែក្នុងបរិមាណមួយត្រឹមត្រូវ ។ សារធាតុមួយចំនួនដូចជា ជាតិខ្លាញ់ ជាតិស្ករ ជាតិអំបិល អ្នកត្រូវបរិភោគវាក្នុងកម្រិតតិចតួចបានហើយ ពីព្រោះថា ការបរិភោគវាច្រើនហួសប្រមាណជាប្រចាំអាចបង្កឱ្យមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរជាច្រើនដូចជា ជម្ងឺបេះដូង សរសៃឈាម ជម្ងឺសម្ពាធឈាមលើស ជម្ងឺទឹកនោមផ្អែមជាដើម ។

ឃ. សារធាតុចិញ្ចឹម និងការប្រើប្រាស់វិសេសចំណីអាហារ

សារធាតុចិញ្ចឹមមាននៅក្នុងចំណីអាហារ ដែលយើងបរិភោគរាល់ថ្ងៃ គឺជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាតិក្លុយស៊ីដ ជាតិលីពីដ ជាតិវីតាមីន ជាតិអំបិលខនិដ ជាតិវ៉ែ ជាតិទឹកជាដើម ។ សារធាតុចិញ្ចឹមទាំងនេះមានប្រភព កម្រិតត្រូវការ និងតួនាទីដោយឡែកៗពីគ្នា ដែលខ្ញុំនឹងបង្ហាញជូនដូចខាងក្រោមនេះ ។

ឃ.១. ជាតិប្រូតេអ៊ីន ឬជាតិសាច់

សព្វកាយយើងត្រូវការជាតិប្រូតេអ៊ីនទាំងបរិមាណ និងទាំងគុណភាព ។

ជារៀងរាល់ថ្ងៃ អ្នកត្រូវបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីនឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទើបជាការប្រសើរ ។
ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងត្រូវបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីនឱ្យបានពី១៥ ទៅ២០ភាគរយនៃវាស្យុង
អាហារប្រចាំថ្ងៃ ។

ជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាសារធាតុសារវន្តសម្រាប់សព្វកាយ ហើយវាជាសមាសធាតុ
ផ្សំនៅក្នុងជាលិកា និងសរីរាង្គទាំងឡាយ ដូចជាសាច់ដុំ ស្បែក សក់ជាដើម ។ ពេលវា
ត្រូវបានយកទៅប្រើក្នុងការស្ថាបនា និងក្នុងការជួសជុលជាលិកា និងសរីរាង្គ ។ យ៉ាង
ណាមិញ ជាតិកេរ៉ាទីន ជាប្រូតេអ៊ីននៅលើស្បែក ជាតិប្រូតេអ៊ីនកូឡាហ្សែន ជា
សារធាតុចំបងនៃជាលិកាសន្ធាន រីឯអេម៉ូគូប៊ីន ជាប្រូតេអ៊ីនដែលធ្វើឱ្យឈាមមានពណ៌
ក្រហម ។ ម្យ៉ាងទៀត ជាតិប្រូតេអ៊ីនខ្លះមានតួនាទីសំខាន់ផងដែរ នៅក្នុងដំណើរប្រព្រឹត្ត
នៃសព្វកាយ ដូចជាអ័រម៉ូន អង់ហ្ស៊ីម និងអង់ទីត័រ ឬអង្គបដិបក្ខណ៍នៃប្រព័ន្ធភាព
សាំជាដើម ។ ជាអាទិ ជាតិអង់ហ្ស៊ីម ជាប្រូតេអ៊ីនដែលដើរតួនាទីនៅក្នុងការរំលាយ
អាហារ ។

ប្រូតេអ៊ីនផ្សំឡើងដោយឯកតាតូចៗ (ដែលហៅថាអាស៊ីដអាមីនេ) ជាច្រើនមុខ
ជាហេតុប្រូតេអ៊ីនមានគុណភាពខុសៗគ្នា ដោយសារបរិមាណរួមផ្សំរបស់អាស៊ីដអាមី
នេ ។ នៅក្នុងចំណីអាហារ យើងសង្កេតឃើញមានអាស៊ីដអាមីនេជាច្រើនផ្សេងៗគ្នា
(ប្រហែល២០ប្រភេទ) ។ សព្វកាយអាចផលិតប្រូតេអ៊ីនចេញពីអាស៊ីដអាមីនេ ប៉ុន្តែ
មិនអាចផលិតអាស៊ីដអាមីនេចាំបាច់ទាំងឡាយបានឡើយ ជាពិសេសពួកអាស៊ីដអាមីនេ
សារវន្ត (ចំនួន៨) ពីព្រោះថា អាស៊ីដអាមីនេទាំងនេះផ្តល់ដោយអាហារូបត្ថម្ភ ។

ប្រូតេអ៊ីនឃើញមាននៅក្នុងចំណីអាហារប្រភពពីសត្វ និងប្រភពពីរុក្ខជាតិ ។

- ចំណីអាហារប្រភពពីសត្វ ដែលមានផ្ទុកជាតិប្រូតេអ៊ីន គឺសាច់សត្វ សាច់គោ សាច់ជ្រូក សាច់មាន់ សាច់ទា សាច់ត្រី ត្រីប្លូសត្វសមុទ្រ ស៊ុត ទឹកដោះគោ អាហារជាតិទឹកដោះ ។ល។ នៅក្នុងអាហារទាំងនេះ មានអាស៊ីដអាមីនេគ្រប់ប្រភេទ ។

- ចំណីអាហារប្រភពពីរុក្ខជាតិ ដែលមានផ្ទុកជាតិប្រូតេអ៊ីន គឺអង្ករ ឬបាយ នំប៉័ង បន្លែ ផ្លែឈើ សណ្តែកបាយ សណ្តែកសៀង សណ្តែកដី ល្ង គ្រាប់ស្វាយចន្ទី គ្រាប់ល្អៅ គ្រាប់ពោយ ។ល។ នៅក្នុងអាហារប្រភពពីរុក្ខជាតិនេះ មានអាស៊ីដអាមីនេមិនគ្រប់មុខឡើយ មានតែប៉ុន្មានប្រភេទប៉ុណ្ណោះ ហើយបរិមាណក៏តិចតួចដែរ ។

ការបរិភោគប្រចាំថ្ងៃ ត្រូវមានប្រូតេអ៊ីនប្រភពពីសត្វពី៥០ ទៅ៧០ភាគរយ និងប្រូតេអ៊ីនប្រភពពីរុក្ខជាតិពី៣០ ទៅ៥០ភាគរយ។ ពីព្រោះថា ប្រូតេអ៊ីនប្រភពពីសត្វមានប្រភេទអាស៊ីដអាមីនេច្រើនមុខជាងប្រូតេអ៊ីនប្រភពពីរុក្ខជាតិ ។

រ៉ាស្យុងប្រូតេអ៊ីនប្រចាំថ្ងៃ មានប្រមាណជា៦០ក្រាម ចំពោះកុមារតូចៗ ៩០ក្រាម ចំពោះមនុស្សវ័យជំទង់។ រីឯមនុស្សពេញវ័យ ត្រូវបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីន១ក្រាម ក្នុងទម្ងន់ខ្លួនមួយគីឡូក្រាម គឺសម្រាប់ស្ត្រីយ៉ាងតិចបំផុត៥៥ក្រាម និងសម្រាប់បុរស៧០ក្រាមក្នុងមួយថ្ងៃ។ កុមារតូចៗ ត្រូវការជាតិប្រូតេអ៊ីនច្រើនជាងមនុស្សពេញវ័យ ។

ជារៀងរាល់ថ្ងៃ អ្នកត្រូវបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីនឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់(១៥ ទៅ២០ ភាគរយ)។ ការបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីនមិនគ្រប់គ្រាន់ បង្កជាផលធ្ងន់ធ្ងរដល់សុខភាពសព្វកាយ ដូចជាការស្ថិតស្រពោននៃសាច់ដុំ មានរបួសក្រដូរ ខ្សោយប្រពន្ធភាពសុំជាដើម។ ផ្ទុយទៅវិញ ការបរិភោគជាតិប្រូតេអ៊ីនច្រើនហួស ហើយសកម្មភាពផ្លូវកាយក៏មិនសមស្របទៀត ជាការបង្កនូវការសេសសល់ប្រូតេអ៊ីន ដែលបង្កើតជាតិអាស៊ីដអៀរិក(កម្រិតលើសនៃអាស៊ីដអៀរិកនេះបង្កជាជំងឺប្រតិវិ) ។ ការបរិភោគ

ប្រូតេអ៊ីន ពេលខ្លះអាចឡើងដល់ ១.២ ឬ ១.៥ ក្រាមក្នុងមួយថ្ងៃ ក្នុងទម្ងន់ខ្លួនមួយគីឡូ ក្រាមដោយគ្មានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរ តែបើមានករណីបែបនេះ អ្នកត្រូវពិសោទឹកឱ្យបាន ច្រើន ប្រយោជន៍ជួយរុញបញ្ជូនចោលកាកសំណល់របស់មេតាបូលីសប្រូតេអ៊ីន (អាស៊ីដ អេមីក អេមីដ អាស៊ីដឡាក់ទិក) ។ អ្នកលេងកីឡាប្រើកម្លាំងខ្លាំង អាចបរិភោគជាតិ ប្រូតេអ៊ីនដល់ទៅ២ក្រាមក្នុង មួយថ្ងៃ ក្នុងទម្ងន់ខ្លួនមួយគីឡូក្រាម (តែត្រូវពិសោទឹកឱ្យ បានច្រើន) ដើម្បីតម្រូវការរីកប៉ោងនៃម៉ាសសាច់ដុំ ។

ឃ.២. ជាតិក្លុយស៊ីដ ឬជាតិស្ករ

ជាតិក្លុយស៊ីដ ត្រូវបានគេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អ៊ីដ្រាតកាបូន ពីព្រោះវាផ្សំឡើង ដោយម៉ូលេគុលកាបូន អុកស៊ីហ្សែន និងអ៊ីដ្រូហ្សែន ។ ជារួមគេនិយមហៅថាជាតិស្ករ ។

ជាតិស្ករ ជាឥន្ធនៈចំបងរបស់សព្វកាយ និងមានតួនាទីសំខាន់ណាស់នៅក្នុងការ ផ្តល់ថាមពលដល់សព្វកាយ ។ ជាតិស្ករ ឬជាតិក្លុយស៊ីដ ពេលចូលទៅដល់ក្នុងសព្វកាយ កាយ បានបង់ក្លាយជាជាតិក្លុយកូស ដែលជាសារធាតុផ្តល់ថាមពលដល់សាច់ដុំ និងសរី រាងទាំងឡាយ ។ ដូច្នេះ ជាតិក្លុយស៊ីដជាសារធាតុផ្តល់ថាមពល ។

✓ ជាតិក្លុយស៊ីដ អាចត្រូវបានស្តុក ឬបម្រុងទុកនៅក្នុងសាច់ដុំ និងក្នុងថ្លើមក្នុង សណ្ឋានជាជាតិក្លុយស៊ីដ ។ ពេលសព្វកាយយើងត្រូវការជាតិស្ករ ជាតិក្លុយស៊ីដ អាចបង់ក្លាយខ្លួនជាជាតិក្លុយកូសវិញ ដោយសារសកម្មភាពរបស់អ័រម៉ូនម្យ៉ាង គឺ អាំងស៊ុយលីន ។ ដូច្នេះជាការសំខាន់ អ្នកគួរបរិភោគជាតិស្ករ ឬជាតិក្លុយស៊ីដ រាល់ពេល បរិភោគ ប្រយោជន៍ផ្គត់ផ្គង់កុំឱ្យសព្វកាយប្រើប្រាស់ ឬបាត់បង់សារធាតុបម្រុង ។ ព្រោះថា ក្រោយពីអស់ជាតិក្លុយស៊ីដ សព្វកាយត្រូវប្រើប្រាស់សារធាតុខ្លាញ់បម្រុង

ដែលបង្កការស្រកទម្ងន់ ឬចុះស្នម ។

សារធាតុគ្រុយស៊ីដ ឃើញមាននៅក្នុងចំណីអាហារភាគច្រើន ជាពិសេសអាហារ ដែលមានរសជាតិផ្អែម(ផ្អែមខ្លាំងក្តី ផ្អែមឡើយក្តី) ដូចជាស្ករស ស្ករត្នោត ទឹកឃ្មុំ តំណាប់ ទឹកដោះគោ ផ្លែឈើ បន្លែ បាយ នំបុង គ្រាប់ធញ្ញជាតិជាដើម ។

● ចំណាត់ថ្នាក់របស់ជាតិគ្រុយស៊ីដ

តាមរយៈសមាសភាពម្យ៉ាងណាក៏ដោយ គេបានបែងចែកជាតិគ្រុយស៊ីដដូចតទៅ:

- ជាតិគ្រុយស៊ីដមួយម៉ូលេគុល (ឬម៉ូលីសាក់ការីដ) : គឺជាតិគ្រុយកូស ជាតិ ប្រូកតូស និងជាតិហ្គាឡាក់តូស ។ ជាតិគ្រុយកូស និងជាតិប្រូកតូស ឃើញមាននៅក្នុង ផ្លែឈើ ទឹកឃ្មុំ ល ។ រីឯហ្គាឡាក់តូស មាននៅក្នុងទឹកដោះគោ និងចំណីអាហារជាតិទឹកដោះ ។
- ជាតិគ្រុយស៊ីដពីរម៉ូលេគុល (ឬឌីសាក់ការីដ) : គឺជាតិសាក់ការីស (គ្រុយ កូស+ប្រូកតូស) ជាតិឡាក់តូស (គ្រុយកូស+ហ្គាឡាក់តូស) និងជាតិម៉ាល់តូស (ម៉ូលេ គុលគ្រុយកូសចំនួនពីរ) ។ ជាតិសាក់ការីសមាននៅក្នុងស្ករ ដែលចម្រាញ់ចេញពីរុក្ខជាតិ ដូចជា បៃតតិរ៉ាវ អំពៅ ទឹកត្នោតជាដើម ។ ជាតិឡាក់តូស មាននៅក្នុងទឹកដោះ ថនិកសត្វ(សត្វដែលចិញ្ចឹមកូនដោយទឹកដោះ) ។ រីឯជាតិម៉ាល់តូស មាននៅក្នុងពោត ស្រាបៀរ ឬប៊ីយ័រជាដើម ។
- ជាតិគ្រុយស៊ីដពហុម៉ូលេគុល (ឬប៉ូលីសាក់ការីដ) គឺជាតិក្លុយហ្វ្រុស និងជាតិ អាមីដុង ។ ជាតិអាមីដុងមាននៅក្នុងគ្រាប់ធញ្ញជាតិ(អង្ករ ពោត ស្រូវសាឡី...) មើម ឬបួសរុក្ខជាតិ(ដំឡូង ដំឡូងបារាំង ដំឡូងស្យា...) និងបន្លែ ឬផ្លែរុក្ខជាតិ (សណ្តែក សៀង សណ្តែកបាយ សណ្តែកបារាំង...) ។ល ។

ជាតិស្ករខ្លះទៀតដូចជា សែលលុយឡូស ប៊ុកទីនជាដើម ដែលពេលរំលាយអាហារ មិនអាចជ្រួតជ្រាបចូលទៅក្នុងខ្លួនបាននោះ តែសម្បូរទៅដោយសារធាតុសរសៃ ក៏ត្រូវ បានចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងជាតិស្ករក្រុមនេះដែរ ។

ពីមុន ជាតិស្ករទាំងបីក្រុមនេះ ត្រូវបានប្រមូលផ្តុំពីរប្រភេទ គឺជាតិគ្គុយតូសរាយ (ជាតិគ្គុយស៊ីដមួយម៉ូលេគុល និងជាតិគ្គុយស៊ីដពីរម៉ូលេគុល) និងជាតិគ្គុយស៊ីដសមាស (ជាតិគ្គុយស៊ីដពហុម៉ូលេគុល) ។ ហើយគេជឿថា ជាតិស្កររាយជ្រួតជ្រាបចូលក្នុង សព្វកាយបានរហ័ស ចំណែកជាតិស្ករសមាស វិញ ត្រូវការរយៈពេលជ្រួតជ្រាបចូល យូរជាង ។ តាមការយល់បែបហ្នឹងហើយ បានជាជាតិស្ករត្រូវបានបែងចែកដោយដាក់ ឈ្មោះថា ជាតិស្ករជ្រាបរហ័ស និងជាតិស្ករជ្រាបយឺត ។ ហើយចំណាត់ថ្នាក់នេះ ត្រូវបាន អ្នកជំនាញខ្លះអះអាងថា មិនត្រឹមត្រូវទេ ព្រោះសព្វថ្ងៃគេបានស្រាវជ្រាវឃើញថា មិន មែនសមាសភាពដីវតីមីនៃជាតិស្ករ ជាអ្នកកំណត់ល្បឿននៃការជ្រួតជ្រាបចូលទៅក្នុង ខ្លួនរបស់វាឡើយ ។

សព្វថ្ងៃនេះ ការបែងចែក ឬធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ជាតិស្ករ ត្រូវផ្អែកលើ កម្រិតជ្រួតជ្រាប ចូលក្នុងឈាម (Index glycémique) នៃចំណីអាហារនីមួយៗ ។ កាលណាកម្រិតជ្រួត ជ្រាបចូលក្នុងឈាមនៃជាតិស្ករស្មើ ឬតិចជាង៥០ គេហៅថា ជាតិស្ករជ្រាបយឺត ឬ ជាតិស្ករល្អ ផ្ទុយទៅវិញ បើកម្រិតជ្រួតជ្រាបចូលក្នុងឈាមនៃជាតិស្ករលើសពី៥០ គេ ហៅថា ជាតិស្ករជ្រាបរហ័ស ឬជាតិស្ករអាក្រក់ ។

~ **ជាតិស្ករជ្រាបយឺត(ឬជាតិស្ករល្អ)**: វាជាពួកជាតិស្ករដែលមាននៅក្នុង ចំណីអាហារ ដែលបំបែក ឬរំលាយខ្លួនយឺតៗទំរាំជ្រួតជ្រាបចូលទៅក្នុងឈាម ព្រមទាំង

ផ្តល់ភាពរម្ងាប់ ឬបំបាត់ការឃ្លានអាហារបានយូរទៀតផង។ ជាតិស្ករជំពូកនេះ មាននៅ ក្នុងគ្រាប់ធញ្ញជាតិមិនទាន់ផ្ទៃ(ដូចជា អង្ករ បាយ ម្សៅមិនទាន់ផ្ទៃជាដើម) បន្លែជាតិ ម្សៅ និងបន្លែស្ងួត(ដូចជា សណ្តែក សណ្តែកបាយ សណ្តែកបារាំងជាដើម) ។ ផ្ទៃឈើ ស្រស់ និងបន្លែបៃតងក៏ផ្ទុក ជាតិស្ករជំពូកនេះដែរ ហើយព្រមទាំងសម្បូរទៅដោយ សារធាតុសរសៃ ដែលជួយផ្តល់ភាពឆ្អែត បំបាត់អាការៈឃ្លាន ជួយសម្រួលមុខងារ វិលាយអាហារ ជាពិសេសសម្រួល មុខងារពោះវៀន ។

~ **ជាតិស្ករខ្លាបរចស៍(ឬជាតិស្ករអារក្រក)**: មាននៅក្នុងពូកចំណីអាហារ ដែលមានជាតិស្ករបំបែកខ្លួន រត់ចូលទៅក្នុងឈាមយ៉ាងលឿន។ ហើយការបរិភោគ ចំណីអាហារជំពូកនេះច្រើនហួស បង្កជាការឃ្លាន រមួលពោះ ព្រោះជាតិស្ករច្រើនហួស នេះ ភ្លេចការបញ្ចេញជាតិអ័រម៉ូនអាំងស៊ុយលីន ជាអ័រម៉ូនដែលបញ្ជូនកម្រិតជាតិស្ករ ក្នុងឈាម និងភ្លេចការឃ្លាន។ ជាតិស្ករជំពូកនេះ មាននៅក្នុងស្ករសគ្រប់ប្រភេទ ស្ករត្នោត ទឹកឃ្មុំ ម្សៅកែច្នៃ ឬម្សៅស កាវ៉ុត ល្លៅ ឌីឡីក ដំឡូងបារាំង ពោត ...។ ការរម្ងាប់ ឬការចម្អិនអាហារទាំងនេះ បង្កការកើនឡើងនៃកម្រិតជ្រួតជ្រាបចូល ក្នុងឈាមនៃជាតិស្ករ។

ឃ.៣. ជាតិលីពីដ ឬជាតិខ្លាញ់

បច្ចុប្បន្ននេះ ជាតិលីពីដ ឬជាតិខ្លាញ់ត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់ជាខ្លាំង និងមាន ឈ្មោះអាក្រក់ទៀតផង។ ពិតហើយ ការបរិភោគជាតិខ្លាញ់ច្រើនហួស បង្កការឡើង ទម្ងន់ ឬធាត់កន្ទួល និងការកើតមានជម្ងឺមួយចំនួន។ ប៉ុន្តែវានៅតែជាសារធាតុមួយចាំ បាច់ មិនអាចខ្វះបាន នៅក្នុងដំណើរប្រព្រឹត្តនៃសព្វកាយ។

អ្នកជំនាញបានលើកឡើងថា ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងគួរបរិភោគជាតិខ្នាញ់ពី២៥ ទៅ ៣០ភាគរយនៃវាស្រុងចំណីអាហារទាំងមូល មិនត្រូវលើសពី៣០ភាគរយឡើយ ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវបានឱ្យដឹងថា នៅស្រុកបារាំង ជនជាតិបារាំងបរិភោគអាហារដែល មានផ្ទុកជាតិខ្នាញ់ជាមធ្យមដល់ទៅ៤០ភាគរយឯណោះ ។ ជាតិខ្នាញ់ដែលបរិភោគច្រើន ហួសកំណត់ បានបង្កក្លាយខ្លួនជាជាតិខ្នាញ់បម្រុង ។ រីឯនៅស្រុកខ្មែរយើងវិញ មិនទាន់ មានការសិក្សាស្រាវជ្រាវលំអិតណាមួយ អំពីជាតិខ្នាញ់នេះនៅឡើយទេ តែជាកុសល ម្តងខ្លះភាគច្រើនមិននិយមប្រើជាតិខ្នាញ់ ខុសពីក្នុងម្ហូបចិននិងម្ហូបបស្ចឹមប្រទេស ដូច ជាអាមេរិកាំង បារាំងជាដើមដែលផ្ទុកជាតិខ្នាញ់ច្រើន ។

ជាតិខ្នាញ់មានប្រភពពីសត្វ និងពីរុក្ខជាតិ ពោលគឺមានប្រភេទខ្នាញ់សត្វ និងខ្នាញ់ រុក្ខជាតិ (ឬប្រេងរុក្ខជាតិ) ។ ខ្នាញ់សត្វឃើញមាននៅក្នុងសាច់សត្វ សាច់ត្រី ស៊ុត ប៊ីរ ហ្គ្រូម៉ា អាហារទឹកដោះ ។ល។ រីឯប្រេងរុក្ខជាតិដូចជា ប្រេងសណ្តែក ប្រេងអូលីវ ប្រេង ផ្កាឈូករត្នី ប្រេងស្ពៃជាដើម ។

នៅក្នុងសញ្ជាតិយើង ជាតិខ្នាញ់មានសណ្ឋានផ្សេងៗគ្នាជាជាលិកាខ្នាញ់ អាស៊ីដខ្នាញ់ ទ្រីត្រីសេរីន និងជាតិកូឡេស្តេរ៉ូល ។ល។ ជាលិកាខ្នាញ់ផ្សំផ្តុំឡើងដោយ កោសិកាអាឌីប៉ូស៊ីត ដែលជាកូនចុងបម្រុងរបស់ជាតិខ្នាញ់ និងវាជាជាលិកាផ្ទុក ថាមពល ។ នៅលើខ្លួនមនុស្សប្រុសពេញវ័យ ដែលមានសុខភាពល្អ មានជាតិខ្នាញ់ ឬ ជាលិកាខ្នាញ់ចំនួន១៥ភាគរយនៃទម្ងន់ខ្លួនទាំងមូល ។ នៅលើខ្លួនមនុស្សប្រុស ជាលិកា ខ្នាញ់នេះ មានច្រើននៅត្រង់ពោះ ដើមទ្រូង ស្នា និងដៃ ។ រីឯនៅលើខ្លួនមនុស្សស្រី ជាលិកាខ្នាញ់មានច្រើននៅភ្នៅ កំបេះតូច និងចង្កេះ ។

អាស៊ីដខ្លាញ់ចែកជាប្រភេទ អាស៊ីដខ្លាញ់ឆ្អែត និងអាស៊ីដខ្លាញ់មិនឆ្អែត ។ អាស៊ីដខ្លាញ់ឆ្អែត មាននៅក្នុងស៊ុតលឿង សាច់សត្វ ប៊ែរ ប្រូម៉ា ផ្លែដូង ។ល។ អាស៊ីដខ្លាញ់ឆ្អែតនេះ ត្រូវបរិភោគក្នុងកម្រិតតិចបានហើយ ព្រោះវាបង្កការកើនឡើងខ្ពស់នៃជាតិកូឡេស្តេរ៉ូលក្នុងឈាម ដែលបង្កជាជម្ងឺរឹងសរសៃឈាម (Artériosclérose) ។ រីឯអាស៊ីដខ្លាញ់មិនឆ្អែត មានប្រេងរុក្ខជាតិ(ដូចជាប្រេងពោត ប្រេងសណ្តែក ប្រេងផ្កាឈូករត្ន ប្រេងអូលីវជាដើម) ស៊ុត ខ្លាញ់ទា ខ្លាញ់ក្លាន និងពូកត្រីខ្លាញ់មួយចំនួន ។ អាស៊ីដខ្លាញ់មិនឆ្អែត(អាស៊ីដលីណូឡេអ៊ិក អាស៊ីដអាស៊ីហ្គាតិណូឡេអ៊ិកជាដើម) មានតួនាទីបញ្ចុះជាតិកូឡេស្តេរ៉ូលអាក្រក់ ។ ដូច្នេះ ដើម្បីសុខភាពល្អ ចូរបរិភោគអាហារដែលសម្បូរទៅដោយអាស៊ីដខ្លាញ់មិនឆ្អែត និងកំណត់ការបរិភោគជាតិអាស៊ីដខ្លាញ់ឆ្អែតតិចតួច តែមិនអាចអត់សោះនោះទេ ព្រោះវាមានផ្ទុកប្រូតេអ៊ីនល្អៗដែរ ។

ជាតិខ្លាញ់ទ្រីគ្លីសេរីដ ជាមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនជាតិអាស៊ីដខ្លាញ់ដែរ ។ ការកើនឡើងខ្ពស់នៃអត្រាជាតិទ្រីគ្លីសេរីដនៅក្នុងឈាម គឺវាជាបច្ច័យ ឬកត្តាអាក្រក់ដែលនាំឱ្យមានអាការៈល្អិតល្អៃគ្មានកម្លាំងកំហែង ធ្ងន់ដៃធ្ងន់ជើង ហើមឆ្អល់ពោះ រោយកញ្ជឹងករោយស្នាជាដើម ។

ចំណែកជាតិខ្លាញ់កូឡេស្តេរ៉ូល ត្រូវបានចែកជាពីរប្រភេទ គឺកូឡេស្តេរ៉ូលល្អ (Cholestérol-HDL) និងកូឡេស្តេរ៉ូលអាក្រក់ (Cholestérol-LDL) ។ កូឡេស្តេរ៉ូលល្អមានទីអាស្រ័យនៅក្នុងថ្លើម ហើយវាក៏បំបែកខ្លួននៅទីនោះដែរ វាមានតួនាទីការពារសរសៃឈាមអាក់ទែរ(សរសៃឈាមក្រហម) ។ រីឯកូឡេស្តេរ៉ូលអាក្រក់ក្រោមឥទ្ធិពលនៃកត្តាផ្សេងៗ វាបានទៅទំ ឬកកលើជញ្ជាំងសរសៃឈាមអាក់ទែរ ដែលបង្កជាជម្ងឺរឹង

សរសៃឈាមអាក្រក់ទេ ។

ដូច្នេះ ការបរិភោគជាតិខ្លាញ់ ត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន និងគិតគូរបំផុត ព្រោះការបរិភោគ វាលើសកម្រិតតម្រូវការជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់សម្បុររាងកាយ និងបង្កជាជំងឺបេះដូង សរសៃឈាម ជាពិសេសសរសៃអាក្រក់ទេ ។ ជាតិលីពីដ្ឋខ្លះមិនចិញ្ចឹមសព្វកាយ ដូច ជាតិប្រូតេអ៊ីន និងជាតិស្ករនោះទេ តែបែរជាបំផ្លិចបំផ្លាញសុខភាពយើងទៅវិញ ។ តែ ទោះជាយ៉ាងណាក៏មានជាតិខ្លាញ់ខ្លះល្អដែរ ។ យ៉ាងណាមិញ ជាតិខ្លាញ់ដែលយើង បរិភោគ ខ្លះបង្កើនកម្រិតកូឡេស្តេរ៉ូលអាក្រក់ រីឯខ្លះទៀត បែរជាបញ្ចុះកូឡេស្តេរ៉ូល អាក្រក់ និងតម្លើងកូឡេស្តេរ៉ូលល្អទៅវិញ ។

● សរុបមក ជាតិខ្លាញ់មានតួនាទីដូចតទៅ:

- វត្តមានជាតិខ្លាញ់ក្នុងឈាមមានប្រយោជន៍ផ្តល់ថាមពល (ខ្លាញ់មួយក្រាមផ្តល់ ថាមពល៩គីឡូកាឡូរី) និងអាចស្តុក ឬបម្រុងទុកជារូបភាពខ្លាញ់បម្រុង ដែលអាចប្តូរ បង់ក្លាយខ្លួនជាជាតិក្នុងកូស ដើម្បីចិញ្ចឹមសព្វកាយនៅពេលមានតម្រូវការចាំបាច់ ណាមួយ ។
- ជាតិខ្លាញ់ អាចជួយដល់ការបង្កើត ឬកសាងភ្នាសកោសិកា និងកោសិកា និងជា ធាតុមួយនៅក្នុងបន្ទុំជាលិកា និងប្រពន្ធប្រសាទទៀតផងដែរ ។
- ជាតិខ្លាញ់ ធ្វើអន្តរាគមន៍នៅក្នុងការផលិតសារធាតុមួយចំនួនដូចជា អ័រម៉ូន ជាតិ ប្រូស្តាក្លង់ឌីន និងជាតិអំបិលទឹកប្រមាត់ជាដើម ។
- ជាតិខ្លាញ់ ជាយានដឹកជញ្ជូនពួកជាតិវីតាមីនដែលរលាយក្នុងខ្លាញ់ ដូចជាជាតិ វីតាមីនអា (A) ដេ (D) អ៊ី (E) កា (K) ជាដើម ។

ជាតិខ្លាញ់ ជាប្រភពតែមួយគត់នៃអាស៊ីដខ្លាញ់សារវន្តមួយចំនួន ដូចជាអាស៊ីដលីណូឡេអ៊ិក និងអាស៊ីដអាស់ហ្គាលីណូឡេអ៊ិកជាដើម ដែលមានតួនាទីការពារ និងទប់ស្កាត់ជម្ងឺបេះដូង សរសៃឈាម ។

ឃ.៤ ជាតិវីតាមីន ឬជីវជាតិ

ជាតិវីតាមីនមានសរុបទាំងអស់ចំនួន១៣មុខ ហើយដែលត្រូវបានបែងចែកជាពីរប្រភេទគឺ វីតាមីនរលាយក្នុងខ្លាញ់ និងវីតាមីនមិនរលាយក្នុងទឹក ។

- វីតាមីនរលាយក្នុងខ្លាញ់: វីតាមីនអា(A) ដេ(D) អ៊ី(E) និងកា (K) ។
- វីតាមីនរលាយក្នុងទឹក: វីតាមីនសេ(C) ប៉េប៉េ (PP) និងក្រុមវីតាមីនបេ(B) ។

ជាតិវីតាមីន ត្រូវបានស្រាវជ្រាវរកឃើញទើបតែប្រមាណជាជិតមួយសតវត្សប៉ុណ្ណោះ វាជាសារធាតុចិញ្ចឹម ដែលមាននៅក្នុងអាហាររូបត្ថម្ភប្រចាំថ្ងៃ ។ ជាតិវីតាមីនមិនមានផ្ទុកកាឡូរីឡើយ តែវាមានតួនាទីសំខាន់នៅក្នុងដំណើរប្រព្រឹត្តរបស់សព្វកាយដែរ ។

យ៉ាងណាមិញ ជាតិវីតាមីនសេមាននៅក្នុងផ្លែក្រូច ផ្លែក្រូចពោធិសាត់ ផ្លែត្រីវី ស្ពៃ ។ល។ ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងត្រូវការជាតិវីតាមីនសេ៧៥មីលីក្រាម ។ កង្វះវីតាមីនសេអាចបង្កបានជារោគហូរឈាមតាមមុយកី និងតាមជាលិកាសន្ទានក្រោមស្បែក ដូចជារាវកឆ្មេញ ឬហូរឈាមតាមអញ្ចាញឆ្មេញជាដើម ។ ផ្ទុយទៅវិញ បរិមាណវីតាមីនសេលើសអាចបង្កជាគ្រួសតម្រង់នោម និងវិបត្តិផ្លូវរំលាយអាហារ ។

រីឯវីតាមីនអា មាននៅក្នុងចំណីអាហារជាតិទឹកដោះ ធ្លើមត្រី ស៊ុតលឿង ធ្លើមសត្វបន្លែ ។ល។ ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងត្រូវការវីតាមីនអា១៥មីលីក្រាម ។ កង្វះវីតាមីនអា បង្ក

ជាវិបត្តិនៃការមើលឃើញដូចជា ព្រលឹកភ្នែក ជម្ងឺខ្នាត់មាន់ជាដើម ។ ការលើសវីតាមីនអា
បង្កជាវិបត្តិស្បែក ឈឺក្បាល និងជួនក្រិនថ្លើមទៀតផង ។

ដូច្នេះប្រសើរបំផុត គួរជ្រើសរើសយកអាហាររូបត្ថម្ភដែលមានលំនឹង ដើម្បីចៀស
វាងជម្ងឺកង្វះវីតាមីន ឬជម្ងឺខ្លះជីវជាតិ និងវិបត្តិលើសវីតាមីន ។

២៥.៥ ជាតិអំបិលខនិជ និងជាតិរ៉ែ

ជាតិអំបិលខនិជ និងជាតិរ៉ែ មានបរិមាណតិចតួចប៉ុណ្ណោះក្នុងសព្វកាយយើង
មនុស្សពេញវ័យមានសុខភាពល្អ មានបរិមាណសារធាតុទាំងនេះសរុប៤ភាគរយនៃ
ទម្ងន់ខ្លួនសរុប ។ នៅក្នុងនោះ ជាតិអំបិលខនិជមានបរិមាណច្រើនជាងជាតិរ៉ែ ។ ហើយវា
ជាសារធាតុចាំបាច់នៅក្នុងលំនឹងទូទៅនៃអង្គប្រាណ ។

ជាតិអំបិលខនិជចំបងមានជាតិកាល់ស្យូម ម៉ាញ៉េស្យូម ផូស្វ័រ ប៊ូតាស្យូម សូដ្យូម
ស្តាន់ដេរ ។ល។ រីឯជាតិរ៉ែចំបង មានជាតិដែកអ៊ុយរ៉េន ក្រូម កូប៉ាល ម៉ាញ៉េស្យូម ផ្លុយអ៊ុរ
ម៉ង់ហ្គាណែស សេឡេន្យូម ស៊ីលីស្យូម វ៉ាណាដ្យូម ស័ង្កសី ។ល។

សារធាតុនីមួយៗ មានប្រយោជន៍ខុសគ្នា ។ ជាទ្រឹស្តីទូទៅ ជាតិអំបិលខនិជចូលរួម
ក្នុងម៉េតាបូលីស និងការកសាងរចនាសម្ព័ន្ធភោសិកា ។ ប៉ុន្តែវាដើរតួនាទីសំខាន់ដែរ នៅ
ក្នុងការផ្លាស់ប្តូររូបធាតុដើម (ចំណីអាហារដែលរំលាយ) បង់ក្លាយឱ្យទៅជាសារធាតុ
អាចជ្រួតជ្រាបចូលក្នុងខ្លួនបាន និងទៅជាកាកសំណល់ ។ ជាតិអំបិលខនិជ និងជាតិរ៉ែ
មាននៅក្នុងអាហាររូបត្ថម្ភ ហេតុនេះអ្នកគួរបរិភោគចំណីអាហារឱ្យបានសព្វមុខ ។

កង្វះ និងលើសជាតិអំបិលខនិជ និងជាតិរ៉ែអាចបង្កជាវិបត្តិផ្សេងៗ ។ យ៉ាងណា
មិញ ជាតិដែកមាននៅក្នុងសាច់សត្វ សាច់ត្រី ស៊ុត បន្លែស្លឹកបៃតង ។ល។ ក្នុងមួយថ្ងៃ

យើងត្រូវការជាតិដៃក្រៃ ទៅ២០មិលីក្រាម ។ ជាតិដៃក្រៃជាសមាសធាតុសារវន្តមួយ របស់អេម៉ូតូប៊ីន ហើយមានតួនាទីជួយដល់ការដឹកជញ្ជូនអុកស៊ីហ្សែនរបស់គ្រាប់ឈាម ក្រហមនៅក្នុងសព្វកាយ និងចូលរួមក្នុងដំណើរកម្រិតនៃសាច់ដុំ ។ កង្វះជាតិដៃក្រៃបង្ក ជាជំងឺស្លេកស្លាំង(កង្វះគ្រាប់ឈាមក្រហម) ។ តែការបរិភោគជាតិដៃក្រៃច្រើនជ្រុល អាចបង្កជាការពុលជាតិដៃក្រៃដូចជា ឈឺពោះ ក្អួត ខ្លះជាតិទឹក ជួនអាចស្លាប់ ។

រីឯជាតិម៉ាញ៉េស្យូម មាននៅក្នុងបន្លែបៃតង គ្រាប់ធញ្ញជាតិ អាហារសមុទ្រ ។ល។ ក្នុងមួយថ្ងៃ យើងត្រូវការជាតិម៉ាញ៉េស្យូមចំនួន៣៥០មិលីក្រាម ។ ជាតិម៉ាញ៉េស្យូម មានតួនាទីសម្រួលលំនឹងប្រព័ន្ធប្រសាទ និងប្រព័ន្ធសាច់ដុំ ។ កង្វះជាតិម៉ាញ៉េស្យូម អាច បង្កជាការញាក់ ឬកម្រិតនៃសាច់ដុំ ដូចជារមូលក្រពើ ក្តាមកាច់ជាដើម ញ័រដើមទ្រូង និងញ័រខ្លួនជាដើម ។

ឃ.៦. ជាតិទឹក

ជាតិទឹកមានប្រមាណជា៦០ ទៅ៧០ភាគរយនៃទម្ងន់ខ្លួនសរុប ។ ជាតិទឹកមាន បរិមាណច្រើននៅក្នុងសាច់ដុំ សរីរាង្គ កោសិកា និងជាលិកា តែមានបរិមាណតិចនៅក្នុង ម៉ាស់ខ្លាញ់ ។

ទឹកមានតួនាទីកម្រិតជីវិត យើងមិនអាចរស់នៅដោយមិនផឹកទឹកលើសពី៥ថ្ងៃ ឡើយ ដូចពាក្យដែលថា " អត់អ្វីក៏អត់ចុះ កុំឱ្យតែអត់ទឹក " ។ ហេតុនេះ ជាចាំបាច់ អ្នកត្រូវរក្សាលំនឹងជាតិទឹកនៅក្នុងសព្វកាយ ។ ការស្រេកទឹកជាសញ្ញាអាសន្ន ដែល ត្រូវឆ្លើយតបដោយផឹកទឹកភ្លាម ដើម្បីបញ្ចៀសកង្វះជាតិទឹក និងផលវិបាកផ្សេងៗ ។ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ការបាត់ជាតិទឹកពីក្នុងខ្លួនដូចជា ទឹកនោម ញើសជាដើម មានកម្រិត

ច្រើន តម្រូវឱ្យយើងផឹកទឹកមួយថ្ងៃ មួយលីត្រកន្លះ ។ ទឹកមាននៅក្នុងភេសជ្ជៈផ្សេងៗ ដូចជាទឹកតែ ទឹកកាហ្វេ ទឹកផ្លែឈើជាដើម ប៉ុន្តែត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន ជាពិសេសចំពោះ ភេសជ្ជៈមានជាតិកាហ្វេអ៊ីន ដែលមានឥទ្ធិពលមិនល្អខ្លះ ដូចជាបញ្ចុះទឹកនោមជាដើម ។ រីឯភេសជ្ជៈដែលមានជាតិអាស់កុល និងមានជាតិផ្អែមខ្លាំង អ្នកមិនគួរពិសាច្រើនឡើយ ។ សូម អានបន្ថែម *ការបរិភោគពេលល្ងាច* ទំព័រ១១០ និង *ការទទួលបានដំណេក* ទំព័រ១១៧ ។

ទឹកមិនមានផ្ទុកកាឡូរីឡើយ ដូច្នេះ វាមិនមែនជាសារធាតុដែលផ្តល់ថាមពល ឡើយ ។ ប៉ុន្តែវាធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូររវាងកោសិកា និងការច្រានកាកសំណល់ចោល ។

ដូច្នេះ មុខងារសារវន្តរបស់ជាតិទឹក គឺដើរតួនាទីជាយានដឹកជញ្ជូនសារធាតុចិញ្ចឹម ចាំបាច់ទៅក្នុងសព្វកាយ និងបញ្ចេញជាតិពុលមកក្រៅវិញ ។ វាមានតួនាទីសំខាន់មួយ ទៀត គឺសម្រួលលំនឹងសីតុណ្ហភាព ឬក៏ដៅរបស់អង្គប្រាណយើង ។

មនុស្សជំនាន់មុនបានប្រៀនប្រដៅកូនចៅ មិនឱ្យផឹកទឹកពេលបរិភោគបាយឡើយ ព្រោះពួកគាត់ខ្លះយល់ថា ទឹកបំបែក ឬធ្វើឱ្យដុំអាហារដែលលេបចូល បែកខ្ញែក ឬរាវ ដែលនាំឱ្យមានអារម្មណ៍ថា បរិភោគមិនចេះឆ្អែត និងបរិភោគរឹតតែច្រើន ។ អ្នកខ្លះ ទៀតយល់ថា ការផឹកទឹក និងការបរិភោគអាហារក្នុងពេលតែមួយ នាំឱ្យឆាប់ឆ្អែតទៅវិញ ។

ខ្ញុំយល់ថា យើងគួរពិសាទឹកឱ្យទៀងទាត់ និងគ្រប់ពេលពេញមួយថ្ងៃ មិនថាពេល ណាឡើយ ទោះពេលបាយក៏យើងអាចពិសាទឹកបានដែរ ។ យ៉ាងណាមិញ ការពិសាទឹក ពេលភ្នាក់ពិដំណេកពេលព្រឹកព្រលឹម មានប្រយោជន៍ខ្លាំងណាស់ ជាពិសេសជួយលាងក្រពះ ពោះ រៀន សម្រួលដល់ការបញ្ចេញចោលកាកសំណល់ និងការផ្លាស់ប្តូរ ឬផ្ទេររវាងកោសិកា ។

(សូមអានបន្ថែម *សកម្មភាពរាងកាយ និងតម្រូវការជាតិទឹក* ទំព័រ ១០២) ។

តើអ្នកគួរជ្រើសរើសយកទឹកប្រភេទណាមកពិសា ? អ្នកត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នឱ្យមែន ទែនក្នុងការជ្រើសរើសទឹកយកមកផឹក ។ ដើម្បីសុខភាពល្អ អ្នកត្រូវពិសាទឹកស្អាត ទឹក ឆ្អិន ឬទឹកដែលបានសម្លាប់មេរោគកំរិត ឬដែលបានត្រងយកជាតិពុលចេញអស់ជាដើម ។ ដាច់ខាត អ្នកមិនត្រូវពិសាទឹកមិនស្អាត ទឹកនៅ និងទឹកដែលមានមេរោគ ឬជាតិពុល ឡើយ ។ ព្រោះថា បើអ្នកពិសាទឹកមិនស្អាតដូចជា ទឹកស្រែ ទឹកបឹង ទឹកទន្លេជាដើម នោះអ្នកនឹងអាចឆ្លងជំងឺឆ្លងតាមទឹកផ្សេងៗ ដូចជាគ្រុនពោះវៀន ព្រូនជាដើម និងអ្នក អាចពុល ឬប៉ះពាល់សុខភាពដោយសារជាតិបំពុលបរិស្ថាន ដូចជាជីដាក់ស្រែ ថ្នាំសម្លាប់ សត្វល្អិតដេដេតេ (DDT)ជាដើម ។

ទឹកមានផ្ទុកទៅដោយជាតិអំបិលខនិជ និងជាតិវីធរងដែរ ទឹកប្រភេទនេះ គេហៅ ថា ទឹកខនិជ។ ទឹកខនិជ ជាទឹកដែលចម្រោះ ឬផលិតឡើងដោយរក្សាវត្ថុមានជាតិ អំបិលខនិជ និងជាតិវី ដូចជា ជាតិកាល់ស្យូម ជាតិម៉ាញ៉េស្យូមនិងជាតិសូដ្យូមជាដើម ។ ទឹកខនិជដែលល្អបំផុត គឺជាទឹកខនិជដែលកើតចេញពីធម្មជាតិ ដូចជាទឹកខនិជធម្មជាតិ អេរីយ៉ង់(evian)ដែលក្នុងមួយលីត្រមានជាតិកាល់ស្យូម៧៨មីលីក្រាម ជាតិម៉ាញ៉េស្យូម ២៤មីលីក្រាម ជាតិសូដ្យូម៥មីលីក្រាម និងសារជាតិដទៃទៀត ។

ទឹកខនិជអេរីយ៉ង់ (evian) មានប្រយោជន៍លាងបញ្ចេញកាកសំណល់របស់សត្វក្នុង កាយជួយការរំលាយអាហារ និងប្រើសម្រាប់ពេលផ្តាច់ដោះឬផ្តាច់ទឹកដោះរបស់ទារក ។

ផ្នែកទី២

ដើម្បីសុខភាពពេលថ្ងៃ

- ១១- ស្ថានភាពសុខភាពពេលថ្ងៃ
- ១២- ការបរិភោគពេលថ្ងៃត្រង់
- ១៣- ផលចំណេញពីដំណេកពេលថ្ងៃ
- ១៤- ការដកដង្ហើម
- ១៥- អាការៈ ប្រេស្តូស្យូ និងវិទីសមាធិ
- ១៦- ម៉ាស្សាបំបាត់អាការៈឈឺក្បាល និងរោយកញ្ជឹងក
- ១៧- ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលថ្ងៃ
- ១៨- លំហាត់ប្រាណពេលថ្ងៃ
- ១៩- លំហាត់ប្រាណ និងកីឡា

● សូមកុំភ្លេចសួររកសៀវភៅផ្សេងៗទៀត
របស់វេជ្ជបណ្ឌិត លី ចេងហ៊ុយ !

● ជាវដុំ និងពតិមានផ្សេងៗ សូមទាក់ទង :
ហ្គាឡាក់ស៊ី ឆោះពុម្ពផ្សាយ

ទូរស័ព្ទលេខ : 012 977 933

011 977 933

016 977 933

១១. ស្ថានភាពសុខភាពពេលថ្ងៃ

តើយើងមានកម្មវិធីផ្ទាល់ខ្លួនអ្វីខ្លះ ដើម្បីសុខភាពពេលថ្ងៃ?

នៅពេលថ្ងៃ សមត្ថភាពរបស់យើងក្នុងការធ្វើអ្វីមួយ ដូចជាដោះស្រាយបញ្ហាបាន បំពេញកិច្ចការ ឬការងារចប់ចុងចប់ដើម ចងចាំលេខទូរស័ព្ទដោយខ្លួនរក្សាល រត់បាន ចម្ងាយ១០០ម៉ែត្រជាដើម ជូនសម្រេចបានក្នុងកម្រិតខ្ពស់ ជូនបានក្នុងកម្រិតទាប អាស្រ័យទៅលើពេលវេលាកំណត់ណាមួយរបស់សភាវៈមនុស្សទាំងពួង ។ ព្រោះថាការចងចាំ ឬបញ្ហាព្យាបាល និងសមត្ថភាពផ្លូវកាយ អាស្រ័យលើសង្វាក់ដែលត្រូវបាន ចារឹក ឬកំណត់ទុកជាកេរ្តិ៍មរតក តាំងពីដូនតាយើងមកម្ល៉េះ ។

ដើម្បីមានសុខភាពល្អ មនុស្សយើងត្រូវចេះឆ្លាស់គ្នារវាងសភាព "មមាញឹក" និង សភាព "ទំនេរ" ថ្ងៃនិងយប់ ទុកនិងសប្បាយជាបន្តបន្ទាប់គ្នា ម្តងនេះម្តងនោះ ។ ទ្រឹស្តី គ្រាន់តែជាសុបិន្តមួយតែប៉ុណ្ណោះ រីឯកំហិតនៃសង្គម និងនៃវិជ្ជាជីវៈ ទើបជាតថៈភាព ពិតប្រាកដ ដែលទាំងពីរនេះពិបាកប្រៀបធៀបគ្នាណាស់ ។ គ្រូពេទ្យព្យាបាលបានណែនាំ ឬគ្រាប់អ្នកជម្ងឺថា គួរធ្វើបែបនេះ មិនគួរធ្វើបែបនោះ តែការពិត តើអ្នកជម្ងឺធ្វើតាម បានកម្រិតណា?

ការរៀបចំកាលវិភាគផ្ទាល់ខ្លួន កំណត់ម៉ោងទំនេរ និងម៉ោងរវល់ ធ្វើឱ្យមាន អារម្មណ៍ជ្រះស្រឡះ លែងកង្វល់ខ្វល់ខ្វាយមិនអស់ចិត្តនឹងពេលវេលាទៀត ។ នៅពេល ថ្ងៃត្រង់ យើងហាក់ដូចជាអស់កម្លាំងពល់ មិនចង់ធ្វើការងារទៅទៀត ពេលនោះយើង ត្រូវទទួលយកផែនការមួយ ដែលគោរពទៅដល់សរិរៈសាស្ត្ររបស់យើង ដូចជា ការសម្រាក ការដេកថ្ងៃជាដើម ។

ក. សមត្ថភាពបញ្ហាព្យាណឈានដល់កំពូលនៃបញ្ហាព្យាណ

សមត្ថភាពបញ្ហាព្យាណឈានដល់កំពូលពីម៉ោង ១០ ព្រឹកដល់ម៉ោង ៦ ល្ងាច ។

ក្រោយពីភ្នាក់ពីដំណេកពេលព្រឹក សព្វកាយរបស់យើងចាប់ចេញដំណើរយឺតៗ សន្សឹមៗ ។ ប្រមាណជាជិតបីម៉ោងក្រោយ គឺនៅវេលាប្រមាណជាម៉ោង ១០ ព្រឹក ទើបសព្វកាយយើងឈានដល់កំពូលដំបូងនៃសតិស្មារតី "ចេះដឹង" ឬបញ្ហាព្យាណ ។ កំឡុងនេះជាពេលវេលាមានតម្លៃ មាស" សម្រាប់ស្ថាបនាជោគជ័យ ក្នុងការបញ្ចេញគំនិត និងចំណេះដឹង ពោលជាពេលដែលសតិស្មារតី "ការងារ" ឈានដល់ចំណុចកំពូល ។

នៅរយៈពេលនេះដែរ ជាឱកាសមួយដែលជួយយើងឱ្យកាន់កាប់កិច្ចការងារបានបម្រើការងារបាន ប្រមែប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មាន ស្រូបយកការបណ្តុះបណ្តាលថ្មីៗ និងស្តែងឡើងជាចំណេះដឹង ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាណាមួយបាន។ ម៉្យាងទៀត វាមានតួនាទីគន្លឹះ នៅក្នុងការតាក់តែង ប្តូរក្រុងជាចង្កោមបណ្តាគំនិតទាំងពួង និងនៅក្នុងលទ្ធភាពថ្លៃប្រឌិត ។

ខ. អាការៈឃ្នាទធាយទៅម៉ោង ១១

ប្រមាណជាមួយម៉ោងក្រោយពីការឈានដល់កំពូលនៃបញ្ហាព្យាណមក គឺប្រមាណជានៅម៉ោងជិត ១១ មានកើតមានឡើងនូវបណ្តាអាការៈដំបូងៗនៃការឃ្នាទធាយដូចជា រមួលពោះ ហេរជាដើម។ ខណៈនេះ មិនមែនសំដៅទៅរកអាការៈ "ឆ្លើយកម្លាំងទន់ខ្លួន" ដែលកើតមានប្រមាណជានៅម៉ោង ១ ថ្ងៃនោះទេ តែជាសញ្ញាសន្តិសុខនៃការថយចុះជាតិស្តុរគុយស៊ីដក្នុងខ្លួន ជាពិសេសចំពោះអ្នកដែលបរិភោគអាហារពេលព្រឹកមិនមានជាតិស្តុរគុយស៊ីដប៉ុណ្ណោះ ។

ប្រជាជនខ្មែរយើង ជាពិសេសនៅតាមជនបទ ពេលមានអាការៈឃ្នានបែបនេះ ពួកគាត់ភាគច្រើនសម្រេចចិត្តបរិភោគបាយថ្ងៃត្រង់តែម្តង។ រីឯអ្នកដែលរស់នឹង ការងារមិនទាន់មានពេលបរិភោគបាយថ្ងៃត្រង់ ហើយត្រូវធ្វើកិច្ចការតទៅទៀត លុះ រហូតដល់ម៉ោង១២ ឬលើស ទើបពួកគាត់ចប់កិច្ចការងារ។ ពួកគាត់ត្រូវរង់ចាំដល់ចប់ កិច្ចការ ឬដល់ពេលឈប់សម្រាក ទើបនាំគ្នាបរិភោគបាយ។ ដូច្នេះ តើត្រូវធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីទប់ទល់នឹងអាការៈឃ្នាននេះ?

ដើម្បីបំបាត់អាការៈឃ្នាននេះ អ្នកគ្រាន់តែបរិភោគចេកមួយផ្លែ បោមមួយផ្លែ ផ្លែ ទំពាំងបាយជូរស្រស់ ឬក្រៀមមួយក្តាប់ ការហ្វេណាយទឹកឃ្នុំមួយស្លាបព្រា ឬនំផ្អែមបន្តិច បន្តួចជាការគ្រប់គ្រាន់ហើយ។ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកអាចពិសាទឹកមួយកែវធំ ក៏អាចផ្តល់ អារម្មណ៍ឆ្អែតស្តប់ស្តល់បានដែរ។

✓ ប៉ុន្តែអ្នកមិនត្រូវពិសាគ្រាប់សណ្តែកដីលិង្គអំបិល និងនំសុកកូឡាឡើយ។

ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីចៀសឱ្យផុតពីអាការៈ“ឃ្នានបាយ” ឬកង្វះជាតិស្ករនេះ នៅ អាហារពេលព្រឹក អ្នកមិនគួរបរិភោគតែអាហារជាតិស្ករជ្រាបរបស់ ដូចជាស្ករសុទ្ធ តំណាប់ជាដើមច្រើននោះទេ តែអ្នកគួរបរិភោគអាហារជាតិស្ករជ្រាបយឺត ដូចជាគ្រាប់ ធុញ្ជាជាតិ ផ្លែឈើជាដើម និងអាហារជាតិប្រូតេអ៊ីន ដូចជាស៊ុត សាច់ភ្នៅជ្រូក សាច់ភ្នៅ មានជាដើមវិញ ទើបជាការប្រសើរជាង។

គ. អាការៈ “ឆ្លើយកម្លាំងទន់ខ្លួន” ឬមហានាថាទៅម៉ោង១១ថ្ងៃ

យើងគ្រប់គ្នាកើតមានអាការៈបែបនេះ មិនអាចចៀសផុតឡើយ។

អាការៈ “ឆ្លើយកម្លាំងទន់ខ្លួន” កើតមានក្រោយពេលបាយថ្ងៃត្រង់រួច ប្រមាណជា

នៅម៉ោង១ថ្ងៃ គឺជាខណៈពេលដែលសមត្ថភាពសតិបញ្ញា និងកម្លាំងកាយថមថយចុះ មកស្ថិតនៅកម្រិតស្ទើរសូន្យ។ តាមទស្សនៈរបស់អ្នកជំនាញបានលើកឡើងថា ការឃ្លាន និងការហល់ចំណីអាហារ(ពេលដែលអាហារនៅពេញក្នុងពោះកំពុងបំបែក និងរំលាយខ្លួន) មិនមែនជាអ្នកបង្កអាការៈនេះនោះទេ តែអាការៈនេះបានកំណត់ទុកក្នុងក្រម្លឹមូសូម របស់យើងតាំងពីសម័យបុរាណ សម័យបុព្វបុរសយើងមកម៉្លេះ។ កាលពីសម័យបុរាណ បុព្វបុរសយើងនាំគ្នាសម្រាកពីការងារនៅពេលថ្ងៃក្តៅខ្លាំងបំផុត ដូចជាការផ្អាកដំណើរ បរចាញ់កាត់ព្រៃកាត់ផ្សែ ឡើងពីស្ទឹងពីច្រូតស្រូវជាដើម ។

ដើម្បីឆ្លើយតប ឬសម្របនឹងអាការៈ“លើយកម្លាំងទន់ខ្លួន” បែបនេះ អ្នកគ្រាន់តែ ទទួលយកការសម្រាកស្ងៀម ដូចជាដំណេកពេលថ្ងៃ ការស្ទឹងស្មាតអារម្មណ៍ ឬសមាធិ ជាដើម ជាការគ្រប់គ្រាន់ហើយ (សូមអាន ផលចំណេញពីដំណេកពេលថ្ងៃទំព័រ៦៧ និង អាការៈព្រួសស្ប និងវិធីសមាធិ ទំព័រ៧៣) ។

ដូច្នេះ ការសម្រាកពីការងារពេលថ្ងៃត្រង់ពីមួយម៉ោងកន្លះទៅពីរម៉ោង ជាការ សងបង្រ្កប់កម្លាំងដែលស្រុតចុះ និងជាការស្វាគមន៍ការចាប់ផ្តើមជំហរជាថ្មី មុនពេល ចាប់បំពេញធុរៈ ឬកិច្ចការងារនៅពេលរសៀល ។

ការបរិភោគពេលរសៀល សូមអានទំព័រ៤០ ។

១២. ការបរិភោគពេលថ្ងៃត្រង់

ពេលបរិភោគថ្ងៃត្រង់ គួរប្រព្រឹត្តទៅប្រមាណជាម៉ោង១២ថ្ងៃត្រង់។ ការយឺតយ៉ាវជ្រុលម៉ោង ឬការរំលងមិនបរិភោគថ្ងៃត្រង់ពួយដង អាចបង្កជាការប៉ះពាល់ដល់សុខភាព ដូចជាខ្សោយ ឬបាក់កម្លាំង រលាក ឬដំបៅក្រពះពោះវៀនជាដើម ។ ស្រមតាមជីវិតសម័យទំនើប ដូចជាការងារមមាញឹកខ្លាំងគ្មានពេលសម្រាកពីព្រលឹមទល់ព្រលប់ ឬរបបអាហារសម្រកទម្ងន់ជាដើម អាហារពេលថ្ងៃត្រង់ជូនត្រូវបានបរិភោគបន្តិចបន្តួច ប៉ុណ្ណោះ និងជូនត្រូវបានរំលង ឬយឺតយ៉ាវ។ ការបរិភោគពេលថ្ងៃត្រង់ ជាស្ថានអាហារ ចម្លងទៅការបរិភោគពេលល្ងាច និងជាប្រយោជន៍ឆ្លើយតបបានត្រឹមត្រូវទៅនឹងការបរិភោគពេលព្រឹកផងដែរ។ ដូច្នេះអ្នកមិនត្រូវរំលងអាហារថ្ងៃត្រង់ឡើយ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកគួរបរិភោគឱ្យឡើងទាត់ និងគ្រប់គ្រាន់ មិនកំណត់បរិមាណឡើយ តែអ្នកគួរផ្អាក ឬបញ្ចប់ការបរិភោគនៅពេលមានអារម្មណ៍ថាឆ្អែត ហើយជាដាច់ខាត អ្នកមិនត្រូវបរិភោគរហូតទាល់តែហល់នោះទេ។

ដើម្បីឱ្យការបរិភោគមិនបង្កជាបញ្ហា ឬបំផ្លាញដល់សុខភាពរាងកាយយើង អ្នកគួរគប្បីទទួលទានល្មមៗមួយចំអែតបានហើយ។ អ្នកខ្លះមានឱកាសបានបរិភោគអាហារថ្ងៃត្រង់នៅផ្ទះ ឯអ្នកខ្លះទៀតត្រូវបរិភោគនៅក្រៅផ្ទះ ដូចជានៅកន្លែងធ្វើការ នៅភោជនីយដ្ឋានជាដើម ។ តែទោះបីជាករណីណាក៏ដោយ អាហារបរិភោគត្រូវផ្អែកទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹម និងជីវជាតិសម្បូរបែបសព្វមុខ ជាពិសេសជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាតិខ្លាញ់ ជាតិស្ករ ជាតិវីតាមីន ជាតិអំបិលនិង ជាតិជាតិវីជាដើម ។ ដូច្នេះ ការបរិភោគត្រូវធ្វើឡើងមានម្ហូបអាហារ បាយសម្ល និងបង្កែមសព្វមុខ ដែលបានមកពី គ្រាប់ធញ្ញជាតិ អង្ករ

សាច់សត្វ សាច់ត្រី បន្លែ ផ្លែឈើ ប្រូម៉ាដាដើម។ សាច់សត្វ និង សាច់ត្រីមិនតម្រូវឱ្យ បរិភោគពីរបីដងក្នុងមួយថ្ងៃឡើយ អាចបរិភោគមួយដងក្នុងមួយថ្ងៃ ក៏ជាការគ្រប់ គ្រាន់ដែរ ។ ក្រោយពេលបាយអ្នកគួរទទួលទានបង្អែមលាងមាត់ ដូចជា ផ្លែឈើ ប្រូម៉ា នំជាដើម ។ (សូមអានបន្ថែម ការបរិភោគ និងការជ្រើសរើសចំណីអាហារទំព័រ៤០) ។

ការបរិភោគថ្ងៃត្រង់ ដូចពេលបរិភោគដទៃទៀតដែរ ជួយឱ្យលំពែងមានដំណើរ ការល្អត្រឹមត្រូវ ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះមានទម្លាប់អាក្រក់ក្នុងការបរិភោគ ដែលអាចបង្កជា ផលអាក្រក់ ដូចជាបង្កភាពមិនប្រក្រតីដល់លំពែងជាដើម ។ បើយើងបរិភោគជាតិស្ករ ច្រើនជ្រុល តម្រូវឱ្យលំពែងធ្វើការឆ្លើយតបវិញដោយខំប្រឹងប្រែងផលិតអ័រម៉ូនអាំង ស៊ុយលីនយ៉ាងច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ។ បរិមាណអ័រម៉ូនអាំងស៊ុយលីនឡើងហួសហេតុនេះ បង្កឱ្យមានការថយចុះនៃកម្រិតបរិមាណជាតិស្ករក្នុងឈាម ឬជម្ងឺធាត់ដែលបណ្តាល មកពីអាំងស៊ុយលីននេះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការលើសអាំងស៊ុយលីននេះយូរអង្វែង ជម្រុញឱ្យ កើតមានជម្ងឺដំបៅសរសៃឈាមក្រហមអាក្រែរ ជម្ងឺដាច់សរសៃឈាម និងជម្ងឺសម្ពាធ ឈាមលើសជាដើម ។

១៣. ដល់បំណែកពិដ្ឋានពេលថ្ងៃ

យើងស្នើរតែគ្រប់គ្នាដេកមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ។ ការដេកថ្ងៃអាចសងបង្កប់ដំណេក ពេលយប់ដែលខ្លះឱ្យយើងវិញបាន ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅប្រមាណម៉ោង១ថ្ងៃ ឬក្រោយ ពេលបរិភោគបាយថ្ងៃត្រង់រួច អង្គប្រាណយើងមានអាការៈ “ ឆ្ងើយកម្លាំងទន់ខ្លួន ” ដែលមានតែដំណេកពេលថ្ងៃតែម្យ៉ាងគត់ ដែលអាចបំពេញថាមពលឱ្យយើងវិញបាន មុននឹងចាប់ផ្តើមការងារបន្តទៅទៀត ។ អ្នកខ្លះត្រូវការដេកថ្ងៃខាងតែបាន ជាពិសេស ចំពោះអ្នកដែលក្រចូលដេកពិល្យាច ឬអ្នកដែលមានអារម្មណ៍ថា ហេវហត់គ្មានកម្លាំង ពល់នៅពេលថ្ងៃជាដើម ។ អ្នកខ្លះទៀត បើមិនបានដេកថ្ងៃទេ ដល់ពេលរសៀលពេល ធ្វើការងារខ្លួនមានអារម្មណ៍ដូចជាមិនស្រឡះក្នុងខ្លួន ហើយពិបាកនឹងបំពេញកិច្ចការ ផ្សេងៗជាបន្តទៅទៀត ។ ដូច្នេះ ការដេកថ្ងៃមានសារៈប្រយោជន៍ណាស់ចំពោះអ្នកខ្លះ ។

ដំណេកពេលថ្ងៃមួយចក្រ មានតម្លៃស្មើនឹងមួយចក្រដំណេកពេលយប់ដែរ គឺ ចំនួន ពីមួយម៉ោងកន្លះទៅ២ម៉ោង ។

បើអ្នកចង់ដេកថ្ងៃ សូមដេកតែ១០ ទៅ២០នាទីបានហើយ ក្រោយពីងើបពីដេក នោះអ្នកនឹងអាចស្រឡះខ្លួនបាន ព្រោះថា, សព្វកាយយើងអាចសម្របទទួលការ សម្រាក ឬសម្រាន្តបន្តិចបន្តួចនេះបានយ៉ាងប្រសើរ ។ ការដេកយូរពេកលើសពី២០នាទី ត្រូវហាមឃាត់ ព្រោះថា បើធ្មេចភ្នែកយូរជាងនេះ យើងមុខជាលង់លក់ចូលទៅក្នុង ដំណាក់កាលដំណេកលក់ “ ស្តប់បំផុត ” ។ ដូច្នេះ ក្រោយពីភ្នាក់ពីលង់លក់មកវិញ អ្នក ប្រាកដជាមានអាការៈមិនស្រួលខ្លួន ដូចជារង្វេងរង្វាន់ ឈឺក្បាល អារម្មណ៍ដូចស្រវឹង ជាដើមជាមិនខាន ហើយដល់ពេលយប់វិញ អ្នកនឹងពិបាកដេកឱ្យលង់លក់វិញណាស់ ។

ចំពោះអ្នកមានទម្លាប់ទទួលទានដំណែកតិច (តិចជាង៦ម៉ោង) នៅពេលយប់ អ្នក
គួរសម្របខ្លួនឱ្យដេក "ដំណែកមួយធ្មេចភ្នែក" ចំនួនមួយ ឬពីរនាទី ឬក៏ដេក "ដំណែក
មួយសម្បក់ទន្សាយ" ចំនួនពីរ ទៅ៥នាទី ជាការគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

ផ្ទុយទៅវិញ ដំណែកថ្ងៃត្រូវហាមឃាត់ចំពោះអ្នកដេកពុំលក់ ឬពិបាកដេកលក់
ព្រោះថា គាត់បានត្រឹមតែធ្មេចភ្នែកប្រុងតែលក់ ឬលក់ស្ទើរ តែមិនលង់លក់ទេ ។ ហេតុ
នេះ សម្រាប់ពួកគាត់ គួរជ្រើសរើសយកការសមាធិ ឬប្រមូលអារម្មណ៍បែបស្ទឹងស្មាច
ដើម្បីសម្រាកកាយ ឬបន្ធូរអារម្មណ៍វិញ មុនចាប់ការងារបន្តទៀតជាការប្រសើរជាង ។

១៤. ការដកដង្ហើម

ការដកដង្ហើមជាអំពើ ឬសកម្មភាពពិក័ណ័ត ពីធម្មជាតិ ប៉ុន្តែមនុស្សភាគច្រើនដកដង្ហើមមិនបានល្អឡើយ ។ ការដកដង្ហើមបានប្រសើរ អាស្រ័យលើកត្តាជាច្រើន ដូចជា ចលនាដកដង្ហើមចេញចូល បរិមាណ និងគុណភាពខ្យល់ដែលស្រូបចូលជាដើម ។

បច្ចុប្បន្ននេះ ការដកដង្ហើមរបស់មនុស្សលោកកំពុងទទួលការគម្រាមកំហែងជាខ្លាំង ជាពិសេសនៅតាមទីក្រុង ព្រោះបរិស្ថាន និងខ្យល់អាកាសត្រូវបានបំពុលដោយឧស្ម័នពុលរាវរយមុខ ជាហេតុបង្កការថយចុះនៃបរិមាណឧស្ម័នអុកស៊ីហ្សែននៅក្នុងធម្មជាតិ ។ ប៉ុន្តែរបៀបនៃការដកដង្ហើមក៏ជាកត្តាសំខាន់ដែរ ការមិនរិះរិលនឹងការដកដង្ហើម ឬការទម្លាប់ដកដង្ហើមចេញចូល "តិចៗ" មិនបានខ្យល់ចូលពេញសួតទាំងពីរគ្រប់គ្រាន់ បង្កការប៉ះពាល់ដល់ការស្រូបចូលនៃឧស្ម័នអុកស៊ីហ្សែន នាំឱ្យសព្វកាយយើងខ្លះអុកស៊ីហ្សែន ហើយអាចថប់ដង្ហើមបាន ។

មនុស្សភាគច្រើនមិនចេះរបៀបដកដង្ហើមយ៉ាងប៊ុនប្រសប់ឡើយ តែពួកគេអាចរស់បានដែរ ផ្ទុយទៅវិញ បើពួកគេដកដង្ហើមបានត្រឹមត្រូវ នោះសព្វកាយរបស់ពួកគេនឹងទទួលបានរង្វាន់មួយយ៉ាងធំជាងនេះ ។ យ៉ាងណាមិញ បើអ្នកបើកបរម៉ូតូមួយដែលមានបួនលេខ ហើយបើអ្នកបើកបរវាក្នុងល្បឿនលេខពីររហូត ទោះឡើងចំណោតក្តី ចុះចំណោតក្តី ផ្លូវរាបស្មើក្តី ល្បឿនក្តី យឺតក្តី អ្នកនៅតែរក្សាលេខពីរដដែល មិនផ្លាស់ប្តូរលេខឡើយ នោះការរត់របស់ម៉ូតូនោះពិតជាមិនទទួលដល់ទិន្នផលប្រសើរកំពូលឡើយ ហើយម៉ាស៊ីនរឹតតែឆាប់ខូចជាងកាលបើអ្នកចេះសាង ឬប្តូរលេខត្រឹមត្រូវតាមស្ថានការណ៍ ។

ការដកដង្ហើមត្រូវបានបែងចែកជាពីរដំណាក់កាល គឺ *ការដកដង្ហើមចូល* ដែល តម្រូវឱ្យប្រអប់ទ្រូងរីកធំ នាំឱ្យខ្យល់រត់ចូលក្នុងសួតបាន និង *ការដកដង្ហើមចេញ* ដែល តម្រូវឱ្យប្រអប់ទ្រូងរួមតូចវិញ នាំឱ្យខ្យល់រត់ចេញក្រៅវិញ ។

មានចលនាបីប្រភេទ ដើម្បីឱ្យដំណើរនៃខ្យល់ចេញចូលនេះប្រព្រឹត្តទៅបាន :

ក-ចលនាដង្ហើម"ស្មា" : យើងអាចលើករុញស្មាឡើងលើ ។ ចលនារុញ ឬទាញស្មា ឡើងលើនេះ ជួយពង្រីកបន្ថែមប្រអប់ទ្រូង ហើយពេលស្មាធ្លាក់មកវិញ បង្កឱ្យខ្យល់ ដែលចូលមកនោះ រត់ចេញវិញ ។ ជារួមមក ខ្យល់ដែលចេញចូលនោះគឺចតូចណាស់ ។ យើងអាចធ្វើវាបានបែបជាចលនាកំហុត ដែលអាចកើតឡើងពេលមានអារម្មណ៍ស្រិប ណាមួយ ប៉ុន្តែមិនមែនជាប្រភេទនៃការដកដង្ហើម ដែលយើងធ្វើជាទូទៅជាប្រចាំ ឡើយ ។ ចលនានេះបឺតស្រូបខ្យល់បានបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ ។

ខ-ចលនាដង្ហើម"ទ្រូង" : ចលនាដង្ហើមទ្រូង ជាការដកដង្ហើមរហ័សដែលពេល នេះប្រអប់ទ្រូងរីកប៉ោងធំរាប់ តែល្បឿនវែងៗ និងប្រសើរជាងចលនាដង្ហើម"ស្មា" ។ ចលនាដង្ហើម"ទ្រូង" នេះរហ័សវែងៗ បឺតខ្យល់បានបង្អួរ ។ ហើយជាចលនាដង្ហើមដែល ត្រូវបានធ្វើជាទូទៅលើមនុស្សគ្រប់រូប ។

គ-ចលនាដង្ហើម"ពោះ" : ការដកដង្ហើម"ពោះ" នេះត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរយើង និយមហៅថា *ការដកដង្ហើមធំ* ។ ចលនានេះបង្កឱ្យមានការរីកប៉ោងធំនៃប្រអប់ទ្រូង ជាពិសេសបើកខាងពោះ ជាប្រយោជន៍រុញបញ្ជូនសាច់ដុំសន្ទះទ្រូង (សាច់ដុំដែលខ័ណ្ឌ ទ្រូង និងពោះ Diaphragme) ចុះក្រោម និងនាំឱ្យក្រពះ ពោះវៀនបួរទីតាំងចុះទៅក្រោម ដែរ រីឯក្រវ៉ាត់ពោះឡើងប៉ោង ។ ម្យ៉ាងទៀតវាជួយបើកពង្រីកសួតទាំងសងខាងរីកធំ

អស់ទំហឹង និងចម្រើនការស្រូបចូលនៃខ្យល់ទៅក្នុងប្រអប់ទ្រូងពេញល្អ ។ ចលនាដង្ហើមនេះប្រព្រឹត្តទៅយឺតៗ និងខ្យល់ចូលបានសន្លឹក ។ សំខាន់បំផុតចលនានេះជួយស្រូបយកអុកស៊ីហ្សែនចូលក្នុងខ្លួនបានច្រើន និងជួយច្រានឧស្ម័នកាបូនិក និងឧស្ម័នដទៃទៀតពីក្នុងខ្លួនចេញក្រៅបានអស់ដែរ ។

● **លំហាត់ដកដង្ហើម**

ការដកដង្ហើម ជាពិសេសការដកដង្ហើម“ពោះ” មានសារៈប្រយោជន៍ណាស់ ជាអាទិសម្រាប់អ្នកដែលមិនមានការសមាធិសម្រួលផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត ឬក៏សម្រាប់មុនចាប់ផ្តើមការធ្វើសមាធិ ឬការហាត់ប្រាណ ឬលេងកីឡាជាដើម ។

ការដកដង្ហើមមានប្រយោជន៍ដល់សុខភាព ដូចជាជួយសម្រួលខ្លួនប្រាណយើងមុនធ្វើអ្វីមួយ (ការប្រលង ការណាត់ជួបសំខាន់...) ជួយដាស់កម្លាំងពេលហត់នឿយ ជួយទ្រទ្រង់ការខំប្រឹងប្រែងកម្លាំងកាយ ជួយស្រូបខ្យល់បរិសុទ្ធតាមមាត់ទន្លេ តាមឆ្នេរសមុទ្រ និងក្លិនស្រូវតាមវាលស្រែឯជនបទសមតាមបំណងជាដើម ។ ម្យ៉ាងទៀត ពេលអ្នកប្រញាប់ប្រញាល់ ខឹងសម្បារ មួម៉ៅជាដើម អ្នកនឹងសំគាល់ឃើញថា អ្នកមានចលនាដង្ហើម“ទ្រូង” ញាប់ៗ សើៗ ។ ពេលនោះ ចូរអ្នកសាកល្បងដកដង្ហើម“ពោះ”ខ្លាំងអស់មួយៗ(ដកដង្ហើមធំមួយៗ) នោះអ្នកនឹងទទួលបានផលប្រសើរជាងមុន គឺស្រួលខ្លួនជាងមុន ។

ចំណោមចលនាទាំងបីខាងលើ មានតែចលនាដង្ហើម“ពោះ”ទេ ដែលត្រូវហាត់រៀនបន្ថែម និងមានប្រយោជន៍បំផុត ។ លំហាត់ដកដង្ហើម “ពោះ” ពិតជាមានការពិបាកចំពោះអ្នកខ្លះ ដូច្នេះមុនដំបូង អ្នកអាចហាត់ដកដង្ហើមដោយឥរិយាបថដេក ។ ពេលណាអ្នកកត់សំគាល់ថា អ្នកហាត់បានល្អហើយ នោះអ្នកអាចធ្វើចលនាដង្ហើម“ពោះ”បានគ្រប់

កាល:ទេស: ដូចជាពេលកំពុងធ្វើការងារ ដោយឥរិយាបថអង្គុយ ឬឈរជាដើម ។ ចូរអ្នកហាត់ ឬបន្តហាត់ដកដង្ហើមនេះឱ្យញឹកញាប់ ដែលអាចធ្វើទៅបាន រហូតដល់អ្នកទុកចិត្តថា អ្នកអាចដកដង្ហើម"ពោះ"ជាស្វ័យប្រវត្តិបាន ។

អ្នកអាចហាត់ដកដង្ហើមដំបូងដោយឥរិយាបថដេកសិន ។ ចលនានៃការហាត់ប្រព្រឹត្តទៅដូចខាងក្រោមនេះ :

ចលនាទី១: ដកដង្ហើម"ពោះ"

សូមអ្នកដាក់ប្រអប់ដៃទាំងពីរត្រួតលើគ្នាលើពោះត្រង់មុំផ្ចិត សូមអ្នកផ្តុំខ្យល់ដង្ហើមចេញ ដោយប្រឹងប្រែងសាច់ដុំពោះ និងសូមរក្សាពោះនៅផតរយ:ពេលដីនាទី ។ រួចមក សូមអ្នកស្រូបខ្យល់ដង្ហើមចូលមួយទំហឹងដោយបំប៉ោងពោះ ជាចុងក្រោយសូមអ្នករក្សាឥរិយាបថនេះដីនាទីដែរ ។ សូមធ្វើចលនានេះសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន១០ដង ។

ចលនាទី២: ដកដង្ហើម"ពោះ-ទ្រូង"

កាលបើអ្នកបានធ្វើការដកដង្ហើម"ពោះ" បានឥតខ្ចោះហើយ ចូរអ្នកបន្តចលនាដកដង្ហើមពិស្តារជាងនេះមួយទៀត ។ ចលនានេះតម្រូវប្រើទ្រូង និងពោះជាចាំបាច់ ។

ជាដំបូង សូមអ្នកចាប់ស្រូបខ្យល់ដង្ហើមចូលពោះ រួចបន្តដង្ហើមចូលប្រអប់ទ្រូងដោយបំប៉ោងដើមទ្រូង ហើយសូមរក្សាឥរិយាបថនេះដីនាទី ។ បន្ទាប់មក សូមធ្វើចលនាដកដង្ហើមចេញពីពោះ និងពីប្រអប់ទ្រូងដោយបំផុតក្បាលពោះ រួចបន្តមកដើមទ្រូង ។ ហើយសូមអ្នករក្សាឥរិយាបថនេះដីនាទី និងសូមបន្តដង្ហើមចូលជាថ្មីវិញ ។

១៥. អាការៈ "ស្រួលស្រាវ" និងវិធីសមាធិ

ក-អាការៈស្រួលស្រាវជាអ្វី?

ជីវិតវិជ្ជាជីវៈ និងជីវភាពសង្គមរបស់យើង បង្កការប៉ះពាល់ជាប្រចាំដល់នាឡិកាជីវសាស្ត្រនៃអង្គប្រាណយើង ដោយស្វែងចេញជាអាការៈ ស្រួលស្រាវ គួរឱ្យគិតគូរ និងគួរឱ្យព្រួយបារម្ភ ។ តើអ្វីទៅដែលហៅថា ស្រួលស្រាវ នោះ ?

"ស្រួលស្រាវ" ជាពាក្យអង់គ្លេស "Stress" ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ទាំងដុលដោយគ្មានការបកប្រែនៅស្ទើរតែគ្រប់ភាសា។ វាមានក្រុមអង់គ្លេស អុកហ្វដបានឱ្យនិយមន័យថា "ស្រួលស្រាវផ្លូវចិត្ត គឺជាសម្ពាធ ឬកង្វល់ដែលបង្កឡើងដោយបញ្ហានៅក្នុងជីវិតមនុស្ស រីឯស្រួលស្រាវផ្លូវកាយ គឺជាសម្ពាធដែលប៉ះព្រៀបបង្កជាគ្រោះថ្នាក់តិចតួច ឬធំដុំដល់សុខភាពរាងកាយ" ។ ចំណែកវេទនានុក្រមពាក់វង់ឡាវូស្យបានឱ្យនិយមន័យថា "ស្រួលស្រាវ គឺជាប្រជុំ ឬសំណុំនៃវិបតិជីវសាស្ត្រ និងផ្លូវចិត្ត ដែលបង្កឡើងដោយការឈ្លានពានគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងទៅលើសព្វកាយ" ។

ខ្ញុំយល់ថា ស្រួលស្រាវ ជាពាក្យសម័យថ្មី ដែលអត្ថន័យរបស់វាសំដៅទៅអាការៈស្រុត ឬបាក់កម្លាំងកាយចិត្ត ឬសំដៅទៅរោគម្យ៉ាងដែលកើតពីការងារប្រើកម្លាំងជ្រុល និងការងារស្មុគស្មាញ ប្រើការគិតហួស។ ស្រួលស្រាវ ស្តែងឡើងជារូបភាព ឬជារោគសញ្ញាអាសន្នផ្សេងៗដូចជា ភាពពិបាកប្រមែប្រមូលអារម្មណ៍ ការថមថយចុះនៃស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្ន ភាពមួម៉ៅ ឆាប់ខឹងឬឆាប់ច្រឡោតតូងពេលព្រឹកជាដើម ។

កិច្ចការច្រើនហួសកម្លាំង ភាពតានតឹងក្នុងទំនាក់ទំនងសង្គម ការប្រាស្រ័យគ្នា

ប្រកបដោយឯកភាពក្រុម ឬលំដាប់បុណ្យសក្តិក្រិតក្រុមជ្រុល និងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចក្នុងសង្គម និងក្នុងគ្រួសារជាដើម ទាំងឡាយនេះជាបញ្ហាដែលបង្កទៅដល់អាការៈស្រ្តេស្យូបាន ។ ម្យ៉ាងទៀតច្បាប់សង្គម និងសុភាវូទ្យវិបត្តិយើងរម្ងាប់អារម្មណ៍ទទួលយកការស្ងៀមស្ងាត់ជំនួសប្រតិកម្ម ។ អ្នកជំនាញខាងប្រសាទជីវសាស្ត្របារាំងបានគូសបញ្ជាក់ថា “ច្បាប់ ឬការហាមរាល់ទង្វើឬសកម្មភាព ចំពោះដែលត្រូវធ្វើ ឬត្រូវបំពេញបង្កជាមហន្តរាយដល់សុខភាព” ។ រោគស្រ្តេស្យូដែលកើតឡើងពីការចាប់បង្ខំ បង្កការប៉ះពាល់ដល់សុខភាពជាខ្លាំង ដូចជាជម្ងឺដំបៅក្រពះ ពោះវៀន ជម្ងឺខ្សោយប្រព័ន្ធការពារ ជម្ងឺសម្ពាធឈាមលើសជាដើម ។

ដើម្បីកំចាត់ ឬរំលាយអាការៈដែលបណ្តាលមកពីរោគស្រ្តេស្យូ យើងអាចជ្រើសរើសវិធីបំបាត់អស្មិមានៈចេញពីក្នុងខ្លួន ឬវិធីសមាធិសម្រួលផ្លូវកាយសម្រាកផ្លូវចិត្ត ឬប្រមើប្រមូលអារម្មណ៍ ។ ដើម្បីឱ្យមានសុខភាពផ្លូវចិត្តល្អ ជាសំខាន់អ្នកត្រូវខំហាត់ពត់ធ្វើឱ្យចិត្តឱ្យសប្បាយរីករាយ ហើយជារៀងរាល់ថ្ងៃ អ្នកត្រូវចំណាយពេលសម្រាប់ខ្លួនឯងផ្ទាល់ ដោយធ្វើខ្លួនឱ្យនៅស្ងៀមស្ងាត់ម្នាក់ឯង មិនរើរវល់នឹងអ្នកដទៃ និងទិដ្ឋភាពក្រៅខ្លួន គឺតាំងចិត្តដូចជាអត្តទត្តបុគ្គលអញ្ចឹង ។ ក្នុងមួយថ្ងៃ បើអ្នកចំណាយពេលសម្រាប់អត្តទត្តភាពនេះ ដូចជាសមាធិជាដើម បានរយៈពេលមួយម៉ោងរឹតតែវិសេសវិសាល ។ អ្នកខ្លះ ពេលមានអាការៈតានតឹង ស្មុគស្មាញក្នុងខ្លួន ឬអាការៈស្រ្តេស្យូ នេះ ខំចាប់យកការថែសុខ លេងល្បែងកំសាន្ត ឬធ្វើនេះ ធ្វើនោះបន្តបំបាត់ជាដើម ។ អ្នកជំនាញយល់ថា ការធ្វើបែបនេះ មិនសូវមានប្រយោជន៍ប៉ុន្មានទេ តែការផ្តាច់ខ្លួនពីអ្នកដទៃ ឬពីអ្វីទាំងឡាយដែលជាកិច្ចការងារពិតជាសំខាន់ជាង ។

ខ. ការធ្វើបូតារាំងចិត្តសប្បាយរីករាយ

មនុស្សកើតមកត្រូវមានការសប្បាយចិត្ត និងការពិបាកចិត្ត(ទុក្ខ)ជាកូរនឹងគ្នា មិនមានអ្នកណាម្នាក់មានតែការសប្បាយចិត្ត មិនដែលមានការពិបាកចិត្តនោះឡើយ ។ ការធ្វើចិត្តនិងតាំងចិត្តសប្បាយរីករាយជានិច្ច ជាការពិបាកណាស់ ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏ត្រូវមានការសប្បាយ ការលំហែកាយ និងការលំហែអារម្មណ៍ខ្លះដែរ ។ ដើម្បីមានអារម្មណ៍សប្បាយជារៀងរាល់ថ្ងៃ អ្នកត្រូវមានសំណើច សំណើចជាមិត្តសិទ្ធិដែលចម្រើនសុខភាពដូចពាក្យដែលថា "សើចច្រើនចម្រើនអាយុ" ។ យ៉ាងណាមិញ ការសប្បាយជួយអ្នកឱ្យមានសុខភាពល្អ ច្រៀសវាងបានពីជម្ងឺផ្សេងៗ ដូចជាជម្ងឺសម្ពាធឈាមលើស ជម្ងឺបេះដូងជាដើម ។ រីឯការសើចអាចបំបាត់កង្វល់ ការឈឺក្បាល និងការឈឺចាប់ផ្សេងៗ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការសើច និងសប្បាយចិត្តជួយពង្រឹងប្រព័ន្ធភាពសាំប្រព័ន្ធការពាររាងកាយរបស់យើងប្រឆាំងនឹងជម្ងឺផ្សេងៗ ។ សរុបមក សំណើចធ្វើឱ្យអ្នកមានសុខភាពល្អ និងអាយុវែង ។

ការពិបាកចិត្តជាបំណែកមួយនៃជីវិត ។ ការពិបាកចិត្ត អាចបង្កការប៉ះពាល់ដល់សុខភាព និងអាយុ ដូចជាស្រកទម្ងន់ ឬចុះស្គម ឆាប់ចាស់ជាងអាយុជាដើម ។

តើធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីបង្កើតសំណើច និងដើម្បីបំបាត់ការពិបាកចិត្ត ?

ចូរអ្នករៀនកំចាត់ចោលរាល់កង្វល់ ការខឹងសម្បារ ការខ្លាច ឬប្រការដែលប៉ះពាល់ដល់អារម្មណ៍ ដែលបង្កឱ្យស្ម័គ្រចម្រើនឡើងខ្ពស់ និងបេះដូងដើរញាប់ជាងធម្មតាជាដើម ។ សូមអ្នកសើចឱ្យបានញឹកញាប់ ។ សំណើចមាននៅគ្រប់ទិសទី ការអានសៀវភៅ ស្តាប់វិទ្យុ មើលទូរទស្សន៍ ជជែកលេងជាមួយសមាជិកគ្រួសារ ជួបមិត្តភក្តិ ដើរទស្សនារមនីយដ្ឋាន ឬមណ្ឌលកំសាន្ត ។ល។ ទាំងនេះ សុទ្ធតែជាប្រភពនៃសំណើច ។

ការងារទាំងឡាយដែលអ្នកធ្វើ ត្រូវចេះរកចំណុចណាដែលធ្វើឱ្យ អ្នកសប្បាយចិត្ត ។

មនុស្សម្នាក់ៗមែងមានទុក្ខ ឬកង្វល់ដែលច្រើនមិនផុតឡើយ ។ ចូរអ្នកនឹកគិតទៅដល់ពុទ្ធដីកា "រូបំ ទុក្ខំ" ដែលមានន័យថា មានរូប គឺមានទុក្ខ នោះអ្នកនឹងមានចិត្តក្រវែងចោលរាល់កង្វល់ ឬការព្រួយបារម្ភទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំសូមជូនសំដីមាសមួយទៀតទុកជូនជាការពិចារណា "បញ្ហាតែងតែពិបាក បើមិនពិបាកក៏មិនមែនជាបញ្ហាដែរ" ។ អ្នកត្រូវចេះដាក់បញ្ហានៅកំពស់ ឬនៅកម្រិតជាក់ច្បាស់ណាមួយក្នុងមាត្រដ្ឋានជីវិត ហើយអ្នកត្រូវគិតទៅភាពវិជ្ជមានជានិច្ច អ្នកត្រូវខំសម្លឹងឱ្យឃើញជ្រុងលើនៃស្ថានការណ៍ទាំងឡាយ ពោលគឺត្រូវមានសុទិដ្ឋិនិយមជានិច្ច ។ អ្នកត្រូវទន្ទេញក្នុងចិត្តថា ភាពលំបាកទាំងឡាយរបស់អ្នកនៅមិនយូរ ឬមិននៅបិតថេរឡើយ ហើយវានឹងខ្ទេចខ្ទី ឬបាត់ស្រមោលទៅតាមពេលវេលាយ៉ាងពិតប្រាកដ ។ ដូច្នេះសំខាន់បំផុត អ្នកត្រូវស្វែងរកឱ្យឃើញដំណោះស្រាយប្រកបដោយភាពស្ងួតស្ងាញ និងអំណត់បំផុត ។

គ. សមាធិសម្រួលផ្លូវកាយផ្លូវចិត្ត

សមាធិជាវិធីបន្ត ឬសម្រួលផ្លូវកាយផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវអារម្មណ៍មួយផ្នែក ឬទាំងស្រុង ។ ហើយសមាធិមានច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ដូចជាសមាធិបែបសម្រួលផ្លូវកាយ សម្រួលផ្លូវចិត្ត សមាធិបែបយូហ្គា សមាធិបែបសាសនាជាដើម ។ រាល់សមាធិសុទ្ធតែមានផលប្រយោជន៍ដល់សុខភាពសព្វកាយយើង ។ នៅក្នុងគ្រប់សាសនាសុទ្ធតែមានសមាធិ តែសមាធិខ្លះ ជាពិសេសសមាធិដែលមានការប្រព្រឹត្តទៅបែបអណ្តែតអណ្តូង ឬហូតព្រលឹងមានប្រយោជន៍តែខាងផ្លូវចិត្ត និងអារម្មណ៍តែប៉ុណ្ណោះ រីឯផ្លូវកាយត្រូវបានបំភ្លេចចោល ។

នៅក្នុងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំលើកយកតែសមាធិសម្រួលផ្លូវកាយផ្លូវចិត្តមករៀបរាប់ តែប៉ុណ្ណោះ ព្រោះសមាធិប្រភេទនេះ ជួយសព្វកាយយើង ទាំងសាច់ដុំ ទាំងអារម្មណ៍ ជាពិសេសបំបាត់អាការៈស្រ្តេស្ស និងអាការៈចង្រៃផ្សេងៗទៀត ។ យើងសង្កេតឃើញ មានសមាធិ “មួយធ្មេចភ្នែក” សមាធិមិនពេញលេញ និងសមាធិពេញលេញ ។

គ.១- សមាធិ “មួយធ្មេចភ្នែក”

សមាធិនេះអាចធ្វើឡើងគ្រប់ពេល គ្រប់ ស្ថានការណ៍ ។ វាជាការសម្រាកប្រមាណជាពីរ បីនាទីក្នុងពេលកំពុងធ្វើអ្វីមួយ ដូចជាការងារ យ៉ាងខ្លាំង ការប្រជុំយ៉ាងឆានតឹងជាដើម ។ ពេល មានសភាពស្ងួតស្ងាញ់ ឬយ៉ាប់យឺនបែបនេះ អ្នក អាច ឬត្រូវតែសម្រេចចិត្តឈប់សម្រាកបន្តិច អារម្មណ៍នៅកណ្តាលសកម្មភាព ដោយខំផ្តាច់ ខ្លួនពីអ្វីៗទាំងឡាយ ឬពីអ្នកដទៃ យ៉ាងហោចណាស់ក៏ខាងផ្លូវអារម្មណ៍ដែរ និងធ្វើ អារម្មណ៍ថាខ្លួន “ស្ងួត” មួយសន្ទុះ ។ សូមអ្នកធ្វើសមាធិដោយបិទភ្នែកទាំងពីរ ហើយ ឈប់គិតអ្វីទាំងអស់ ។ ប្រការប្រសើរ ក្រោយពីសមាធិ “មួយធ្មេចភ្នែក” នេះអ្នកគួរបន្ត ធ្វើចលនាដង្ហើម “ពោះ” បន្ថែម ។ វាជាការពិបាកប្រមែប្រមូលអារម្មណ៍ ឬ អនុវត្តសមាធិនេះ ជាពិសេសចំពោះអ្នកដែលមិនធ្លាប់មានការសមាធិពេញលេញ និង លំ ហាត់ ដកដង្ហើម ។

គ.២ សមាធិមិនពេញលេញ

សមាធិនេះអាចធ្វើបានគ្រប់កាលវេលាដែរ ពេលនៅម្នាក់ឯងក្តី នៅកណ្តាល ចំណោមមនុស្សក្តី ព្រោះវាមានចរិតកំបាំង ។ សមាធិនេះក៏មានប្រយោជន៍ខ្លាំងណាស់ ដែរ ជាពិសេសពេលអ្នកមានអាការៈ៖ “ ប្រាបជាន់” មួម៉ៅ ខឹងសម្បារ និងអាការៈ ស្រ្តេស្យតិចតួច ។ អ្នកអាចធ្វើសមាធិនេះបានប្រសើរ បើអ្នកជាបុគ្គលចេះធ្វើសមាធិ ពេញលេញ ព្រោះសមាធិនេះតម្រូវឱ្យធ្វើការពញាក់ ឬកន្ត្រាក់សាច់ដុំមួយក្រុមណាមួយ យ៉ាងខ្លាំង ដោយគ្មានវេអង្គប្រាណ ពោលវាជាបំណែកមួយនៃសមាធិពេញលេញ ។ ជា ឧទាហរណ៍ បើអ្នកមានឥរិយាបថអង្គុយ ចូរអ្នកកន្ត្រាក់សាច់ដុំកំប៉ើរតូចៗឱ្យខ្លាំង ឬ កន្ត្រាក់សាច់ដុំភ្លៅ ។ ពេលអ្នកលូក ឬដាក់ប្រអប់ដៃក្នុងហោប៉ៅ ចូរអ្នកក្តាប់ដៃឱ្យខ្លាំង ។

ចូរអ្នករក្សាឥរិយាបថកន្ត្រាក់យ៉ាងតិចបំផុតរយៈពេល៥វិនាទីដែរ ពេលធ្វើចលនា អ្នកត្រូវផ្ទុះអារម្មណ៍លើការក្រព្រើង កន្ត្រាក់ បន្ទាប់មក ទើបអ្នកបន្តរចនាសន្សឹមៗ មកធម្មតាវិញ ដោយធ្វើចលនាដង្ហើម “ពោះ” ។ ចូរអ្នកធ្វើចលនានិមួយៗសាចុះ សាឡើងឱ្យបាន២ ទៅ៣ដង ។ សមាធិនេះ មិនអាចធ្វើឱ្យអ្នកបាត់អាការៈ “ ប្រាបជាន់” ឬស្រ្តេស្យទាំងស្រុងអស់ពីខ្លួនឡើយ តែវាជួយឱ្យអ្នកមានអារម្មណ៍ចូរស្បើយ អ្នកលែង ស្លឹកស្រពន់ដូចមុនទៀតហើយ ហើយអ្នកនឹងមានជំហរចាប់យកស្ថានការណ៍បាន ។

គ.៣ សមាធិពេញលេញ

ចូរអ្នកស្តាប់ខ្លួនប្រាណអ្នក ជួយស្រាយភាពតានតឹង ឬអាការៈស្រ្តេស្យ នោះខ្លួន ប្រាណអ្នកនឹងជួយអ្នកវិញអ្នកនឹងបានស្រួលខ្លួន ហើយមានសុខភាពល្អ ។ ខ្ញុំយល់ថា អ្នក ពិតជាអាចកំទេចអាការៈចង្រៃអស់នោះបាន ដោយអ្នកប្រើចលនាសម្រួលសាច់ដុំសម្រួល អារម្មណ៍ ។ ដូចខ្ញុំបានជម្រាបមកហើយថា វិធីសមាធិមានច្រើន តែក្នុងសៀវភៅ

នេះខ្ញុំសូមលើកជូនតំលាភាគសាច់ដុំ ឬតំលាភាគសមាធិបំបាត់អាការៈស្រ្តេស្យមួយប្រភេទ តែប៉ុណ្ណោះ ។ ដើម្បីប្រសិទ្ធិភាពពេលផ្ដើមដំបូង ចូរអ្នកធ្វើឱ្យបានជាប្រចាំរៀងរាល់ថ្ងៃ លទ្ធផលជូនទទួលបាន១៥ថ្ងៃក្រោយ ជូនបីខែក្រោយ ។ បន្ទាប់មកទើបអ្នកអាចបន្ថយ ការធ្វើសមាធិនេះ ៣ដងក្នុងមួយសប្តាហ៍ តែបើអ្នកមានអាការៈស្រ្តេស្យ ឬមិនស្រួល ខ្លួនអស់កម្លាំងឡើងវិញ សូមអ្នកធ្វើជារៀងរាល់ថ្ងៃវិញ ។

ឃ. លំហាត់សមាធិបំបាត់អាការៈស្រ្តេស្យ

លំហាត់សាច់ដុំ ឬលំហាត់សមាធិដែលខ្ញុំនឹងរៀបរាប់បន្តបន្ទាប់នេះ គឺជាវិធីសមាធិ មួយក្នុងចំណោម វិធីសមាធិជាច្រើន ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា វាពិតជាអាចជួយបន្ធូរបន្ថយភាព ធានតឹង ឬស្រ្តេស្យនៃសព្វកាយយើងទាំងផ្លូវកាយ ទាំងផ្លូវអារម្មណ៍បានខ្លះ ។

ចលនាទី១: ឆ្លាស់ចលនាបន្តិច និងបន្ទូរសាច់ដុំ

អ្នកត្រូវមានកាយវិការដេកថ្ងាលើកម្រាលរាបស្មើ សណ្តូកដៃ សណ្តូកជើង ។

-*វដ្តមុខ* : ចូរអ្នកបិទភ្នែកទាំងពីរឱ្យខ្លាំង(ឋានាទី) បន្ទាប់មកបន្ទូរមកធម្មតា វិញ ។ ចូរអ្នកបិទមាត់ខ្លឹបយ៉ាងខ្លាំង(ឋានាទី) និងបន្ទូរមកធម្មតាវិញ ។

-*ស្មា*: សូមដាស់កន្ត្រាក់សាច់ដុំក្រោយស្មាខាងឆ្វេង(ឋានាទី) បន្ទាប់មកសាច់ដុំ ក្រោយស្មាខាងស្តាំ(ឋានាទី) ។

-*ប្រអប់ដៃ*: ចូរអ្នកក្តាប់ប្រអប់ដៃ(ឋានាទី) រួចលែងបន្ទូរធម្មតាវិញ ។

-*ប្រអប់ជើង*: ចូរអ្នកក្រព្វើចក្តោបប្រអប់ជើង(ឋានាទី) រួចលែងបន្ទូរមកវិញ ។

-*អង្គប្រាណទាំងមូល*: ចូរអ្នកកន្ត្រាក់ក្រព្វើងសាច់ដុំសព្វសព្វកាយ ទាំងដៃ ទាំងជើងដោយដកដង្ហើមចូល(ឋានាទី) បន្ទាប់មកសម្រួលតិរិយាចផសម្រាកសព្វ សព្វកាយ ដោយដកដង្ហើមចេញ ។

ចលនាទី២: រុញសង្កត់សព្វកាយ

ពេលនេះ ចូរអ្នកចាប់ធ្វើចលនាសង្កត់ផ្នែកនិមួយៗ នៃសព្វកាយទៅលើកម្រាល (ចលនាសង្កត់និមួយៗ ឬម្តងៗត្រូវមានរយៈពេល៥វិនាទី) ។

- កញ្ជឹងកៈ ចាប់ផ្តើមចលនាដោយរុញកញ្ជឹងកៈបន្តិចបន្តួច ។
- ស្មាទាំងពីរៈ ស្មាខាងស្តាំ ស្មាខាងឆ្វេង បន្ទាប់មកស្មាទាំងសងខាង ។
- ខ្នងៈ សង្កត់រហូតអ្នកមានអារម្មណ៍ថា ឆ្អឹងកងខ្នងប៉ះនឹងកម្រាល ។
- អាងត្រគាកៈ ត្រគាកខាងស្តាំ ត្រគាកខាងឆ្វេង បន្ទាប់មកត្រគាកទាំងសង ខាង ។
- ភ្លៅៈ ភ្លៅខាងស្តាំ ភ្លៅខាងឆ្វេង បន្ទាប់មកភ្លៅទាំងសងខាង ។
- កំភួនជើងៈ កំភួនជើងខាងស្តាំ កំភួនជើងខាងឆ្វេង កំភួនជើងទាំង សងខាង ។
- ប្រអប់ជើងៈ ប្រអប់ជើងខាងស្តាំ ប្រអប់ជើងខាងឆ្វេង បន្ទាប់មកប្រអប់ជើង ទាំងសងខាង ។

ចលនាទី៣: លើកឧប្បាគ និងសង្កត់សព្វកាយ

អ្នកនៅតែមានកិរិយាបថដេកថ្នាំជានិច្ច ។ សូមអ្នកធ្វើចលនាជាមួយផ្នែកនិមួយៗ នៃសព្វកាយ លើករូចព្រលែង ឬឧប្បាគចុះវិញ តាមលំដាប់លំដោយដូចខាងក្រោម ។ ចលនាព្រលែង ឬឧប្បាគផ្នែកនិមួយៗនៃសព្វកាយ ធ្វើឡើងហាក់ដូចជាជួយសង្កត់ បន្ថែមគ្មានការទប់ចលនាធ្លាក់ឡើយ ។

- កដៃម្ខាង
- ក្បាលជង្គង់ម្ខាង
- កដៃទាំងសងខាង
- ក្បាលជង្គង់ទាំងសងខាង
- អវៈយវៈទាំងបួន

- ក្បាល: ចូរអ្នកធ្វើចលនាឆ្លាស់គ្នា ម្តងបំប៉ះថ្ងាសឡើង ម្តងបំប៉ះចង្កាឡើង ។

ចលនាទី៤: ទាញបន្តិចសព៌ិទ្ធកាយ

បន្ទាប់ពីចលនាលើកូចទម្លាក់សព៌ិទ្ធកាយមក ចូរអ្នកដាស់សព៌ិទ្ធកាយដោយ ចលនាទាញបន្តិចម្តងៗ (មួយលើក៥វិនាទី) ។

- ទាញដៃម្ខាង បន្ទាប់មកទាញដៃម្ខាងទៀត
- ទាញជើងម្ខាង បន្ទាប់មកទាញជើងម្ខាងទៀត
- ទាញដៃទាំងពីរ និងជើងទាំងពីរដំណាលគ្នា ឬ ទិសផ្ទុយគ្នា
- ទាញអង្គប្រាណទាំងមូល
- ប្រមៀលក្បាល ពីខាងស្តាំទៅខាងឆ្វេង ពីខាងឆ្វេងទៅខាងស្តាំ
- ហាមាត់ស្វាយ តែកុំទប់មាត់ចំហ ។

ចលនាទី៥: ចូរអ្នកដាក់ប្រអប់ដៃ និងប្រអប់ជើងឱ្យប៉ះគ្នា ហើយចូរអ្នកប្រមែប្រមូល អារម្មណ៍គិតស្រមៃថា មានចរន្តមួយរត់ចូលក្នុងដៃទាំងពីរ រួចក្នុងជើងទាំងពីរ ហើយ ចូលទៅក្នុងខ្លួនប្រាណទាំងមូល ។ រួចហើយ ចូរអ្នកធ្វើចលនាក្រោកអង្គុយ យឺតៗ ដោយបត់ក្បាលជង្គង់ និងចង្កោងខ្នងរមូលឆ្លឹងកងខ្នង (ដូចចលនាទី៨នៃលំហាត់ប្រាណ ពេលភ្នាក់ទំព័រ១៩) ។ អ្នកត្រូវមានតិរិយាបថអង្គុយកន្លែកក្បាលជង្គង់ ។ ទីបំផុត អ្នក បញ្ចប់ ចលនាដោយងើបឈរ ដោយគ្មានការច្រត់ដៃជាជំនួយឡើយ ។

១៦. ម៉ាស៊ីនបំបាត់អាការៈឈឺក្បាលនិងរោយកញ្ជឹង

ប្រសិនបើអ្នកទទួលបានអាការៈឈឺក្បាល និងរោយកញ្ជឹងនៅពេលថ្ងៃ ជួនកាលអ្នកធ្វើម៉ាស៊ីនដោយខ្លួនឯងខ្លះខ្លះខាងក្រោមនេះ នោះអាការៈទាំងនេះនឹងអាចចុះស្បើយបានដែរ ។

● **ម៉ាស៊ីនស្រ្រាវជ្រាវ:**

សូមអ្នកយកចុងដៃ និងប្រាមចុងខ្នងខ្លួនដាក់ត្រួតលើគ្នា ហើយចូរអ្នកយកទៅដាក់នៅស្រ្រាវជ្រាវ រួចធ្វើចលនាជារង្វង់លើទូលឆ្អឹងជុំវិញកន្លែងដែលផុតឱ្យបានចំនួន១០ដង ។

● **ម៉ាស៊ីនកញ្ជឹង:**

សូមអ្នកអោនក្បាលទៅមុខបន្តិច ហើយសូមអ្នកយកប្រាមដៃទាំងបួន ប្រាមខាងស្តាំដាក់លើកញ្ជឹងខាងស្តាំ ប្រាមខាងឆ្វេងដាក់លើកញ្ជឹងខាងឆ្វេង ។ បន្ទាប់មក សូមធ្វើចលនាសង្កត់ច្រូតចុះក្រោមពីលើជើងសក់ កញ្ជឹងក រហូតដល់ស្មារឱ្យបាន១០ដង ។

● **ម៉ាស៊ីនលាងក្បាល:**

សូមអ្នកដាក់មេដៃនៅលើជើងសក់ កញ្ជឹងក ហើយសូមអ្នករឹតក្តោបក្តាលនឹងប្រាមទាំងបួនផ្សេងទៀត រីឯក្បាលសូមបង្ហោនទៅមុខបន្តិច ។ សូមសង្កត់ រួចព្រលែងមកវិញ សូមធ្វើសាចុះសារឡើងឱ្យបាន១០ដង ។

១៧. ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលថ្ងៃ

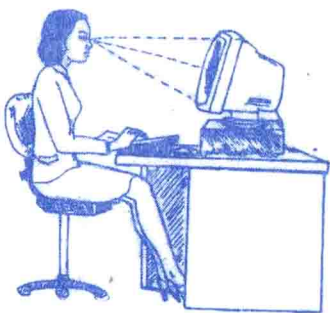
ប្រការទី១: ពិសោធកម្មយល់ត្រួតន្តះក្នុងមួយថ្ងៃ

ក្នុងមួយថ្ងៃ អ្នកគួរពិសោធកិច្ចាសមួយ លីត្រកន្លះ ហើយគួរជ្រើសរើសយកទឹក ឬភេសជ្ជៈ ណាដែលគ្មានជាតិហ្គាស(ឧស្ម័ន) ។ ភេសជ្ជៈមាន ជាតិហ្គាសធ្វើឱ្យមានការភ័យខ្លាច និងឆ្កល់ពោះ ឬហើមពោះ ។ អ្នកគួរពិសោធកស្អាតដែលសម្បូរ ទៅដោយជាតិកាល់ស្យូម និងជាតិម៉ាញ៉េស្យូម ដូចជាទឹកឌីអេវីយ៉ង់ (evian) ជាដើម ប្រសិនបើអ្នកជាបុគ្គលដែលបរិភោគអាហារមានជាតិទឹកដោះ និងអាហារគ្រាប់ធញ្ញ ជាតិទឹកតូចពេក ។ បើសិនអ្នកមានបែកញើសច្រើន អ្នកគួរពិសោធកាន់តែច្រើនកាន់ តែប្រសើរ ។

ប្រការទី២: តម្រូវអេក្រងកុំព្យូទ័រតាមកម្រិតកម្ពស់សន្លឹចមើល

ការងារជាមួយកុំព្យូទ័រ ធ្វើឱ្យភ្នែកហត់ នឿយគួរឱ្យបារម្ភ ។ អ្នកគួររៀបចំដាក់អេក្រង កុំព្យូទ័រឱ្យស្ថិតនៅកម្រិតកម្ពស់មួយ ទាបជាង ភ្នែកបន្តិច និងលែងយ៉ាងណាឱ្យពន្លឺចេញពី អេក្រងមកកែវភ្នែកជាមុំកែង (៩០អង្សា) ។

ប្រការទី៧: ពេលដំណើរតាមយានយន្ត ឬយានយន្តត្រូវគិតគូរដល់ផ្លូវខ្លួន

ពេលធ្វើដំណើរតាមយានយន្ត ដូចជា រថយន្ត រថភ្លើងជាដើម អ្នកគួររកកន្លែង ឬកៅអីអង្គុយឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ បើអ្នកអង្គុយប្រជ្រៀតគ្នា ឬឈរប្រព្រឹត្តប្រតោង អ្នកនឹងឈឺចង្កេះ ចុកដៃចុក ជើង ឬមានអាការៈមិនល្អដទៃទៀត ក្រោយពីចុះពីយានយន្តនោះមក។ សូមអ្នកអង្គុយផ្អែកបង្អែកកៅអីរថយន្ត ភ្លៅនិងដងខ្លួន បង្កើតជាមុំទាល់មួយកម្រិត១១០អង្សា។ ហើយពេលចេញពីរថយន្ត អ្នកគួរតោងយឺតលើកអង្គប្រាណទាំងមូល ធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីឱ្យដងខ្លួន និងអាងត្រគាក ចាក់ស្រែះគ្នា។

ប្រការទី៨: អង្គុយឱ្យបានត្រឹមត្រូវ

ពេលអ្នកអង្គុយលើកៅអី អ្នកមិនត្រូវអង្គុយបែបទម្រេតទ្រេតខ្លួនលើកៅអីឡើយ ប៉ុន្តែចូរអ្នកអង្គុយឱ្យត្រង់ខ្លួន ចង្កេះ និងខ្នងទល់ផ្ទឹមនឹងបង្អែកកៅអីជានិច្ច។ រីឯជើងទាំងពីរមិនត្រូវបត់ឬអង្គុយជ្រួល រហូតបង្កការប៉ះពាល់ដល់ចរាចរណាមឬដំណើរណាមរត់ឡើយ ពោលត្រូវបត់ឬសណ្តូកជាមុំទាល់។ ការអង្គុយចោងហោង យូរក៏បង្កការប៉ះពាល់ដល់ចរាចរណាមរត់នៅតាមជើងទាំងពីរដែរ។

១៨. លំហាត់ប្រាណពេលថ្ងៃ

នៅពេលថ្ងៃ យើងម្នាក់ៗមមាញឹកខ្លាំងណាស់នឹងកិច្ចការងារ និងការប្រកបមុខ របរចិញ្ចឹមជីវិត ជូនយើងគ្មានពេលច្រើនសម្រាប់ហាត់ប្រាណ ឬលេងកីឡាឡើយ ។ តែ មានលំហាត់ប្រាណខ្លះ ដែលខ្ញុំនឹងបង្ហាញជូនជាបន្តបន្ទាប់នេះ អ្នកពិតជាអាចធ្វើបាន ព្រោះមិនមានចំណាយថវិកា សូម្បីមួយរៀលក៏ទេដែរ ហើយអាចប្រព្រឹត្តទៅបានគ្រប់ ទីកន្លែង ដូចជានៅកន្លែងបម្រើការងារជាដើម ដោយមិនខានពេលម៉ោងការងារឡើយ ។ អ្នកចំណាយពេលតែ១០ទៅ១៥នាទីប៉ុណ្ណោះ ក្នុងមួយថ្ងៃ អ្នកនឹងទទួលបានមកវិញជាផ្ទៃ ផ្កាដល់សុខភាពរបស់អ្នក ។

ចលនាទី១: បន្ទូរឆ្អឹងកងក

ចូរអ្នកភ្លើយដើយក្បាលទៅក្រោយ ដោយស្រូបខ្យល់ដង្ហើមចូល បន្ទាប់មកសូម អោនក្បាលបត់ងោកមកខាងមុខវិញ ដោយដកដង្ហើមចេញ (សូមធ្វើចលនានេះចុះឡើង ៣ដង) ។ ចលនាបន្ត សូមអ្នកកាច់ក ងាកក្បាលទម្រេត ម្តងទៅខាងស្តាំ (៣ដង) ម្តង ទៅខាងឆ្វេង (៣ដង) ។ ចលនាចុងក្រោយ សូមអ្នកបង្វិលក្បាលយឺតៗ វិលជារង្វង់ ដោយយកកដៃអក្ស (៣ជុំ) ។

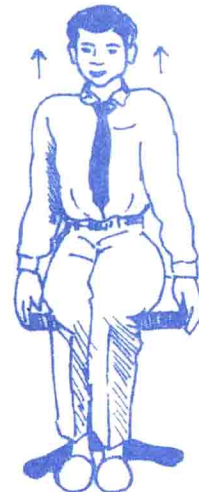
ចលនាទី២: បន្ទុកព្នែក

ចូរអ្នកយកបាតដៃឆ្វេងដាក់លើថ្ពាម និង ថ្ពាល់ខាងឆ្វេង ហើយចូរអ្នកធ្វើចលនាបង្វិល និង រុញក្បាល បត់ងាកទៅរកស្នាខាងស្តាំចំនួន៣ ដង។ បន្ទាប់ ចូរអ្នកធ្វើចលនាបែបនេះជាមួយ បាតដៃស្តាំ បង្វិល និងរុញក្បាលបត់ងាកទៅរក ស្នាខាងឆ្វេងចំនួន៣ដងដែរ។

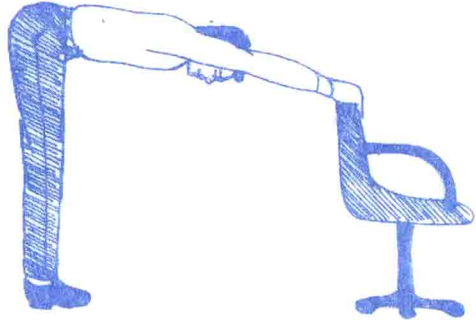
ចលនាទី៣: បន្ទុកស្បែក

ចូរអ្នកអង្គុយ ដែលល្អកចុះទៅក្រោម។ ជាដំបូង ចូរអ្នកធ្វើចលនារុញឬ លើកស្នាឡើង លើ ទម្លាក់ចុះក្រោមឡើងចុះតិចៗ តែឱ្យញាប់ ឱ្យបានចំនួន១០ដង។ ចូរអ្នកបញ្ចប់ចលនា ដោយរុញស្នាទាំងពីរទៅមុខ ទៅក្រោយយឺតៗ ចំនួន ១០ដងដែរ។

ចលនាទី៤: ទាញសន្លឹចបន្តសព្វសព្វវិញ្ញាណ

សូមឈរដាក់ជើងទាំងពីរ
កន្លែកពីគ្នា បង្កោនខ្លួនជាមុំកែង
(មុំ៩០អង្សា) ជាមួយនឹងជើង
ទាំងពីរ ។ សូមអ្នកច្រត់ដៃទាំង
ពីរ ពីងលើបង្អែកកៅអី ដោយកុំ
ចង្កោង ឬបង្កែនខ្លួនឱ្យសោះ ។

ចលនាទី៥: បន្តដៃ និងស្មា(១)

សូមអង្គុយ ឬឈរ ជើងទាំងពីរឆ្លើមគ្នា ។
ចូរអ្នកដាក់ប្រអប់ដៃទាំងពីរត្រួតលើគ្នាដាក់លើ
កញ្ជឹងក ចូរអ្នកចាប់ធ្វើចលនារុញផ្ទុបគ្នា រវាងក
និងប្រអប់ដៃ កែងដៃធ្វើដូចជាមានអ្នកណាម្នាក់
រុញពីរខាងក្នុង ។ បន្ទាប់មក ចូរអ្នករុញកែងដៃ
ទាំងពីរមកមុខវិញ ដងខ្លួន និងខ្លួនត្រង់ជានិច្ច
បើអ្នកអង្គុយ អ្នកត្រូវឱ្យចង្កេះផ្អែកនឹងបង្អែក
កៅអីជានិច្ច ។ រួចមក ចូរអ្នកធ្វើចលនាបញ្ជាស
វិញ ចូរអ្នកធ្វើចលនារុញកែងដៃទាំងពីរ ទៅ
ក្រោយវិញ និងសូមអ្នកស្រមៃថា ហាក់ដូចជាគេរុញកែងដៃផ្ទុបនឹងអ្វីមួយ ។ សូមធ្វើ
ចលនានិមួយៗឱ្យបាន៥ដង ។

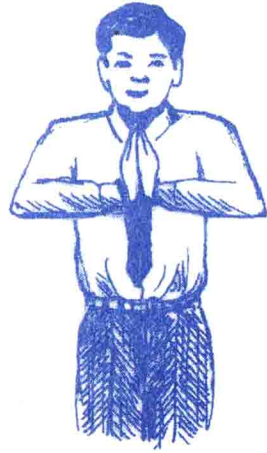
ចលនាទី៦: បន្ទូរដៃ និងស្នា(២)

ចូរអ្នកឈររសនឹងឆ្មាងដៃទាំងពីរជាមុំ១៨០ អង្សា បាតដៃម្ខាងៗផ្ទុបទៅនឹងជំពាក់ ។ ងើម ចលនា ដោយអ្នកដកដង្ហើមចូលមួយទំហឹង រួច ចូរអ្នកបង្ហាក់ដង្ហើមរបស់អ្នក និងយកដៃទាំង ពីររុញជំពាក់ (៥វិនាទី) ។ សូមធ្វើចលនានេះសា ចុះសារឡើងឱ្យបាន៣ដង ។

ចលនាទី៧: បន្ទូរដៃ និងស្នា(៣)

ចលនានេះ ផ្ទុយពីចលនាទី៦ ដោយពេលនេះ អ្នកត្រូវយកបាតដៃដាក់ទល់គ្នានៅពីមុខ ដើមទ្រូង ហើយរុញបាតដៃទាំងពីរផ្ទុបគ្នាដោយដកដង្ហើមចូល រឹងស្នាទាំងពីរត្រូវបន្តរផងដែរ ។ សូមរក្សាឥរិយា បថរុញ និង ដង្ហើមចូលនេះចំនួន ៥ វិនាទី និងសូម អ្នកធ្វើសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន ៣ ដង ។

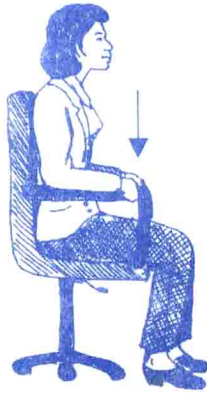
ចលនាទី៤: បន្ទូលដៃ និងស្មា(៤)

ចូរអ្នកចាក់ស្រែះប្រអប់ដៃទាំងពីរ នៅពីមុខដើមទ្រូង ដោយកំភួនដៃសន្ទូកលើបន្ទាត់មួយស្របនឹងកម្រាល។ ចូរអ្នកផ្ដើមធ្វើចលនាទាញប្រអប់ដៃ ដែលចាក់ស្រែះនោះ ប៉ុន្តែម្រាមដៃ និងប្រអប់ដៃត្រូវជាប់គ្នាជានិច្ច ក្រាញចាក់ស្រែះគ្នាចំនួន៥វិនាទី។ សូមអ្នកធ្វើចលនានេះឱ្យបាន៣ដង។

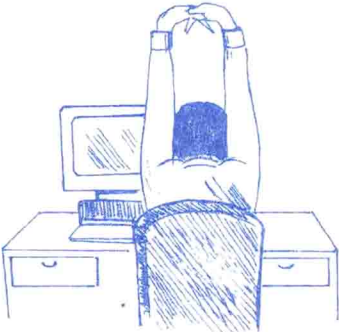
ចលនាទី៥: បន្ទូលដៃ និងស្មា(៥)

ចូរអ្នកអង្គុយលើកៅអី ដោយដាក់កំភួនដៃរបស់អ្នកនៅលើភ្នាក់ដៃកៅអី។ បន្ទាប់មក ចូរអ្នកយកប្រអប់ដៃ ចាប់ក្ដោបភ្នាក់ដៃកៅអី ហើយចូរអ្នកធ្វើចលនាសង្កត់បាតដៃមួយទំហឹង។ សូមអ្នករក្សាឥរិយាបថសង្កត់នេះ ចំនួន៥វិនាទី។ រួចមក សូមបន្តរចលនាសង្កត់ ហើយសូមចាប់ផ្ដើមធ្វើចលនាថ្មីមួយទៀត ដោយពេលនេះ យកកំភួនដៃសង្កត់រុញលើភ្នាក់ដៃកៅអី និងសូមរក្សាចលនារុញសង្កត់នេះចំនួន៥វិនាទីផងដែរ។ ចូរអ្នកធ្វើចលនាទាំងពីរនេះសាចុះ សាឡើងឱ្យបាន៣ដង។

ចលនាទី១០: ទាញបន្ទុកឡើងក្នុងខ្លួន(១)

ចូរអ្នកអង្គុយលើកៅអី ជើងសំយុងជាន់ លើកម្រាល ប្រអប់ដៃទាំងពីរចាក់ស្រែះគ្នាដាក់ លើក្បាល បាតដៃទាំងពីរបែរទៅរកមេឃ ។ បន្ទាប់មក សូមអ្នកទាញពន្លត់ដងខ្លួន ព្រមទាំង រុញទាញសន្ធឹងប្រអប់ដៃចាក់ស្រែះឡើងលើ ដោយ ដកដង្ហើមចូលផងដែរ ។ សូមអ្នករក្សាឥរិយាបថ បែបនេះចំនួន៥វិនាទី ហើយបន្តរមកវិញ ដោយ ផ្ទុំខ្យល់ដង្ហើមចេញ ។ ចូរអ្នកធ្វើចលនានេះសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន៣ដង ។

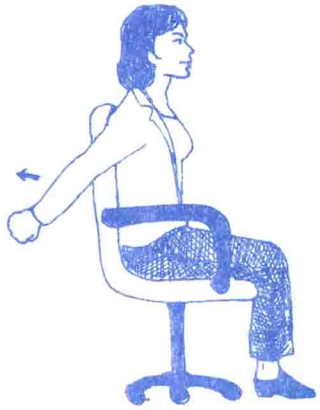
ចលនាទី១១: ទាញបន្ទុកឡើងក្នុងខ្លួន(២)

ដូចគ្នានឹងចលនាទី១០ទាំងស្រុង តែចលនា នេះ តម្រូវឱ្យដៃទាំងពីរលើកឡើងលើជារាង ដងជំពាម(ឬរាងជាតួអក្សរ V) ប្រអប់ដៃក្តាប់ បង្វែរមកខាងក្នុងបង្កើតជាមុំ ៩០អង្សាជាមួយ កំភួនដៃ ។

ចលនាទី១២: បន្ទុកសាច់ដុំ និងឆ្អឹងខ្នង-ចង្កេះ(១)

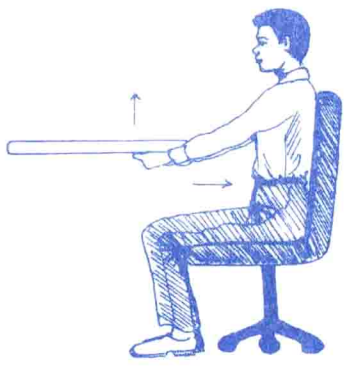
ដើម្បីបន្ថយការកន្ត្រាក់នៃឆ្អឹងកងខ្នង ចូរអ្នកធ្វើចលនា ដោយយកដៃទាំងពីរក្រពាត់ទៅខាងក្រោយបង្អែកកៅអី រួចចាក់ស្រែះគ្នា។ ចូរអ្នកផ្ដើមទាញដៃទាំងពីរ ទៅក្រោយឱ្យតឹងអស់តែខ្នងត្រូវត្រង់ និងផ្នែកនឹងបង្អែកកៅអីជានិច្ច (សូមរក្សាតំរិយាបថនេះចំនួន៥វិនាទី)។ ចូរអ្នកធ្វើចលនានេះសាចុះ សាឡើងឱ្យបាន៣ដង។

អ្នកអាចធ្វើចលនានេះបានគ្រប់ពេលពេញមួយថ្ងៃ ជាពិសេសរាល់ពេលដែលអ្នកមានអារម្មណ៍ថា តឹង រមួល ឬឈឺតាមឆ្អឹងកងខ្នង ឬឈឺចង្កេះជាដើម។

ចលនាទី១៣: បន្ទុកសាច់ដុំ និងឆ្អឹងខ្នង-ចង្កេះ(២)

សូមអ្នកយកប្រអប់ដៃទាំងពីរ ដាក់ក្រោមតុ ដោយក្លាប់ចាក់ស្រែះគ្នា បាតដៃទល់គ្នា។ ចូរអ្នកចាប់ផ្ដើមចលនារុញលើកតុឡើងលើ ដោយបំផុតពោះឱ្យខ្លាំង និងរុញពិតខ្លាំងផ្ទុបនឹងបង្អែកកៅអី ដើម្បីឱ្យឆ្អឹងកងខ្នងគ្រប់គន្លាក់ប៉ះជាប់នឹងបង្អែកកៅអីចំនួន៥វិនាទី។ បន្ទាប់មក ចូរអ្នកបន្តរចលនាមកវិញ។ ចូរអ្នកធ្វើចលនានេះសាចុះ សាឡើងឱ្យបាន៣ដង។

ចលនាទី១៤: បន្ទុះទើង(១)

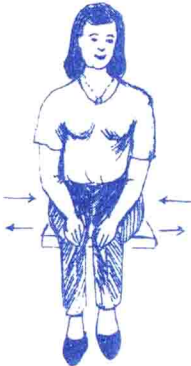
សូមអ្នកយកប្រអប់ដៃទាំងពីរ ចាក់ស្រែះ គ្នាទ្រភ្នៅត្រង់គន្លាក់ក្បាលជង្គង់។ ចូរអ្នករុញ សង្កត់ជើងចុះក្រោម ហើយអ្នកត្រូវទប់លំនឹង លេនានោដោយដៃរយៈពេលចំនួន១០វិនាទី។ ចូរ អ្នកបន្តធ្វើចលនានេះ ជាមួយជើងម្ខាងទៀតដែរ និងចូរអ្នករក្សាខ្លួននៅផ្នែកជាប់នឹងបង្កែកកៅអី ជានិច្ច ។

បន្ទាប់មក ចូរអ្នកប្តូរចលនាយកប្រអប់ដៃចាក់ស្រែះគ្នា ត្រមោងក្បាលជង្គង់ ហើយចូរអ្នករុញក្បាលជង្គង់ទៅខាងមុខឱ្យខ្លាំងបំផុត ដោយយកដៃទាំងពីរទាញទប់។ សូមរក្សាឥរិយាបថនេះ៥វិនាទី និងសូមធ្វើឱ្យបានបីដង។ សូមបន្តធ្វើចលនានេះជាមួយ ក្បាលជង្គង់ម្ខាងទៀត។

ចលនាទី១៥: បន្ទុះទើង(២)

ចូរអ្នកដាក់ក្បាលជង្គង់ជ្រមុជគ្នា ប្រអប់ដៃ ទាំងពីរក្តោបបើកខាងក្រៅនៃក្បាលជង្គង់។ ចូរ អ្នកធ្វើចលនារុញកន្លែកក្បាលជង្គង់ រឹងដៃទាំង ពីរទប់ចលនា ។

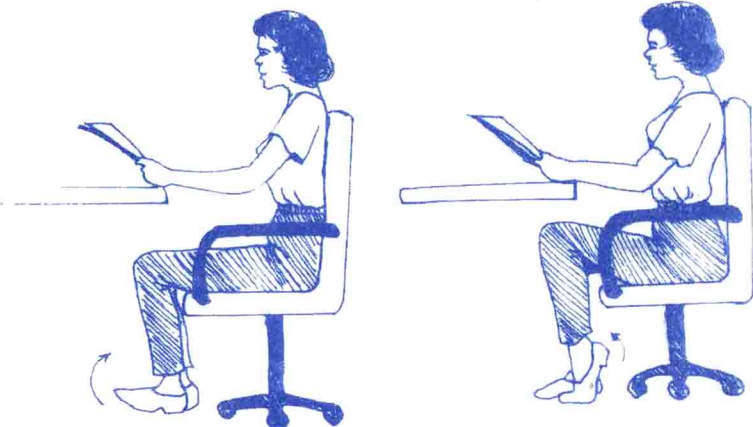
បន្ទាប់មក ចូរអ្នកបន្តចលនាមួយទៀត ដោយយកបាតដៃស្តាំ ក្តោបបើកខាងក្នុងនៃ

ក្បាលជង្គង់ខាងឆ្វេង និងបាតដៃឆ្វេងក្តោបបើកខាងក្នុងនៃក្បាលជង្គង់ខាងស្តាំ។ រួច ចូរអ្នកធ្វើចលនាបង្កិតក្បាលជង្គង់ឆ្អឹងគ្នា ផ្តុំបន្តិចបន្តួចទាំងពីរ។ ចូរអ្នករក្សាស្របយល់ រុញនិមួយៗចំនួន៥វិនាទី និងធ្វើសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន៣ដង ។

ចលនាទី១៦: បន្ទូរជើង(៣)

ចូរអ្នកគិតដល់សន្លាក់កង្កែប ជាដំបូង ចូរអ្នកលើកប្រអប់ជើងបំបះចុងជើង កែង ជើងជាន់កម្រាល(១០ដង) និងជន្លើតប្រអប់ជើងជាន់លើចុងជើង(១០ដង) ។ ចូរអ្នក បន្តធ្វើចលនានេះជាមួយប្រអប់ជើងម្ខាងទៀតដែរ។ បន្ទាប់មក ចូរអ្នកកន្លែកជើងទាំង ពីរចេញពីគ្នា និងបង្រួមចូលគ្នាវិញ ចំនួនបីបួនដង ។

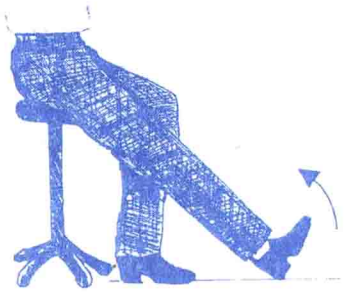
ជាបន្ត ចូរអ្នកបង្រួមប្រអប់ជើងចូលគ្នា ដោយពិតផ្តុំចង្កែកគោលក្នុងទាំងពីរដល់ គ្នា(៥វិនាទី) សូមធ្វើចលនានេះឱ្យបាន៣ដង។ ជាទីបំផុត ចូរអ្នកធ្វើចលនាកន្លែក ប្រអប់ជើងនេះពីគ្នាវិញ តែពេលនេះ ចូរអ្នកធ្វើអារម្មណ៍ដូចជា កន្លែកពិតរុញផ្តុំបន្តិចនិមួយ មួយ(៥វិនាទី) សូមធ្វើចលនានេះឱ្យបាន៣ដង ។

ចលនាទី១៧: ដាស់បណ្តុយមាត់

សូមអ្នកអង្គុយលើកៅអី ជើងម្ខាងជាន់លើកម្រាល រីឯជើងម្ខាងទៀតសណ្តូកទៅមុខ ដោយដាក់បញ្ជីរកែងជើងលើកំណល់ ។ សូមចាប់ធ្វើចលនា ដោយបត់ប្រអប់ជើងឡើងលើរូចន្តាប្រអប់ជើងឱ្យត្រង់វិញ ។ សូមធ្វើចលនានេះសាចុះ សាឡើងឱ្យបាន១០ដង ម្តងជើងខាងស្តាំ ម្តងជើងខាងឆ្វេង ។

ចលនាទី១៨: ដាស់ប្រព័ន្ធប្រសាទ

បើអ្នកមានអារម្មណ៍ថា សតិប្រុងប្រយ័ត្នរបស់អ្នកមិនសូវរៀសរវៃ ចូរអ្នកធ្វើការដាស់ចុងប្រព័ន្ធប្រសាទ ដោយការកន្ត្រាក់នៃសាច់ដុំប្រអប់ដៃ និងសាច់ដុំយឺតកំភួនដៃ។ ចូរអ្នកធ្វើកាយវិការដូចសំពះ ដាក់ប្រអប់ដៃត្រឹមកំពស់ដើមទ្រូង បន្ទាប់មក សូមអ្នកធ្វើចលនាប្រអប់ដៃទាំងពីររុញជុំបន្ទាល់គ្នាយ៉ាងខ្លាំង រយៈពេល៥វិនាទី ។ សូមអ្នកធ្វើចលនានេះឱ្យបាន៣ដង ។

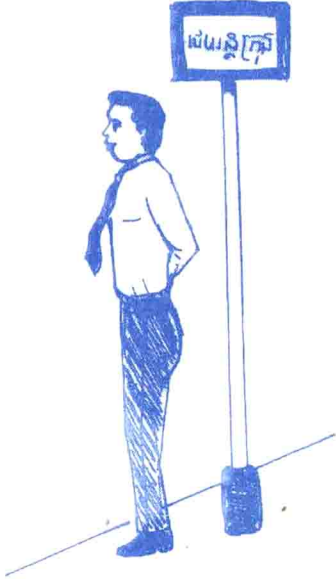
ចលនាទី១៖ សម្រួលឥរិយាបថអង្គុយ

បន្ទាប់ពីលំហាត់ប្រាណ ឬការងើបឈរ អ្នកត្រូវអង្គុយចុះវិញ។ ចូរអ្នកអង្គុយខ្នងផ្នែក ពិតនឹងបង្អែកកៅអី សន្លាក់ក្បាលជង្គង់ត្រូវបត់ ជាមុំកែង រវាងភ្នៅ និងកំភួនជើង។ បន្ទាប់មក ចូរអ្នកចាប់ធ្វើចលនាព្រមគ្នាតែម្តង បំផុតក្បាល ពោះ សង្កត់ប្រអប់ជើងរុញកម្រាល រុញឆ្អឹងកង ចង្កេះពិតផ្នែកនឹងបង្អែកកៅអី(សូមរក្សាឥរិយា បថនេះចំនួន៥វិនាទី)។ រួចមក ចូរអ្នកបន្តរចលនាមកវិញ ចូរធ្វើចលនានេះសាចុះ សា ឡើងឱ្យបាន៥ដង។

ចលនាទី២៖ បន្តរឥរិយាបថឈរ

ពេលខ្លះ អ្នកត្រូវឈររយៈពេលយូរ តែចូរ អ្នកឈរឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ត្រង់ខ្នងជានិច្ច និងចូរ អ្នកធ្វើចលនាខ្លះៗមួយសន្ទុះធំម្តង។ អ្នកអាចធ្វើ ចលនារុញកំប៉េះភូមិរឹបទៅមុខ និងបំផុតក្បាល ពោះ(៥វិនាទី) សូមអ្នកធ្វើចលនានេះឱ្យបាន ៣ដង។

ចលនាមួយទៀត ចូរអ្នកក្តាប់ប្រអប់ដៃទាំងពីរ ដាក់ត្រង់ចង្កេះ ហើយរុញផ្ទឹម រឹងក្បាលពោះបំផុតចូល(ដរិទាទី) សូមអ្នកធ្វើចលនានេះឱ្យបាន៣ដង ។

ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ក្រោយពីអ្នកបានធ្វើលំហាត់ប្រាណដែលខ្ញុំបានបង្ហាញជូនមកនេះ អ្នក នឹងមានអារម្មណ៍ថាស្រួលខ្លួនទាំងផ្លូវកាយ ទាំងផ្លូវចិត្ត ។ អ្នកត្រូវធ្វើលំហាត់ប្រាណទាំង នេះជាប្រចាំទើបប្រសើរ ការខកខានជាញឹកញាប់ពិតជាមិនផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វី ឡើយ ។ មុនដំបូង អ្នកទទួលទិន្នផលតិច តែពីរទៅបីសប្តាហ៍ក្រោយ អ្នកនឹងទទួលផ្លែ ផ្កាគួរជាទីពេញចិត្ត ។

នៅមានរបៀប ឬវិធីហាត់ប្រាណជាច្រើនទៀត ដូចជាហាត់ប្រាណពេលងូតទឹក ពេលជូតខ្លួន ពេលស្លៀកពាក់ខោអាវ ពេលអង្គុយមើលទូរទស្សន៍ ពេលនិយាយទូរស័ព្ទ ជាដើម ។ អ្នកគ្មានចំណាយសុយម្យកាក់ ឬមួយរៀនណាឡើយជាមួយលំហាត់ប្រាណ ទាំងនោះ ។ បើអ្នកចង់ដឹងលំអិតអំពីលំហាត់ប្រាណទាំងនោះ សូមរកអានសៀវភៅ របស់ខ្ញុំ ដែលមានចំណងជើងថា " លំហាត់ប្រាណប្រចាំថ្ងៃ " ។

១៩. លំហាត់ប្រាណ និងកីឡា

សកម្មភាពផ្លូវកាយជាប្រចាំតែម្យ៉ាងគត់ ដែលរក្សាសុខភាពសព្វកាយយើងបាន ។

សកម្មភាពផ្លូវកាយ មានកម្រិតខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង ពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ ទៀត ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ទៅតាមប្រភេទសកម្មភាពវិជ្ជាជីវៈ ពេលវេលាសម្រាប់ លេងកីឡា ឬហាត់ប្រាណជាដើម ។

ការលេងកីឡា និងការហាត់ប្រាណ ផ្តល់ការរីកចម្រើនល្អដល់ខាងសមត្ថភាព អង្គប្រាណ(កាយសម្បទា) ដូចជា ស្ថេរភាពផ្លូវកាយ ភាពពត់ពេនបានមិន រឹងក្តឹងនៃ អង្គប្រាណ ភាពរហ័សរហួន កម្លាំងពល់មាំមួន ភាពទទួលសម្របបានរាល់ចលនា និង ភាពអំណត់ជាដើម ព្រមទាំងជម្រុញខាងផ្លូវចិត្ត បង្កើនចំណង់លើការខំប្រឹង និងការ ប្រកួតប្រជែងផងដែរ ។

ការលេងកីឡា និងការហាត់ប្រាណបានជាប្រចាំ ជួយសព្វកាយយើងទប់ទល់នឹង ការឡើងធាត់ហួស ទប់ទល់នឹងកំសាយសាច់ដុំ ទប់ទល់នឹងនិន្ទាការឈានទៅរោគពុក ឆ្លង ទប់ទល់នឹងការឡើងលើសនៃសម្ពាធឈាម សម្រាប់អ្នកមានជម្ងឺសម្ពាធឈាម លើស(ជម្ងឺលើសឈាម) និងទប់ទល់នឹងការកើនឡើងនៃជាតិខ្លាញ់ ចំពោះអ្នកមានជម្ងឺ លើសជាតិខ្លាញ់ក្នុងឈាម ។ ជាចម្បង ឥទ្ធិពលល្អទាំងនេះ ជាជំនួយបង្ការរោគបេះដូង និងរោគសរសៃឈាមជាដើម ។

មុនលេងកីឡាដែលប្រើកម្លាំងខ្លាំង ដូចជាកីឡាវាយតេនីស កីឡាបាល់ទាត់ និង កីឡាជាពួកដទៃទៀតជាដើម អ្នកគួរទៅពិនិត្យសុខភាព ឬទៅពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យ

ជាមុនសិន ។ ព្រោះថា អ្នកមិនអាចលេងបានទេ បើអ្នកមានរោគមិនប្រក្រតីណាមួយ ដូចជាជម្ងឺបេះដូងជាដើម ។ បើអ្នកមានរោគបេះដូង ពេលណាអ្នកខំប្រឹងខ្លាំង ហើយ រយៈពេលយូរ បេះដូងរបស់អ្នកអាចកាំង ។

ដូច្នេះ ការលេងកីឡា ត្រូវកំណត់កម្រិតប្រើកម្លាំង និងរយៈពេលផងដែរ ។

ក. លំហាត់ប្រាណនិងកីឡាជួយស្រោចស្រង់ ឬសង្គ្រោះសុខភាពទ្រុឌទ្រោម

ការបណ្តែតបណ្តាយឱ្យសព្វកាយយើងនៅសម្រាកគ្មានចលនាយូរពេក អាច បង្កឱ្យយើងមានគ្រោះថ្នាក់ជាជំនួញនិរន្តរភាព ឬជម្ងឺ "កង្វះចលនា" ព្រោះថា សកម្មភាព ផ្លូវកាយកាន់តែតិច ប្រព័ន្ធបេះដូង សរសៃឈាមមានលទ្ធភាពទប់ទល់នឹងការប្រឹងប្រើ កម្លាំងកាន់តែថយចុះ ជាហេតុនាំឱ្យការលំបាកទទួលយកសកម្មភាពឡើងវិញក៏កាន់តែ កើនឡើងដែរ ។ បែបនេះជាចលនាវិលខុសគ្នា ឬខុសជុំ ព្រោះថា ក្នុងខួរមនុស្សមាន នាឡិកាជីវិតសាស្ត្រ ដែលដើរស្របទៅនឹងព្រះអាទិត្យ ។ ពេលព្រះអាទិត្យរះប៉ក្តីផែនដី យើងក៏ត្រូវមានចលនា ឬសកម្មភាពដែរ ឯពេលអស់ពន្លឺព្រះអាទិត្យ មនុស្សត្រូវ សម្រាក និងទទួលបានដំណេក ។

ការលេងកីឡា ជួយកាត់បន្ថយភាពតានតឹង ឬថប់ផ្លូវចិត្ត ដែលបណ្តាលមកពី អាការៈ "ស្ត្រេស" ក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ហើយដើរតួនាទីសំខាន់ផងដែរនៅក្នុង សមាហរណកម្មសង្គម(ចំណងចងចង្កោម ឬភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្សឱ្យស្ថិតនៅក្នុង សង្គមតែមួយ) ព្រមទាំងបង្កើនសមត្ថភាពអង្គប្រាណយើងឱ្យមាំមាំ ឬធន់ ទប់ទល់នឹង រោគាព្យាធិផ្សេងៗបាន។ យ៉ាងណាមិញ កីឡាអូឡាំពិកបានប្រមូលផ្តុំមនុស្សរាប់រយ ជាតិសាសន៍ និងរាប់រយប្រទេសជួបជុំគ្នារៀងរាល់៤ឆ្នាំម្តង ។

ខ-លំហាត់ត្រួតពិនិត្យ និង កីឡាជួយកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ

មជ្ឈមណ្ឌលបីហ្សង់សុងនៅប្រទេសបារាំង បានធ្វើការសិក្សាមួយទៅលើមនុស្ស "សកម្ម" ប្រមាណជាជាង២២០០០នាក់គ្រប់វ័យ និងគ្រប់វិជ្ជាជីវៈ។ ការសិក្សាបាន បង្ហាញថា "អ្នកលេងកីឡា" មានគ្រោះថ្នាក់ការងារតិច និងថ្លៃសម្រាកពីការងារក៏តិច ដែរ រីឯរយៈពេលអសមត្ថភាពក៏កាន់តែខ្លីដែរ បើសិនជាសកម្មភាពផ្លូវកាយកាន់តែខ្លាំង ឡើង។ សកម្មភាពផ្លូវកាយជាប្រចាំ ជួយកាត់បន្ថយកត្តាគ្រោះថ្នាក់ដែលបណ្តាលមកពី រោគ"កង្វះចលនា" ផ្តល់ភាពរហ័សរហួនដល់រាងកាយ និងជួយកាត់បន្ថយរោគខ្សោយ សតិស្មារតីចងចាំជាដើម ។

គ-លំហាត់ត្រួតពិនិត្យ និងកីឡាជួយបង្កើនប្រព័ន្ធភាពសុំ (ប្រព័ន្ធការពារ)

ទស្សនាវដ្តីស្វីស វេជ្ជសាស្ត្រ និងអនាម័យបានលើកឡើងថា ការប្រឹងប្រែកម្លាំង សាច់ដុំ បង្កការប្រែប្រួលនៅក្នុងកោសិកានៃភាពសុំទាំងខាងបរិមាណ និងទាំងខាង គុណភាព។ កំហាប់គ្រាប់ឈាមសនៅក្នុងឈាមកើនឡើង បើការប្រឹងប្រែកម្លាំងរឹតតែ កើនខ្លាំង និងរឹតតែឡើងទាត់ជាប្រចាំឡើង។ ដូច្នេះ អ្នកលេងកីឡា ឬកីឡាកររឹតតែ

មានសុខភាពធន់នឹងជម្ងឺទាំងឡាយ ។

ប៉ុន្តែការប្រកួតកីឡា ឬការប្រើប្រាស់ម្នាំងខ្លាំងជ្រុល ចំពោះអ្នកលេងកីឡា ឬកីឡាករពុំជាអាជីព បែរជាអាចបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះខ្សោយភាពស្មុំនៃប្រព័ន្ធ ការពាររបស់សព្វកាយទៅវិញ ។

ដូច្នេះ ការលេងកីឡា ឬសកម្មភាពផ្លូវកាយត្រឹមត្រូវ និងសមស្របទើបជួយបង្កើន ភាពស្មុំនៃប្រព័ន្ធការពាររបស់សព្វកាយយើង ។

ឃ - លំហាត់ប្រាណ និងកីឡាជួយគ្រួសារម្តងរាល់កាល

ដើម្បីរក្សារាងរូប ចូរអ្នកជ្រើសរើសយកកីឡាបែប អំណាត់ ដូចជា ហែលទឹក រត់ ដើរ ឆ្កាក់កង់ជាដើម ។ អ្នកគួរគប្បីហាត់ប្រាណ ឬលេងកីឡារវាងពីម៉ោង៣ ទៅម៉ោង ៤ រសៀល តែជាអកុសល ជាម៉ោងធ្វើការងារ ។

~ កីឡាហែលទឹក

ហែលទឹកជាកីឡាដ៏វិសេសវិសាល ដែលជួយឱ្យមានការលូតលាស់សមសួននៃ សាច់ដុំ (ជាពិសេសពួកសាច់ដុំ "ឥរិយាបថ" ដែលគាំពារឆ្អឹងកងខ្នងដែលអាចទប់ទល់ នឹងការឈឺចង្កេះ ឈឺខ្នង) និងនៃមុខងារបេះដូង និងផ្លូវ ដង្ហើម ឬសួត ។

ដើរ

សម្រាប់អ្នកដែលមិនសូវនិយមកីឡា ឬលំហាត់ប្រណា ការដើរដោយជើង ជាលំហាត់ប្រកបដោយសារៈប្រយោជន៍ ដែលរក្សាបាននូវភាពមាំមួននៃជាលិកាឆ្អឹង ។ ការដើរជួយសម្រួលចរាចរណាមរត់នៅជើង និងពេលខ្លះជួយកំទេចចោលពួកកាកាឡូរីសល់ ឬលើសឥតប្រយោជន៍ ។ ប៉ុន្តែកីឡា ដើរ មានកម្រិតល្អមិនស្មើកីឡារត់ប្រណាំង ឬប្រណាំងកង់ឡើយ ។ ក្នុងមួយថ្ងៃ យ៉ាងហោចណាស់ ក៏ដើរឱ្យបាន១០០ម៉ែត្រដែរ បើអ្នកដើរបានរយៈពេលមួយម៉ោងរឹតតែប្រសើរ ។

១. កិច្ចការអាចបង្កជាគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ

ការជិះកង់ប្រណាំង ឬម៉ូតូប្រណាំង អាចមានគ្រោះថ្នាក់បែក ឬស្រាំសល់រាងកាយនៅពេលដួល បើអ្នកជិះនោះមិនបានពាក់មួកការពារទេ ។

ការលេងកីឡាប្រើកម្លាំងហួសហេតុ និងមិនស្គាល់ពេលម៉ោង ជាកត្តាធ្វើឱ្យបាក់កម្លាំង ឬខូចសុខភាព ។ នៅប្រទេសយើង អ្នកខ្លះលេងកីឡាផ្សេងៗ ដូចជាបាល់ទាត់ បាល់ទះជាដើម នៅកណ្តាលថ្ងៃត្រង់ និងរយៈពេលរាប់ម៉ោង ដើម្បីភ្នាល់ ទោះជាអ្នកលេងនោះមានការបរិភោគគ្រប់គ្រាន់ក្តី មិនគ្រប់គ្រាន់ក្តី ការលេងកីឡាបែបនេះ មិនមែនដើម្បីសុខភាពទេ តែបែរជាបំផ្លាញសុខភាពទៅវិញ ។

តាមទស្សនៈអ្នកជំនាញ កីឡា និងការហាត់ប្រាណគួរធ្វើនៅរវាងពីម៉ោង៣ ទៅម៉ោង៤រសៀល តែជាអកុសល ម៉ោងនេះយើងរស់រវើកធ្វើការ ហើយយើងបែរជាលេងកីឡា ឬហាត់ប្រាណនៅម៉ោង៥ ឬ៦ល្ងាចទៅវិញ ។

ច. សកម្មភាពផ្លូវកាយ និង តម្រូវការជាតិទឹក

ក្នុងមួយថ្ងៃ សព្វាង្គកាយយើងបាត់បង់ជាតិទឹកជាមធ្យមចំនួន ២.៤ លីត្រ (ទឹកនោម ១៤០០ មីលីលីត្រ លាមក ១០០ មីលីលីត្រ ញើស ៤០០មីលីលីត្រ ផ្លូវដង្ហើម ៥០០ មីលីលីត្រ) បរិមាណនេះមានការប្រែប្រួលទៅតាមសីតុណ្ហភាពក្រៅខ្លួន ឬទៅតាមសកម្មភាពផ្លូវកាយ ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏អ្នកអាចបង្រួបវិញបានដែរ ដោយបញ្ចូលជាតិទឹកទៅក្នុងខ្លួនឱ្យបាន ២.៥ លីត្រ (ទឹក ឬ ភេសជ្ជៈ ១៥០០មីលីលីត្រ ចំណីអាហារ ៨០០ មីលីលីត្រ ការរំលាយអាហារ ២០០ មីលីលីត្រ) ។

ដូច្នេះ ពេលធ្វើសកម្មភាពផ្លូវកាយខ្លាំង និងអាកាសធាតុក្តៅខ្លាំង អ្នកគួរបង្កើតការផឹកជាតិទឹក ។ អ្នកអាចផឹកទឹកគ្រប់ពេល មិនថាពេលណាឡើយ មុន ក្រោយ និងពេលកំពុងហាត់ប្រាណ ឬ លេងកីឡាជាដើម ។ យ៉ាងណាមិញ អ្នកអាចពិសាទឹកមួយកែវ មុនហាត់ប្រាណ ឬ លេងកីឡា និង ពេលកំពុងហាត់ ឬ លេង ២០ នាទីម្តង ។ ការជ្រើសរើសទឹកក៏សំខាន់ដែរ អ្នកគួរពិសាទឹកស្អាត គ្មានមេរោគ និង គ្មានជាតិពុល តែមានផ្ទុកជាតិអំបិលខនិជ និង ជាតិវីត្រីមត្រូវ ដូចជាទឹកខនិជ អេវីយ៉ង់ (evian) ជាដើម ។ (សូមអានបន្ថែម ជាតិទឹក ទំព័រ ៥៦) ។

ថ្ងៃទី៣

ដើម្បីសុខភាពពេលយប់

- ២០- ឆ្លានភាពសុខភាពពេលល្ងាច
- ២១- ជំហត់ប្រណពេលល្ងាច
- ២២- ការបរិភោគពេលល្ងាច
- ២៣- ការទទួលបានដំណេក
- ២៤- ការរួមភេទ
- ២៥- ចលនាអង្គប្រណពេលល្ងាចដំណេក
- ២៦- ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលយប់
- ២៧- ប្រការមិនល្អ មិនគួរធ្វើនៅពេលយប់

● សូមកុំភ្លេចសួររកសៀវភៅផ្សេងៗទៀត
របស់វេជ្ជបណ្ឌិត លី ចេងហ៊ុយ !

● ជាវដុំ និងព័ត៌មានផ្សេងៗ សូមទាក់ទង :
ហ្គាឡាក់ស៊ី ឆេះពុម្ពផ្សាយ

ទូរស័ព្ទលេខ : 012 977 933

011 977 933

016 977 933

២០. ស្ថានភាពសុខភាពពលរដ្ឋ

ក្រោយពីការងារ ឬមុខរបរបានចប់សព្វគ្រប់ ចំពោះអ្នកដែលមានសុខភាពមិនល្អ កម្លាំងកាយមានសភាពឆ្លើយខ្លាំង ហេរិហត់ទន់ខ្លួន តែចំពោះអ្នកដែលមានសុខភាពមាំមួន កម្លាំងកាយនៅពេញបរិបូណ៌ គ្មានការហេរិហត់អស់កម្លាំងកំហែងឡើយ។ រីឯសុខភាពផ្លូវចិត្តវិញ ទោះជាករណីណាក៏ដោយ មានសភាពទ្រុឌទ្រោម ដែលអាចបង្កបង្កើតជាអាការៈកង្វល់ ព្រួយបារម្ភ ឬថប់អារម្មណ៍ ព្រោះថា សភាពមានកង្វល់ ឬតប់ប្រមល់អាចកើតឡើងជាញឹកញាប់បំផុត នៅពេលស្បែកអន្តការគ្របដណ្តប់ផែនភសុព។ មនុស្សគ្រប់រូបជាញឹកញយៗ ទទួលរងអាការៈកង្វល់ ឬស្មុគស្មាញអារម្មណ៍ច្រើនមិនផុតឡើយ នៅចុងនៃពេលថ្ងៃ ឬនៅផ្នែមនៃពេលយប់ ទោះបីពេលចប់កិច្ចការងារពេញមួយថ្ងៃ ពួកគេនៅមានកម្លាំងពលពេញបរិបូណ៌ក៏ដោយ ។

អ្នកជំនាញបានបញ្ចេញទស្សនៈថា នៅពេលល្ងាចហាក់ដូចជា មានសង្វាក់ជីវសាស្ត្រម្យ៉ាងគឺបែប "ត្រូវការជំនួយ"។ ពោលសភាវៈមនុស្សមាននិន្នាការចង់ទទួលជំនួយស្មារតីពីអ្នកដទៃ។ ហេតុនេះពេលព្រលប់ អ្នកគួរជួបជាមួយជនដែលនាំឱ្យអ្នកសប្បាយចិត្ត និងជួយលើកទឹកចិត្តអ្នក ដូចជាមិត្តភក្តិដែលចូលចិត្តអ្នក គ្រូពេទ្យចិត្តសាស្ត្រជាដើម ឬអ្នកគួរចូលរួមបំពេញកិច្ចការចម្រើនសង្គមផ្សេងៗ ដើម្បីទទួលសេចក្តីពេញចិត្ត ពេញច្រើម និងសេចក្តីសប្បាយមកដាក់ក្នុងខ្លួន ។

ម្យ៉ាងទៀត ពេលព្រលប់ ជាខណៈដែលរាប់ទទួលវេទម៌នភាព(ភាពងាយនឹង

មានវេទនារម្មណ៍) នឹងការឈឺចាប់ជាងពេលណាៗបំផុត ហេតុនេះហើយ បានជាគ្រូ ពេទ្យធ្មេញមិននិយមដកធ្មេញនៅពេលព្រលប់ឡើយ ។

● **ពេលចូលដល់ផ្ទះ**

នៅពេលចូលមកដល់ក្នុងផ្ទះ អ្នកពិតជាពុំទាន់ទំនេរទេ អ្នកនៅមានគេហកិច្ច ឬ កិច្ចការផ្ទះជាច្រើនទៀតដែលនៅរង់ចាំអ្នក ។ ប៉ុន្តែមុននឹងចាប់យកការងារទាំងនោះ មក បំពេញ ឬរិះរិល់ជាមួយសមាជិកគ្រួសារ អ្នកគួរគិតគូរពីសុខភាព និងកម្លាំងពល់របស់ អ្នកជាមុនសិន ។ តើថាមពលអាកុយរបស់អ្នកយ៉ាងម៉េចដែរ?

ការងូតទឹកលាងសំអាតកាយ គួរដុសលាងដោយប្រើស្រោមម៉ែដុសខ្លួនដែលមាន រោមៗ កន្សែងពោះគោ ឬក្រមាជាដើម ដើម្បីលាងសំអាតព្រិស និងជាតិកខ្វក់ដទៃ ទៀត ដែលនៅជាប់នឹងខ្លួនប្រាណ ។ ដើម្បីសុខភាពស្បែកអ្នកអាចលាប "ទ្វេត" ឬ ប្រេងលាបខ្លួនជាតិទឹក ។ ឯការសម្រាកស្ងៀមមួយសន្ទុះក៏មានសារៈសំខាន់ដែរ ។

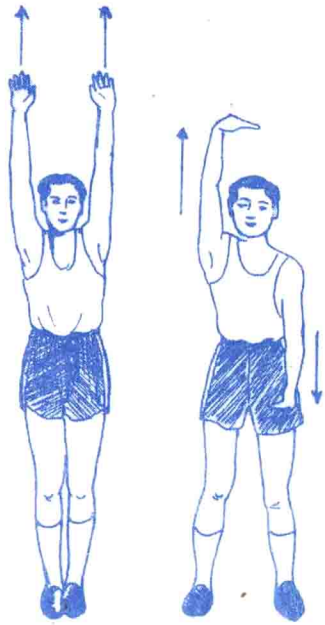
សម្លៀកបំពាក់នៅផ្ទះ ត្រូវជ្រើសរើសយកជំពូករលុងៗដែលអ្នកពេញចិត្ត និងមាន អារម្មណ៍ថា ស្រួលខ្លួននៅពេលស្លៀកពាក់វាទៅ ។

២១. លំហាត់ប្រាណពេលល្ងាច

លំហាត់ប្រាណពេលល្ងាច មានប្រយោជន៍កែសម្រួល ឬបន្ធូរសាច់ដុំ និងសព៌ាង កាយយើងទាំងមូលដែលទទួលរងការវាយប្រហារពេញមួយថ្ងៃឱ្យចូរស្បើយបាន។ ប៉ុន្តែ នៅពេលព្រះអាទិត្យអស្តង្គត អ្នកមិនត្រូវធ្វើចលនាលំហាត់ប្រាណ ឬកីឡាណាដែល ដាស់សាច់ដុំខ្លាំង ដែលបង្កការប៉ះពាល់ដល់ដំណេកលង់លក់នោះឡើយ។ ដូច្នេះ ជាការ គ្រប់គ្រាន់ហើយ អ្នកគ្រាន់តែធ្វើចលនា ឬលំហាត់ប្រាណទាញសន្ធឹងអង្គប្រាណខ្លះៗជា បន្តបន្ទាប់ដូចខាងក្រោមនេះ។

ចលនាទី១: សូមអ្នកឈរ ជើងទាំងពីរជាប់គ្នា ដៃ ទាំងពីរលើកត្រដាងឡើងលើផុតក្បាល ហើយចូរ អ្នកទាញបន្តឹងប្រអប់ដៃទាំងពីរពន្លតឡើងលើ។ ជាដំបូង ចូរអ្នកទាញដៃខាងស្តាំ(ឱវិនាទី) បន្ទាប់ មកដៃខាងឆ្វេង(ឱវិនាទី) ទីបំផុតដៃទាំងសង ខាង(១០វិនាទី)។

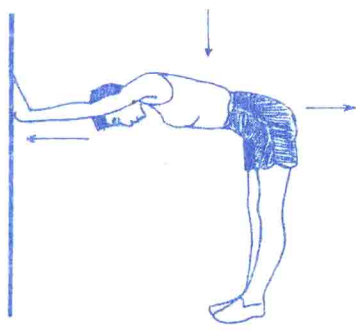

ចលនាទី២: សូមអ្នកបន្តពីចលនាទី១ ដោយ ទម្លាក់ដៃខាងឆ្វេងចុះមកដាក់នៅពីមុខភ្នៅ ឬ អាងត្រតាកខាងឆ្វេង រីឯដៃខាងស្តាំរក្សាគិរិយា បថឡើងលើគ្រងដៃដែល។ ហើយសូមអ្នកបត់ ប្រអប់ដៃបង្កើតបានជាមុំកែងជាមួយនិងកំភួនដៃ ចំណែកចុងម្រាមដៃបង្ហូរទៅ ប៉ែក ខាងក្នុង

អង្គប្រាណ។ បន្ទាប់មក សូមធ្វើចលនារុញទាញដៃទាំងពីរក្នុងទិសផ្ទុយគ្នា ដៃស្តាំរុញឡើងលើ ដៃឆ្វេងរុញចុះក្រោម រួចរក្សាឥរិយាបថនេះចំនួន៥វិនាទី ។

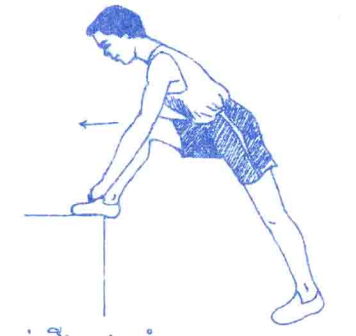
ជាបន្ត សូមអ្នកធ្វើចលនាដដែលនេះ ដោយគ្រាន់តែប្តូរដៃដាក់ដៃស្តាំចុះមកក្រោម និងលើកដៃឆ្វេងឡើងលើវិញម្តង។ ចលនាទាំងនេះ ជួយទាញដៃនិងឆ្អឹងខ្នងបានប្រសើរ។ រាល់ពេលធ្វើ ចលនានេះ ក្បាលត្រូវស្ថិតនៅឥរិយាបថមួយពន្លតឡើងលើ។

ចលនាទី៧: សូមធ្វើចលនា ដូចចលនាទី៧ ទី៨ និងទី៩នៃលំហាត់ប្រាណពេលព្រឹក(ទំព័រ២០) ។ ចលនានេះមានប្រយោជន៍ដល់សាច់ដុំ ដើមដៃ និងសាច់ដុំដើមទ្រូង។ ជាបន្ត សូមអ្នកទាញបន្តិចខ្នង រហូតដៃ ក្បាល ខ្នង និងចង្កេះរត់ត្រង់ជួរគ្នាលើបន្ទាត់មួយ ដែលបង្កើតបានជាមុំកែង

ជាមួយជើង។ សូមសង្កត់ខ្នង រុញដៃទាំងពីរទៅមុខឱ្យខ្លាំងទល់នឹងជញ្ជាំង និងរុញកំប៉េះ គូទទៅក្រោយ ហាក់ដូចជាមានមនុស្សទាញដៃ និងទាញចង្កេះ។

ចលនាទី៨: សូមអ្នកឈរ ជើងខាងឆ្វេងជាន់កម្រាល រួចជើងស្តាំជាន់លើទម្រង់ដូចជាកាំជណ្តើរអាងងូតទឹក ត្រែ ឬកៅអីជាដើម ប្រអប់ដៃ ទាំងសងខាងដាក់ទ្រោបលើប្រអប់ជើងខាងស្តាំ។ បន្ទាប់មក សូមអ្នកធ្វើចលនាបត់ក្បាលជង្គង់ខាងស្តាំឱ្យបាន១០ដង ដោយរុញអាងត្រគាកផ្អើលលើប្រអប់ជើងខាងស្តាំនោះ ។

ជាចុងក្រោយ សូមអ្នកបន្តធ្វើចលនាដូចគ្នានេះ ជាមួយជើងម្ខាងទៀត ។

ចលនាទី៥: សូមអ្នកឈរ ជើងឆ្វេងជាន់កម្រាល

ឯជើងខាងស្តាំបន្តិចឱ្យត្រង់ ដាក់ជាន់លើទម្រង់ ដៃ

ទាំងសងខាងបន្តិចតម្រង់ទៅប្រអប់ជើងខាងស្តាំ ។

បន្ទាប់មក សូមអ្នករុញដើមទ្រូង ទ្រោបទៅរក

ក្បាលជង្គង់ឱ្យក្បែក ដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

សូមធ្វើចលនារុញទ្រោបនេះឱ្យញាប់ ឱ្យបាន៥ដង

បន្ទាប់មកវិញយឺតៗចំនួន ៥វិនាទី ។ សូមធ្វើសាចុះសារឡើងឱ្យបាន ៣ដង ។ ក្បាល

ជង្គង់ជាមុំ១៨០អង្សាជានិច្ច ។

រួចមក សូមអ្នកបន្តធ្វើចលនាដូចគ្នានេះជាមួយជើងម្ខាងទៀតម្តង ។

ចលនាទី៦: សូមអ្នកឈរ ជើងទាំងពីរដាក់

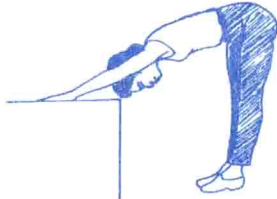
ផ្តឹមគ្នា ដៃទាំងពីរផ្តឹមគ្នា បង្ហោនដងខ្លួនបញ្ជិត

ទ្រោបបាតដៃទៅលើទម្រង់ ។ សូមអ្នករុញសង្កត់

ដងខ្លួនផ្តុចចុះក្រោម ឱ្យក្បាល ត្រគាក និង

ចុងដៃស្ថិតលើអ័ក្សតែមួយ ។ សូមធ្វើចលនានេះសាចុះ សារឡើងឱ្យបាន២០ដង ។

រាល់ពេលធ្វើចលនា អ្នកមិនត្រូវអង្កុញក្បាលជង្គង់ និងបត់កែងដៃឡើយ ។

២២. ការបរិភោគពេលល្ងាច

ការបរិភោគពេលល្ងាច គួរប្រព្រឹត្តទៅប្រមាណជាម៉ោង៦ព្រលប់។ ការមិនបរិភោគ(ដូចជាការតម ឬបង្អត់អាហារ ដើម្បីសម្រកទម្ងន់ជាដើម) ឬការយឺតយ៉ាវក្របរិភោគដោយទុកឱ្យក្រពះនៅទទេគ្មានអាហាររហូតដល់យប់ជ្រៅ មិនផ្តល់ផលល្អដល់សុខភាពរាងកាយឡើយ។ ការបរិភោគពេលល្ងាច ត្រូវធ្វើឡើងឱ្យឆ្ងាយពីពេលចូលដំណេកក្នុងគម្ងាតឆ្ងាយបំផុត។

បរិមាណនៃការបរិភោគពេលល្ងាច ក៏ត្រូវគិតគូរដែរ ដាច់ខាតពេលល្ងាច អ្នកមិនគួរបរិភោគច្រើនហួសហេតុឡើយ ពោលត្រូវបរិភោគតិចជាងពេលបរិភោគដទៃទៀត។ តែផ្ទុយទៅវិញ មនុស្សភាគច្រើន មិនបានធ្វើតាមការកំណត់ពីធម្មជាតិនេះឡើយ ហើយបែរជានាំគ្នាបរិភោគយ៉ាងច្រើនសន្ធឹក ជូនរហូតដល់ហល់ទៀតផង។ ព្រោះថា ពេលល្ងាចជាពេលចប់ពីកិច្ចការងារ ពួកគេមានពេលច្រើនក្នុងការបរិភោគ ហើយជាឱកាសដែលពួកគេអាចបរិភោគតាមតែចិត្តចង់បាន។

ពួកយើងភាគច្រើន មានឱកាសបរិភោគនៅផ្ទះ ហើយអ្នកខ្លះទៀតបរិភោគនៅក្រៅផ្ទះ ដូចជានៅតាមភោជនីយដ្ឋានជាដើម។ តែការបរិភោគ ទោះទីណាក្តីសុទ្ធតែមានគុណប្រយោជន៍ និងគុណវិបត្តិដោយឡែកៗពីគ្នា។ បរិភោគតិចជ្រុលក៏មិនល្អ បរិភោគច្រើនជ្រុលក៏មិនល្អ តែការបរិភោគដែលត្រឹមត្រូវ គឺមានបរិមាណសមស្របមានសារធាតុចិញ្ចឹមនិងជីវជាតិសព្វមុខ។ តើគុណវិបត្តិនៃការបរិភោគនៅផ្ទះស្ថិតនៅត្រង់ណា? ការជ្រើសរើសចំណីអាហារដែលបរិភោគនៅផ្ទះ ត្រូវបានកំណត់ជានិច្ច។

ប្រជាពលរដ្ឋយើងនាំគ្នាបរិភោគជាគ្រួសារ មុខម្ហូបដែលបរិភោគមានតែមួយបែប សម្រាប់ មនុស្សទាំងអស់គ្នា ។ ចំណង់ចំណូលចិត្ត និងសេចក្តីត្រូវការរបស់មនុស្ស ពីម្នាក់ទៅ ម្នាក់ជូនមិនដូចគ្នាទេ ។ ប៉ុន្តែបើអ្នកជាបុគ្គលមានអំណាចនៅក្នុងគ្រួសារ នោះអ្នកអាច ចេញបញ្ជារៀបចំម្ហូបអាហារតាមអ្នកបាន អ្នកពិតជាមិនទទួលគុណវិបត្តិនេះឡើយ ។ រីឯការបរិភោគក្រៅផ្ទះ ដូចជានៅក្នុងពិធីណាមួយ ឬនៅតាមភោជនីយដ្ឋានជាដើម ថ្វីបើពេលខ្លះ បានសព្វមុខម្ហូបអាហារមែន តែជូនក៏បង្កជាគុណវិបត្តិផងដែរ ដូចជាការ បរិភោគពន្យាពេលអូសបន្លាយរហូតដល់យប់ជ្រៅ ឬការបរិភោគជាតិខ្លាញ់ច្រើនជាដើម ។

ការបរិភោគពេលល្ងាច ដូចគ្នានឹងពេលថ្ងៃត្រង់ និងពេលព្រឹកដែរ ។ អ្នកគួរ បរិភោគអាហារសព្វមុខ ជាពិសេសអាហារដែលផ្ទុកជាតិប្រូតេអ៊ីន ជាតិស្ករក្នុងស៊ីដ ។ អ្នកត្រូវបរិភោគជាតិស្ករល្អ ដូចជាផ្លែឈើជាដើម ហើយអ្នកគួរកាត់បន្ថយ ឬចៀសវាង ការបរិភោគជាតិខ្លាញ់អាក្រក់ ដូចជាខ្លាញ់សាច់សត្វ ប៊ីរជាដើម ។ អ្នកអាចបរិភោគជាតិ ខ្លាញ់ខ្លះ តែបន្តិចបន្តួចបំផុត តែអ្នកគួរបរិភោគបន្លែឱ្យបានច្រើនវិញ ។ យ៉ាងណាមិញ ខ្លាញ់ដែលបានមកពីអាហារពេលល្ងាច ងាយក្លាយជាខ្លាញ់បម្រុងណាស់ ។ ម្យ៉ាងទៀត សកម្មភាពអ័រម៉ូនពេលយប់ និងលំនឹងនៃប្រព័ន្ធប្រសាទបញ្ជាក្នុងក៏ជម្រុញដល់ការបង្ក បង្កើតជាតិខ្លាញ់បម្រុងដែរ ។ ដូច្នេះ ខ្លាញ់នៃអាហារពេលល្ងាចងាយបងក្លាយជាខ្លាញ់ បម្រុងជាងខ្លាញ់ដែលបានមកពីការបរិភោគនៅពេលព្រឹក និងនៅពេលថ្ងៃត្រង់ ។

ដូច្នេះ ការបរិភោគពេលល្ងាច អាចបង្កជាការលើសជាតិខ្លាញ់ដែលនាំឱ្យឡើង ទម្ងន់ ឬធាត់កន្ទួល ជាពិសេស ចំពោះអ្នកដែលមានរូបរាងធាត់ស្រាប់ទៅហើយ ។ ការបរិភោគដើម្បីសុខភាពល្អ គឺអ្នកត្រូវបរិភោគចំណីអាហារពេលព្រឹកឱ្យបានច្រើន

បង្ក មិនត្រូវរំលង ឬខកខានពេលបរិភោគណាមួយឡើយ ទោះពេលព្រឹកក្តី ពេលថ្ងៃ ត្រង់ក្តី ពេលល្ងាចក្តី ហើយអ្នកមិនត្រូវបរិភោគអាហារពេលល្ងាចច្រើនសម្បើមឡើយ ។ សូមអានបន្ថែម *ការបរិភោគ និងការជ្រើសរើសចំណីអាហារ* ទំព័រ៤០ ។

ការបរិភោគពេលល្ងាច និងដំណេកលក់ ពិតជាមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយគ្នាដែល ជួនបង្កជាផលប៉ះពាល់ដល់ដំណេក និងជួនបង្កជាផលប្រយោជន៍ដល់ដំណេកទៅវិញ។ ពេលយប់ មនុស្សភាគច្រើនត្រូវទទួលបានដំណេក តែអ្នកខ្លះមិនទាន់ត្រូវដេកទេ គឺត្រូវ នៅបំពេញកិច្ចការងារ ។ ដើម្បីបំណងទាំងនេះ តើត្រូវធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ?

ក. ការបរិភោគដែលប៉ះពាល់ដំណេក

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវជាច្រើនបានលើកឡើងថា ការបរិភោគមិនគោរពពេលវេលា បង្កជាវិបត្តិផ្លូវរំលាយអាហារ ដូចជាឆ្អល់ពោះ ហើមពោះ កើជាដើម។ ជារឿយៗ អាការៈវិបត្តិផ្លូវរំលាយអាហារ រំខានដល់ដំណេកលក់ និងបង្កជាការដេកយល់សប្តិ ឬ យល់សុបិន្តអាក្រក់។ ការបរិភោគច្រើនជ្រុល(ជាពិសេស ជាតិខ្លាញ់ច្រើនជ្រុល ជាតិ គ្រឿងដែលបង់ក្នុងមួយច្រើនជ្រុល) ប្រព្រឹត្តឡើងកៀកពេលចូលដំណេកពេក បង្កផល អាក្រក់ដល់ដំណេកលក់។ ដូច្នេះ ក្រោយពីការបរិភោគពេលល្ងាច គប្បីទុកពេលសម្រាក ពីរ ឬបីម៉ោងសិន មុនចូលដំណេកទើបជាការប្រសើរ។ ហើយអ្នកមិនត្រូវបរិភោគជាតិ ខ្លាញ់ច្រើននៅពេលយប់ទេ ពីព្រោះពេលយប់ក្រពះមិនធ្វើការដូចពេលថ្ងៃឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីឱ្យការរំលាយអាហារដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅបានល្អ អ្នកគួរបរិភោគ ពេលល្ងាចឱ្យបានទាន់ពិច្រលប់ ឬមេឃនៅភ្លឺ ទើបអាចកាត់បន្ថយការពិបាកទទួលបាន ដំណេក និងការភ្ញាក់ពីលង់លក់នៅកណ្តាលយប់។

ការជ្រើសរើសភេសជ្ជៈយកមកពិសា ជូនផ្តល់ផលអាក្រក់ ជូនផ្តល់ផលល្អដល់ដំណេកលក់។ ជាតិអាស់កុលដែលពលរដ្ឋខ្មែរយើងនិយមហៅថា ជាតិស្រា ឬជាតិសុរា មាននៅក្នុងស្រាបៀរ ឬប៊ីយែរ ស្រាទំពាំងបាយជូរ ស្រាស និងស្រាផ្សេងៗទៀត។ នៅក្នុងស្រាបៀរមានអាស់កុល៥ភាគរយ ជូន៨ភាគរយ រីឯក្នុងស្រាទំពាំងបាយជូរមាន ១២ភាគរយ ហើយស្រាថ្លៃខ្លះ មានអាស់កុលដល់ទៅ៤៣ ឬ៤៥ភាគរយឯណោះ។ សូមអ្នកកុំច្រឡំជាមួយអាស់កុលដែលប្រើក្នុងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ វាជាជាតិអាស់កុលដូចគ្នាមែន តែមានកម្រិតដល់ទៅ៧០ ឬ៩០ភាគរយឯណោះ អាស់កុលជំពូកនេះមិនអាចផឹកបានទេ។ ជាតិអាស់កុល ឬជាតិស្រាអាចបំបាត់ការគិតមួយរយៈពេលមានវិបត្តិផ្លូវចិត្ត ឬមានស្រ្តេស្យ ពេលវាមានឥទ្ធិពលកាត់ផ្តាច់ការគិត ឬរម្ងាប់ផ្លូវចិត្ត។ ប៉ុន្តែបរិមាណជាតិអាស់កុលច្រើនជ្រុល បណ្តាលឱ្យសុខភាពផ្លូវគំនិត ឬសតិសុរាតិចខ្សោយ និងមុខងារវេជ្ជចម្រើនយថាដៃ។ ថ្វីបើអាស់កុលអាចជួយ ឬសំពងយើងឱ្យរង់លក់បាន ប៉ុន្តែការលង់លក់ នោះស្តាប់ជ្រុល និងលក់ភ្នាក់ៗ។ ជារួមមក ការពិសាជាតិអាស់កុលច្រើនក្រោយពីភ្នាក់មកវិញ មិនទទួលបានផលពីដំណេក ទោះខាងផ្លូវកាយក្តី ខាងផ្លូវចិត្តក្តីនោះឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ពេលភ្នាក់អ្នកនឹងមានអាការៈមិនល្អជាច្រើន ដូចជាឈឺក្បាល ស្តីកក្បាល មាត់ជួរឆ្ងឹង បើកភ្នែកមិនរួចជាដើម។

ដូច្នេះ ការពិសាជាតិអាស់កុល ឬជាតិសុរាច្រើនហួសប្រមាណ ត្រូវបានហាមឃាត់។ ខ្លួនប្រាណយើង ក៏ត្រូវការជាតិអាស់កុលខ្លះដែរ ប៉ុន្តែក្នុងកម្រិតមួយតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងមួយថ្ងៃ អ្នកអាចពិសាស្រាបៀរមួយកំប៉ុង ស្រាទំពាំងបាយជូរមួយកែវ ឬស្រាមួយកូនកែវ ហើយអ្នកត្រូវពិសាវាតែក្នុងពេលបរិភោគបាយតែប៉ុណ្ណោះ។

ការពិសាជាតិអាល់កុល ឬជាតិស្រាច្រើនហួសប្រមាណ អាចឱ្យស្រវឹង បាត់បង់
 ភ្នែកគឺប្រុងប្រយ័ត្ន និងការចងចាំ ដែលអាចបង្កជាគ្រោះថ្នាក់ដល់ខ្លួន ដូចជាគ្រោះថ្នាក់
 ចរាចរ និយាយប៉ះពាល់អ្នកដទៃជាដើម ។ អ្នកខ្លះពេលស្រវឹងខ្លាំង ក៏តាំងចង់សប្បាយ
 ខាងផ្លូវភេទជាមួយដៃតូណាម៉ាក ដោយភ្លេច ឬគ្មានប្រើស្រោមអនាម័យ ។ អ្នកនោះ
 ពិតជាមានសំណាងអាក្រក់ជាមិនខាន បើដៃតូរមភេទរបស់គាត់នោះ មានមេរោគជម្ងឺ
 កាមរោគ ដូចជាមេរោគអេដស៍ មេរោគស្វាយក្រាបជាដើម នោះអ្នកនោះនឹងឆ្លង
 ជាតិសេសមេរោគអេដស៍ ហើយក្រោយមកនឹងស្លាប់យ៉ាងពិតប្រាកដ ។

ម្យ៉ាងទៀត ការពិសាជាតិអាល់កុលច្រើនហួសប្រមាណជាប្រចាំជារៀងរាល់ថ្ងៃ
 ជាច្រើនខែ ឬជាច្រើនឆ្នាំ អាចបង្កជាជម្ងឺធ្មេម ដូចជារលាកធ្មេម ក្រិនធ្មេមជាដើម និង
 អាចបង្កជាជម្ងឺមហារីកផងដែរ ដូចជាមហារីកធ្មេម មហារីកក្រពះ មហារីកពោះវៀន
 ជាដើម ។

កាហ្វេ តែនិងភេស្តៈមានជាតិកាហ្វេអ៊ីនីក៏ប៉ះពាល់ ឬរំខានដល់ដំណេកលក់ដែរ ។
 ទឹកតែ និងកាហ្វេមានផ្ទុកសារជាតិភ្លោច ឬរំញោចអារម្មណ៍ ការពិសាវានៅពេលល្ងាច
 អាចបង្កការប៉ះពាល់ដល់ការចូលដំណេកលក់បាន ។ ម្យ៉ាងទៀត កាហ្វេ និងតែអាច
 ភ្លោច និងនាំឱ្យកើតមានវិបត្តិប្រព័ន្ធប្រសាទបញ្ហាក្នុង ជាអាទិ៍ប៉ះពាល់ដល់ចង្កាក់បេះដូង
 ជាដើម វាមានឥទ្ធិពលមួយទៀត គឺបញ្ឆេះទឹកនោម ។ ប៉ុន្តែឥទ្ធិពលរបស់វា ជូនមិនបង្ក
 ជាបញ្ហាអ្វីឡើយសម្រាប់បុគ្គលខ្លះ ។

ខ. ការបរិភោគជំនឿដំណេកលក់ស្អប់ស្អង់

អ្នកជំនាញបានលើកឡើងថា សារជាតិស្បែកនិងនាំឱ្យមានការងងុយដេក ដែល

ឈានទៅដំណែកលង់លក់បាន។ ដូច្នេះ សារជាតិស្បៀតនឹងមានតួនាទីគន្លឹះជម្រុញយើង
ឱ្យដេកលក់ ហើយសារជាតិប្រភេទនេះ បង្កឡើងដោយជាតិទ្រីបតូហ្វាន ដែលមាននៅ
ក្នុងចំណីអាហារជាតិទឹកដោះ ដូចជាទឹកដោះគោ បង្កែមដាក់ជាតិទឹកដោះជាដើម ។
ដូច្នេះ ជាតិទឹកដោះអាចជួយដល់ដំណែកលង់លក់បាន ។

ការស្រូបចូលជាតិស្ករក្នុងកូស តម្រូវឱ្យលំពែងភ្លាចបញ្ចេញអ័រម៉ូនអាំងសុយលីន
និងបញ្ជូនអាស៊ីដអាមីនេមួយភាគធំទៅសាច់ដុំ ដើម្បីឱ្យជាតិទាំងនោះឆេះនៅទីនេះ ដូច
ជាប្រេងឥន្ធនៈអញ្ចឹង ។ លើកលែងតែជាតិទ្រីបតូហ្វានប៉ុណ្ណោះដែលងាយឆ្កោះដំណើរ
ទៅដល់ខួរក្បាលជាងគេ ។ ដូច្នេះ សម្រាប់ដំណែកស្តប់ស្តល់ពេញមួយយប់ បង្កែមបន្តិច
បន្តួចមិនមែនឥតប្រយោជន៍នោះទេ ។

ដូច្នេះ សម្រាប់អ្នកមានបំណងទទួលបានដំណែកឱ្យបានស្តប់ស្តល់ បង្កែមដាក់ជាតិ
ទឹកដោះ អាចជួយដល់ដំណែកលង់លក់បានយ៉ាងប្រសើរ ។ ប៉ុន្តែការបរិភោគជាតិស្ករ
ច្រើននៅពេលយប់ ជួនអាចបង្កឱ្យឡើងធាត់ ខូចរាងរៅ ជាពិសេសចំពោះអ្នកដែលចង់
រក្សាសម្បុរឱ្យនៅស្គមស្គើង ឬរាងស្វែល ។

គ- ការបរិភោគសម្រាប់អ្នកធ្វើការងារយប់

ចំណងទាក់ទងរវាងចំណីអាហារ និងសតិស្មារតី ថ្វីបើរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ
មិនទាន់មានការសិក្សាស្រាវជ្រាវណាមួយបានពន្យល់លំអិតក្តី ប៉ុន្តែយើងត្រូវតែរៀបចំ
ផែនការចំណីអាហារមួយច្បាស់លាស់ផងដែរ ។ ពេលយប់ មនុស្សភាគច្រើនត្រូវតែចូល
ដំណែក តែអ្នកខ្លះដូចជាអ្នកបើកបររថយន្ត ឬយានយន្តផ្សេងទៀត អ្នកធ្វើការយប់បុគ្គលិក
ប្រចាំការ អ្នកយាមជាដើម ពួកគាត់មិនត្រូវដេកទេ ព្រោះពួកគាត់ត្រូវបម្រើកិច្ចការងារ ។

ពេលធ្វើការងារយប់ អ្នកមិនត្រូវបរិភោគអាហារជាតិខ្លាញ់ច្រើនឡើយ ព្រោះ ក្រពះរបស់អ្នកមិនធ្វើការដូចពេលថ្ងៃឡើយ ។ ចំណីអាហារដែលមានជាតិក្អួយស៊ីដ អាច បង្កការថមថយសតិស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្ន ចាប់ពីពេលពាក់កណ្តាលយប់ទៅ ។ ការបរិភោគ ជាតិប្រូតេអ៊ីន អាចជួយកាត់បន្ថយការថមថយសតិស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្ននៅពេលយប់ បាន ។ ប៉ុន្តែការបរិភោគច្រើន មុខជាបង្កការរំខានដល់ដំណេកនៅពេលអ្នកចូលដេក ។ ម្យ៉ាងទៀត ការបរិភោគនៅពេលយប់ កម្រិតលើសពី៦០០គីឡូកាឡូរី អាចបង្ក ការងោកងុយ ពេលធ្វើការងារយប់ ។

ផ្លែឈើស្រស់ និងទឹកផ្លែឈើស្រស់ ជាចំណីអាហារធម្មជាតិ ដែលផ្តល់ថាមពល ឆាប់រហ័សទាន់ចិត្ត ។

ជាតិស្រា ជួយពន្យារការចូលដេកលក់បានតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែប៉ះពាល់គុណភាព ដំណេកលង់លក់ជាខ្លាំង ។ កាហ្វេ តែ និងភេសជ្ជៈមានជាតិកាហ្វេអ៊ីន អាចឱ្យដឹកបានតែ ក្នុងកម្រិតត្រឹមត្រូវប៉ុណ្ណោះ វាភ្លេច ឬដាស់សតិស្មារតីមែន ប៉ុន្តែវានាំឱ្យកើតមានវិបត្តិ ប្រព័ន្ធប្រសាទបញ្ជាក្នុង ជាអាទិប៉ះពាល់ដល់ចង្វាក់បេះដូង ។

ពេលធ្វើការងារយប់ អ្នកក៏គួរពិសាទឹកដែរ ។ អ្នកត្រូវ ផឹកទឹករាល់ពេលដែលអ្នក ស្រេក ឬ ស្ងួតបំពង់ក ជាពិសេស ទឹកខនិជ ដូចជាទឹកខនិជអេវីយ៉ង់ (evian) ដែល មានជាតិខនិជត្រឹមត្រូវ ដូចជាជាតិកាល់ស្យូម ជាតិម៉ាញ៉េស្យូមជាដើម ។

២៣.

ការទទួលបានដំណេក

ដើម្បីសុខភាពល្អ ដំណេកលក់ស្តប់ស្តល់គ្រប់គ្រាន់ជាប្រការចាំបាច់ ពីព្រោះថា មានតែដំណេកពេលយប់តែម្យ៉ាងគត់ ដែលជួយស្តារ ឬសងបង្រួបកម្លាំងពលំ និង សុខភាព ដែលស្រុតចុះពីពេលថ្ងៃឱ្យឡើងវិញបាន។ ចង់និយាយថា ដំណេកផ្តល់ឱ្យ យើងជាការទូទាត់ ឬសងបង្រួបទាំងសុខភាពផ្លូវកាយ ទាំងសុខភាពផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវ អារម្មណ៍។ ហើយវាមានលទ្ធភាពកែតម្រូវសតិស្មារតី និងបង្កើនភាពរឹងមាំរបស់ខ្លួនទប់ ទល់នឹងជម្ងឺដង្កាត់ និងការឈ្លានពានពីក្រៅខ្លួនផងដែរ។ ម្យ៉ាងទៀត ដំណេកគ្រប់គ្រាន់ ធ្វើឱ្យយើងមានទឹកមុខស្រស់ថ្លាពេលភ្ញាក់ ព្រមទាំងជាប្រភពនៃសំណើច នៃសេចក្តីរីក រាយក្នុងជីវិតរស់នៅ និងនៃការបង្កើនសក្តានុពលលើការច្នៃប្រឌិត។ ព្រោះថា ពេល ទទួលបានដំណេកមិនគ្រប់គ្រាន់ លុះដល់ពេលភ្ញាក់ យើងពិតជាមានអាការៈមិនល្អជា ច្រើន ដូចជាអារម្មណ៍មិនស្រឡះ មូហុង ឆឹងចោង ល្អិតល្អៃជាដើម។ ប្រាកដណាស់ បើអ្នកចូលដេកខុសពេល ឬលក់ភ្ញាក់ៗ គឺអ្នកដេកមិនគ្រប់ទេ មានន័យថា ខ្លះមួយច្រក ដំណេក គឺរវាងពីមួយម៉ោងកន្លះ ទៅពីរម៉ោងឯណោះ ។

ក. ដំណើរប្រព្រឹត្តិទៃដំណេក

ក.១. ខួរក្បាល

ខួរក្បាលជាបញ្ហាការនៃដំណេក។ ក្នុងនោះ មាន *ប្រព័ន្ធប្រសាទបញ្ជាក្នុង* បញ្ជាបន្ត ទៅ *ប្រព័ន្ធប្រសាទរណប* ដែលជាអ្នកភ្លេចទៅប្រព័ន្ធប្រសាទ-សាច់ដុំ។ ម្យ៉ាងទៀត

សារជាតិប្រសាទ ឬណឺរូត្រង់ស្តែតទ័រទាំងឡាយដូចជា សេរ៉ូតូនីន ដូប៉ាមីន នីរអាជ្រៃ ណាលីនជាដើម មានឥទ្ធិពលកាន់កាប់ការដេកលក់ និងការមិនដេកលក់ ។

អ្នកស្រាវជ្រាវជាតិបារាំងម្នាក់នៃមជ្ឈមណ្ឌលជីវវេជ្ជសាស្ត្រ កីឡា និងជីវិត បានលើកឡើងថា "ភាពឆ្លាស់គ្នារវាងសភាពពុំដេកលក់ និងសភាពដេកលក់ ចំណុះលើសារជាតិ ប្រសាទណឺរូត្រង់ស្តែតទ័រចំបងចំនួនពីរគឺ សេរ៉ូតូនីន និងដូប៉ាមីន ។ សេរ៉ូតូនីននាំឱ្យមានការងោកងុយ ងងុយដេកឈានទៅដំណេកលង់លក់ រីឯដូប៉ាមីន មានតួនាទីផ្ទុយ គឺទប់ស្កាត់អង្គប្រាណយើងមិនឱ្យដេកលក់ តែឱ្យស្ថិតក្នុងសភាពមិនដេក ឬសភាពភ្ញាក់" ។

ម្យ៉ាងទៀត សំយោគរបស់សារជាតិប្រសាទទាំងនេះ ពាក់ព័ន្ធយ៉ាងស្អិតរមួតជាមួយនឹងពពួកអាស៊ីតអាមីនេ ដែលជាជាតិផ្សំបង្កើតជាតិប្រូតេអ៊ីន ។ ដើម្បីផលិត ឬទទួលបានសារជាតិសេរ៉ូតូនីន ចាំបាច់ត្រូវការជាតិទ្រីបតូហ្គាន ដែលជាអាទិឃើញមាននៅក្នុងចំណីអាហារទឹកដោះ ។ ប៉ុន្តែជាតិទឹកដោះមួយមុខឯកឯងមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ព្រោះថា ជាតិទ្រីបតូហ្គានមុននឹងទៅដល់ខួរក្បាលរបស់យើង ត្រូវប្រឡូកប្រដែងជាមួយអាស៊ីដអាមីនេដទៃទៀត ដែលមាននៅក្នុងចំណីអាហាររបស់យើងជាមុនសិន ។

ក.២. ចក្រ និងដំណាក់កាលនៃដំណេក

ក្នុងមួយយប់ៗ យើងត្រូវទទួលបានដំណេកដោយឆ្លងកាត់ជាច្រើនចក្រ ឬខួបនៃដំណេក ។ ចក្រទាំងឡាយត្រូវវិលចុះ វិលឡើងជាបន្តបន្ទាប់គ្នា ៤ទៅ៥ដំឡើងណោះ ក្នុងមួយយប់ ហើយក្នុងមួយចក្រ ឬមួយខួបដំណេកមានរយៈពេលពីមួយម៉ោងកន្លះ ទៅពីរម៉ោង ។ នៅក្នុងចក្រដំណេកនីមួយៗ ត្រូវបានបែងចែកជា៥វគ្គ ឬ៥ដំណាក់កាលនៃ

ដំណាក់កាលទី១ ទី២ ទី៣ ទី៤ និងដំណាក់កាលទី៥ ។ ដំណាក់កាលទីមួយ ជាដំណែកលក់“ស្តាប់រលីវ” ដំណាក់កាលទី២ ទី៣ និងទី៤ ជាដំណែកលក់“ស្តាប់បំផុត” និងដំណាក់កាលទី៥ ជាដំណែកលក់“លាយសុបិន្ត” ។

ចាប់ពីកណ្តាលយប់ ឬអធ្រាត្រូវទៅ ដំណែកលក់“លាយសុបិន្ត” ដែលបន្តភ្ជាប់ពី ដំណែកលក់“ស្តាប់បំផុត” មានរយៈពេលរឹតតែច្រើននាទី រីឯដំណែកលក់“ស្តាប់បំផុត” មានរយៈពេលរឹតតែខ្លី ។ ដូច្នេះហើយបានជា យើងឧស្សាហ៍មានការយល់ស្តិ ឬយល់ សុបិន្ត តែពេលមានរងារ ឬពេលជិតភ្លឺ ។

ក្រោយពីចូលដំណែកមក យើងចាប់លង់លក់នៅចក្រដំណែកទី១ បន្ទាប់មកចក្រ ដំណែកទី២ ទី៣ ទី៤ ឬទី៥ទៀត ។ ចក្រដំណែកនីមួយៗតភ្ជាប់គ្នាពីចុងនៃចក្រដំណែក មុន ឬពីចុងនៃដំណែកលក់“លាយសុបិន្ត”(ដំណាក់កាលទី៥) ។ ចំនួនចក្រដំណែក អាស្រ័យលើរយៈពេលដេកផងដែរ បើយើងដេកបាន៧ម៉ោងកន្លះ នោះយើងដេកបាន ៥ចក្រដំណែក ។

មនុស្សពេញវ័យ និងមនុស្សវ័យក្មេងដេកបាន៤ ឬ៥ចក្រដំណែកយ៉ាងងាយ រីឯ មនុស្សវ័យចាស់ដេកបានតិចជាង ។ មនុស្សវ័យកាន់តែចាស់ រយៈពេលដំណែកលក់ “ស្តាប់រលីវ” កាន់តែវែង និងភ្នាក់កណ្តាលយប់ជាញឹកញយ ។ ដំណែកលក់ស្តាប់ និងមិន ស្តាប់ពាក់ព័ន្ធនៅនឹងកត្តាជាច្រើន ដូចជាសម្លេង សុខភាពផ្លូវចិត្ត សុខភាពផ្លូវកាយ ជម្ងឺដង្កាត់ ជិត វិជ្ជាជីវៈជាដើម ។

ក.៣. វ័យ និងដំណែក

ក្នុងមួយយប់ មនុស្សពេញវ័យដេកជាមធ្យមបាន៨ម៉ោង ដែល៦ម៉ោងកន្លះជា ដំណែកលក់ស្តាប់ និង១ម៉ោងកន្លះជាដំណែកលក់“លាយសុបិន្ត” រីឯ១៦ម៉ោងទៀតមិន ដេកទេ ។ ដូច្នេះ មនុស្សយើងដែលអាចរស់ដល់អាយុ៧០ឆ្នាំ ម្នាក់ៗទទួលបានដំណែក

លក់ស្តាប់ ជាសរុបចំនួន២២ឆ្នាំ ដំណេកលក់លាយសុបិន្តចំនួន៥ឆ្នាំ និងមិនទទួលបាន ដំណេកចំនួន៤៣ឆ្នាំ ។

ចំពោះក្មេង ឬទារកដែលទើបនឹងកើត ក្នុងមួយថ្ងៃដេកចំនួន១៨ម៉ោង ក្នុងនោះ មានដំណេកលក់ស្តាប់ចំនួន៩ម៉ោង និងដំណេកលក់លាយសុបិន្ត៩ម៉ោង ។ រីឯកុមារអាយុ មួយខួប ឬមួយឆ្នាំ ក្នុងមួយថ្ងៃដេក១៤ម៉ោង អាយុបីឬនិរន្តរ៍ដេក១២ម៉ោង អាយុ១០ ឆ្នាំ ដេកត្រឹមតែ១០ម៉ោងប៉ុណ្ណោះ ។

មនុស្សពេញវ័យ និងមនុស្សវ័យក្មេងមិនខុសគ្នាឡើយ អាចជាអ្នកដេកតិច និងជា អ្នកដេកច្រើន។ ការដាស់ក្មេង ឬមិនឱ្យក្មេងដេកគ្រប់គ្រាន់ អាចបង្កជាបញ្ហាជាច្រើន ដល់កុមារនោះ ដូចជាការលូតលាស់ខាងរាងកាយ តុល្យភាពប្រព័ន្ធប្រសាទជាដើម ។ ដូចមនុស្សពេញវ័យដែរ ក្មេងអាចជាអ្នករាប់ចូលដេក ឬជាអ្នកក្រចូលដេក តែទោះជា យ៉ាងនេះក្តី គប្បីផ្តល់លក្ខខណ្ឌនៃដំណេកល្អប្រសើរ សម្រាប់ក្មេង និងជាចាំបាច់តម្រូវឱ្យ វាចូលដេកទៀងទាត់ពេល ។ ក្មេងសម្បូរវិបត្តិដំណេកលក់ណាស់ ដូចជាភ្នាក់កណ្តាល យប់ យំយប់ ដេកនោមយប់ មមើមមាយ ស្រែកភ័យស្ទន់ស្នោ យល់សប្តិអាក្រក់ ជាដើម ។

មនុស្សវ័យកាន់តែចាស់ ចំនួនម៉ោងដែលដេកបានក៏កាន់តែថយតិចដែរ ។ មនុស្ស វ័យអាយុ៥០ឆ្នាំ មិនដេកបានគ្រប់ចំនួនដូចកាលនៅពេញវ័យឡើយ ជួនក្រដេកលក់ ជួនរាប់ភ្នាក់ ។ ហើយគុណភាពនៃដំណេកលក់ក៏ថយចុះដែរ ដូចជាឧស្សាហ៍ភ្នាក់នៅ កណ្តាលយប់ ភាពពិបាកដេកលក់វិញជាដើម ។ ប៉ុន្តែមនុស្សវ័យចាស់មួយចំនួនអាច រក្សាការដេកដូចកាលពី ក្មេងដែរ ។

ក.៤ រយៈពេលនៃដំណេក

តើត្រូវដេករយៈពេលប៉ុន្មានម៉ោង? វាអាស្រ័យទៅតាមបុគ្គលម្នាក់ៗ ។ មនុស្ស ពេញវ័យស្ទើរគ្រប់រូប ជនជាតិខ្មែរក្តី អឺរ៉ុបក្តី អាមេរិកាំងក្តី ជាមធ្យមដេករយៈពេល៨ ម៉ោង ប៉ុន្តែអ្នកខ្លះអាចដេកត្រឹមតែ៥ម៉ោងជាការគ្រប់គ្រាន់ ចំណែកអ្នកខ្លះទៀតដេក

ដល់ទៅរយៈពេល១០ម៉ោងហើយ នៅតែភ្ញាក់ពីដំណេកល្អិតល្អៃ គ្មានកម្លាំងកំហែង ទៀត ។ ដូច្នេះ ប្រការសំខាន់ គឺតម្រូវតាមខ្លួនប្រាណយើងម្នាក់ៗ ។

គេបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់អ្នកដេក ទៅតាមចំនួនម៉ោងដែលពួកគាត់បានដេកលក់ ជាបីប្រភេទដូចតទៅ:

- **អ្នកដេកតិច**: ជាអ្នកដែលដេកពី៥ទៅ៦ម៉ោង ឬដេកតិចជាង៦ម៉ោងក្នុងមួយ យប់ ។
- **អ្នកដេកម្រើន**(អ្នកល្មោកដេក): ជាអ្នកដែលដេកលើសពី៩ម៉ោងក្នុងមួយ យប់ ។
- **អ្នកដេកល្អ**(អ្នកដេកធម្មតា): ជាអ្នកដែលដេកក្នុងមួយយប់ចំនួន៧ម៉ោង កន្លះ ឬ៨ម៉ោង ឬដេកបានពី៦ម៉ោងទៅ៩ម៉ោង ។

អ្នកដែលល្បីឈ្មោះខាងដេកច្រើនជាងគេ គឺអាស់ប៊ែរីអែនស្តែន(Albert Einstein) ។ រីឯអ្នកដែលល្បីឈ្មោះខាងដេកតិចជាងគេ គឺណាប៉ូឡេអុង (Napoléon) និង វីនស្តុន ឈឺរីឈីល(Winston Churchill) ។

មនុស្សវ័យក្មេង ក៏មិនខុសគ្នាពីមនុស្សពេញវ័យដែរ អាចជាអ្នកដេកតិចនិងជា អ្នកដេកច្រើន គឺអាចលើសខ្លះ ឬប្រែប្រួលពីចំនួនម៉ោងដែលត្រូវដេកទៅតាមវ័យ ចំនួន ប្រមាណជាមួយម៉ោង ។

ក.៥. ពេលវេលាចូលដំណេក

ដំណេកត្រូវបានប្រៀបធៀបដូចជាខ្សែរថភ្លើងមួយខ្សែអញ្ចឹង ។ ដើម្បីបានទទួល ផលកម្រៃប្រពៃ យើងត្រូវស្គាល់ឱ្យច្បាស់រាល់ស្ថានីយ៍ ឬចំណតដែលត្រូវចុះចត ឬ ឡើងជិះ ដែលមិនត្រូវឱ្យមានការខកខានជាព្យាយាមដងនោះឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ដោយ ហេតុថា អង្គប្រាណយើងដែលដឹកនាំ ឬបញ្ជាដោយនាឡិកាខួរក្បាល ដាក់ជាបញ្ហា

ជម្រុញ ឬតម្រូវឱ្យមានការលង់លក់នៅខណៈណាមួយជាក់លាក់ ។

ពេលព្រលប់ សីតុណ្ហភាពក្នុងខ្លួនយើងចាប់ផ្តើមចុះ ឯសកម្មភាពខួរក្បាល និង រឺផ្លិចទាំងឡាយចាប់ផ្តើមថយចុះបន្តិចម្តងៗដែរ ។ ហើយរាល់ពេលយប់នៅម៉ោងណា មួយជាទៀងទាត់ ត្របកភ្នែកយើងធ្ងន់ហើយធ្លាក់ ជួនយើងមានស្លាប អាការៈទាំងនេះ កើតមុនពេលចូលដំណេកលង់លក់ ។ ជាការប្រសើរ យើងគួរឆ្លើយតបនឹងអាការៈទាំង នេះ ដោយយើងគួរចូលដេកនៅទីបន្ទាប់ៗ បើឆ្លងហួសអាការៈ ឬសញ្ញាអាសន្ននេះ យើងត្រូវរង់ចាំក្រ ឬខ្ទប់ដំណេកបន្ទាប់ កំឡុងប្រមាណជាមួយម៉ោងកន្លះ ទៅ២ម៉ោង ក្រោយ ទើបដេកលង់លក់បាន ។ រាល់ម៉ោងដែលខកខានមិនបានដេក បង្កបង្កើតជាភាព ខ្សោយសុខភាព ដែលពិបាកកែប្រែប្រែវិញ ជាពិសេសចំពោះអ្នកដែលភ្ញាក់ពីដំណេកនៅ ម៉ោងកំណត់ទៀងទាត់ ។ ដូច្នេះ យើងត្រូវចូលដេកឱ្យបានទៀងទាត់ពេលម៉ោង ។

ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរយើងនៅតាមជនបទ ឆាប់ចូលដេកជាងអ្នកនៅតាមទីក្រុង ។ ជា ការប្រសើរ យើងគួរទម្លាប់ចូលដេកនៅម៉ោង១០ ហើយភ្ញាក់វិញនៅម៉ោង៦ព្រលឹម ។ ឆាប់ចូលដេកពីព្រលប់ពេកក៏មិនល្អ ព្រោះយើងអាចភ្ញាក់នៅកណ្តាលយប់ រីឯការក្រ ចូលដេកពេក រហូតដល់កណ្តាលអាធ្រាត្រ ក៏មិនល្អដែរ ព្រោះយើងអាចភ្ញាក់ជ្រុលម៉ោង ឬចំនួនម៉ោងដែលដេកមិនគ្រប់គ្រាន់ ។

១. ជីវិតប្រចាំថ្ងៃ និងដំណេក

គុណភាពនៃដំណេក ទាក់ទងយ៉ាងខ្លាំងជាមួយនឹងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ដែលមនុស្ស ម្នាក់ៗប្រកាន់យក ។ មិនមែនតម្រូវឱ្យមានទ្រឹស្តីរួមសម្រាប់មនុស្សគ្រប់គ្នាឡើយ ប៉ុន្តែ យើងឃើញមានកត្តារួមខ្លះ អាចជួយ ឬបង្កើនគុណភាពនៃដំណេក និងដំណើរឆ្លងពី

ភាពពុំទាន់លម្អិតដល់ដល់លម្អិត ។ ហើយក៏មានកត្តាខ្លះរំខានដំណេកដែរ ។ យ៉ាងណា
មិញ រាល់សកម្មភាពដែលរំព្លោង ឬបង្កើនម៉េតាបូលីសរបស់ខ្លួនយើងខ្លាំងពេក ដូចជា
ការបរិភោគច្រើនជ្រុល ការលេងកីឡាប្រើកម្លាំងតំហុតជាដើម សុទ្ធតែជះឥទ្ធិពល
អាក្រក់ដល់ដំណេក ជាពិសេសបើយើងចូលដេកភ្លាមបន្ទាប់ពីសកម្មភាពទាំងនោះ ។

ជាមួយ ដំណេកពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន និងទៅនឹងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ
ជាអាទិអនាម័យចំណីអាហារ សកម្មភាពផ្លូវកាយ និងការប្រើប្រាស់ឱសថជួយដំណេក លក់ ។

១.១ អនាម័យចំណីអាហារ

ការបរិភោគច្រើនជ្រុល ប្រព្រឹត្តឡើងកៀងចូលដំណេកពេក បង្កផលអាក្រក់ដល់
ដំណេកលម្អិត ។ ដើម្បីឱ្យការរំលាយអាហារប្រព្រឹត្តទៅបានល្អ គួរគប្បីបរិភោគពេល
ល្ងាចឱ្យទាន់ព្រលប់ ឬមេឃនៅភ្លឺ ទើបអាចកាត់បន្ថយការពិបាកទទួលបានដំណេក និង
ការភ្ញាក់ពីលម្អិតកណ្តាលយប់ ។ អាហារវិបត្តិផ្លូវរំលាយអាហារ ដែលកើតមកពី
ការបរិភោគច្រើន និងការបរិភោគមិនទៀងទាត់ពេល ជារឿយៗបង្កជាការយល់សុបិន្ត
អាក្រក់ ។ ដូច្នេះការបរិភោគពេលល្ងាច ត្រូវធ្វើឱ្យទៀងម៉ោង និងក្រោយពីបរិភោគ
ពេលល្ងាចហើយ អ្នកត្រូវសម្រាកកាយ ពីរបីម៉ោងសិន បន្ទាប់មក ចូលដេកទើបជា
ការប្រសើរ ។

ជាតិស្រា ឬជាតិអាស់កុល ជាតិថ្នាំជក់ ច្រើនហួសកម្រិតត្រូវហាមឃាត់ ។ កាហ្វេ
ទឹកតែ និងចំណីអាហារមានជាតិកាហ្វេអ៊ិនបង្កការប៉ះពាល់ ឬរំខានដល់ដំណេក ។ ប៉ុន្តែ
ឥទ្ធិពលរបស់វា ជួនមិនបង្កជាបញ្ហាអ្វីឡើយសម្រាប់បុគ្គលខ្លះ ។ ចំពោះជាតិខ្លាញ់ក៏
អញ្ជឹងដែរ អ្នកមិនត្រូវបរិភោគច្រើននៅពេលយប់ឡើយ ព្រោះក្រពះមិនធ្វើការដូច -

ពេលថ្ងៃឡើយ ។ (សូមអានបន្ថែម ការបរិភោគពេលល្ងាចទំព័រ១១០) ។

ដូច្នេះពេលល្ងាច អ្នកគួរបរិភោគល្មមបានហើយ និងគួរជ្រើសរើសចំណីអាហារណា ដែលមានឥទ្ធិពលល្អដល់ការដេកលក់លក់ និងដែលមានឥទ្ធិពលតាមការចង់បានរបស់ អ្នក ។

១.២ សកម្មភាពផ្លូវកាយ

សកម្មភាពផ្លូវកាយ ដូចជាការហាត់ប្រាណ ការលេងកីឡាជាដើម នាំមកនូវ សុខភាពមាំមួន ។ ការធ្វើសកម្មភាពផ្លូវកាយមួយម៉ោងមានប្រយោជន៍ដល់ការដេកលក់ និងការមិនដេកលក់ ។ វាអាចកាត់បន្ថយភាពធានតឹង ដែលកើតឡើង ពេញមួយថ្ងៃ ហើយនាំមកនូវការចូរស្បើយ ទាំងផ្លូវអារម្មណ៍ និងផ្លូវកាយ ។ សកម្មភាពផ្លូវកាយ ជាច្រើនដូចជា ការដើរ ការរត់ ការបាក់កង់ ការហែលទឹកជាដើម ធ្វើឱ្យស្រាលខ្លួន និង ស្រួលខ្លួន លើសពីនេះទៅទៀត ជួយដល់បេះដូង និងសរសៃឈាម ។

សកម្មភាពផ្លូវកាយ ជួយកំដៅខួរក្បាល ដែលអាចជួលសម្រួលដល់ដំណេក ។ តែ សកម្មភាពផ្លូវកាយប្រើកម្លាំងខ្លាំង គួរធ្វើនៅរសៀលពីម៉ោង៣ ទៅម៉ោង៤ ជាអកុសល ម៉ោងស្មើហ្នឹង ជាម៉ោងរវល់នឹងការងារ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកត្រូវធ្វើឡើង ឱ្យឆ្ងាយពីពេលចូលដេកក្នុងគម្លាតឆ្ងាយបំផុត ។ ព្រោះថា បើអ្នកមានសកម្មភាពផ្លូវ កាយខ្លាំង កៀកពេលចូលដេកពេក អ្នកនឹងមានការពិបាកក្នុងការដេកលក់ ។ សកម្មភាព ផ្លូវកាយ អាចធ្វើបានគ្រប់វិធី មិនថាចាស់ មិនថាក្មេងឡើយ ។ មនុស្សវ័យចាស់ អាចធ្វើ ចលនាដើរទៅនេះទៅនោះ ក៏អាចជួយរក្សាសុខភាពរបស់គាត់ និងជួយឱ្យគាត់ទទួល ទានដំណេកលក់បានស្រួលផងដែរ ។ (សូមអានបន្ថែម ចលនាអង្គប្រាណាពេលចូលដំណេក

ទំព័រ១៣៥ និង លំហាត់ប្រាណ និងកីឡា ទំព័រ៩៧)

១.៣. ការប្រើប្រាស់ឱសថជួយដំណេកលក់

បច្ចុប្បន្ននេះ មានឱសថសម្បូរបែប និងច្រើនប្រភេទណាស់ ហើយពេលខ្លះ ការប្រើប្រាស់មិនត្រឹមត្រូវ អាចបង្កជាគ្រោះថ្នាក់ទៀតផង ។

ឱសថ ឬថ្នាំបំបាត់ការដេកមិនលក់ជាច្រើន ត្រូវបានដាក់លក់ អាចទិញបានដោយ មិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជា ។ ឱសថទាំងនោះ មិនមែនគ្មានផ្តល់គ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាព នោះទេ ។ ឱសថមួយចំនួន មានផ្ទុកជាតិផេណូបារីតាល់បរិមាណតិចតួច ។ ប៉ុន្តែឱសថ ជំពូកនេះ ត្រូវបានចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងជំពូកឱសថដែលប្រើធាតុផ្សំបារីតូរិក ដែលស្ទើរ តែត្រូវបានបោះបង់ចោលលែងប្រើប្រាស់ទៅហើយ ដោយសារឥទ្ធិពលទីពីរ ឬឥទ្ធិពល អាក្រក់របស់វា ដូចជាការញៀនខានប្រើមិនបាន ភាពបង្កជាអាការៈចង្រៃជាដើម ។ រីឯពួកថ្នាំសម្រួល អារម្មណ៍មួយចំនួនមានផ្ទុកសារធាតុអង់ទីអ៊ីស្តាមីនិក ដែលមាន ឥទ្ធិពលងងឹមដេក រហូតធ្វើឱ្យដេកលង់លក់ពិបាកភ្ញាក់វិញ លុះដល់ពេលភ្ញាក់ពី ដំណេកមកវិញហើយ នៅតែងងឹមដេកបន្តរហូតដល់ពេលថ្ងៃ ។ ដូច្នេះ មុនប្រើឱសថ ទាំងនេះ អ្នកគួរទៅពិគ្រោះយោបល់ជាមួយគ្រូពេទ្យជាមុនសិន ទោះបីជាឱសថខ្លះមិន បង្កឥទ្ធិពលអាក្រក់ធំដុំក៏ដោយ ។

ឱសថបុរាណ ឬឱសថរុក្ខជាតិខ្លះក៏ដូចជាឱសថសម័យដែរ ជួនមានប្រយោជន៍ដល់ ដំណេកលង់លក់ ជួនបង្កការប៉ះពាល់ដល់ដំណេកលង់លក់ តែអ្វីដែលបារម្ភបំផុតនោះគឺ ឥទ្ធិពលមិនល្អនាំឱ្យមានជម្ងឺផ្សេងៗ ដូចជា រលាកច្រើម ជម្ងឺគ្រឿងនោម សង្វាក់បេះដូង ដើរមិនស្មើជាដើម ។

គ.បរិស្ថាន និងដំណេក

បរិស្ថានអាចដើរតួនាទីសំខាន់ៗ យើងសាកល្បងគិតបន្តិចទៅមើល: ស្រុកស្រែ ចំការ តំបន់ព្រៃភ្នំ តំបន់សមុទ្រ និងតំបន់ទឹកក្រូង តើគួរជ្រើសរើសយកតំបន់ណា? ។ តំបន់ទាំងបីខាងដើម មានស្ថានភាពរំលោភបំពាន ហើយប្រកបដោយភាពស្ងប់ស្ងាត់ និងភាពសុខសាន្ត។ មនុស្សរស់ពីងធម្មជាតិ (អ្នកធ្វើស្រែ អ្នកចំការ អ្នកចិញ្ចឹមសត្វ...) ពេលបំពេញកិច្ចការងារចប់ ពួកគាត់នាំគ្នាសម្រាកកាយ បន្ទាប់មកនាំគ្នាចូលដេក។ មនុស្សរស់នៅទីក្រុង ខុសពីមនុស្សរស់ពីងធម្មជាតិខ្លាំង ព្រោះនៅទីក្រុងមានសម្លេង អ៊ីកង ពន្លឺភ្លឺចិញ្ចាច លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុមិនអំណោយផល (ដូចជាក្តៅស្កះ ពិបាកដកដង្ហើមជាដើម) ។ ដូច្នេះ មុននឹងចូលដំណេក ពួកគាត់ត្រូវខំធ្វើខ្លួនឱ្យស្ងប់ស្ងាត់ និងត្រូវកំចាត់អាការៈស្រ្តស្បពីក្នុងខ្លួនជាមុនសិន។

គ.១ ទឹកផ្លែឈើស្អាតទៅ ឬរំលោភខ្លាំង

ផ្ទះ ឬផ្ទះល្វែងរបស់អ្នក ទោះតូចក្តី ធំក្តី មិនមែនជាការសំខាន់ឡើយ យ៉ាងណា ឱ្យតែមានឆ្នា ឬអាកាសដែលល្អដកដង្ហើមបានស្រួល។ ពេលទំនេរ អាចឱ្យយើងសម្រាកយកកម្លាំង និងនៅសម្រួលអារម្មណ៍តែម្នាក់ឯងបានដូចសំដីដែលថា "ចង្អៀតចុះ ផ្ទះ កុំឱ្យតែចង្អៀតចិត្ត" ។ ផ្ទះរបស់អ្នកត្រូវមានលក្ខណៈសម្បត្តិដូចខាងក្រោមនេះ។

- ទីមួយ: ផ្ទះត្រូវមានពណ៌ និងរបៀបតុបតែង ដែលអ្នកពេញចិត្ត។
- ទីពីរ: ក្រែងដេកត្រូវប្រកបដោយផាសុកភាព ពួកមិនរឹងជ្រួល មិនទន់ជ្រួល រឹងខ្លើយមានក៏បាន មិនមានក៏បាន។
- ទីបី: បន្ទប់ដេក ត្រូវមានបង្អួច មានខ្យល់ចេញចូលគ្រប់គ្រាន់ មានសីតុណ្ហភាព

ត្រជាក់ស្រួល។ ពន្លឺត្រូវភ្លឺស្រទន់ ឬប្រិមៗ មិនត្រូវដាក់តាំងវត្ថុ ឬដើមឈើច្រើនពេក ទេ។ រាំងននជួយបាំងពន្លឺផ្សេងៗ ដែលចាំងជះមកពីខាងក្រៅនៅពេលយប់។ បង្អួច ត្រូវបើកនៅពេលព្រឹក ដើម្បីឱ្យពន្លឺព្រះអាទិត្យអាចចាំងចូលបាន ដែលប្រៀបបាននឹង ពន្លឺនៃជីវិតដែរ។

គ.២-បរិស្ថានសម្លេង

សម្លេងអាចបង្កការរំខាន ឬអាចដាស់ដំណេកលក់បាន ប៉ុន្តែភាពស្ងាត់យឺង ឬភាពស្ងាត់ជ្រុលខ្លះ ក៏អាចបង្កការប៉ះពាល់ ឬរំខានដំណេកលក់បានដែរ ជាពិសេស ចំពោះអ្នកដែលមិនធ្លាប់មានទម្លាប់។ ពេលរាល់ករណីទាំងឡាយសុទ្ធតែអាចរំខាន និង អាចមិនរំខាន។ សម្លេងមួយចំនួន ដូចជាសម្លេងស៊ីដ្យែយានយន្ត សម្លេងទូរស័ព្ទរោទិ៍ សម្លេងទឹករលកជាដើម អាចរំខានដំណេកលក់បាន ប៉ុន្តែសម្លេងខ្លះទៀតមិនរំខាន ដំណេកលក់ឡើយ ដូចជាសម្លេងសត្វ ល្អិតយំ ឬក្រុមសម្លេងជាដើម។

គ.៣- សីតុណ្ហភាពខាងក្រៅខ្លួន និងខាងក្នុងខ្លួន

សីតុណ្ហភាពក៏ដើរតួនាទីសំខាន់ដែរ។ បរិយាកាស ឬធាតុអាកាសប្រែប្រួលខុស ប្រក្រតីខ្លះ ដូចជាក្តៅជ្រុល ត្រជាក់ជ្រុលជាដើម អាចបង្កការពិបាកទទួលបានដំណេក។ ធាតុត្រជាក់ខ្លាំង អាចបង្កការកើនឡើងនៃសកម្មភាពក្នុងខ្លួន ដើម្បីទប់ទល់នឹងធាតុ ត្រជាក់នេះ ដែលបង្កជាការប៉ះពាល់ដល់ការសម្រាកទទួលបានដំណេក។ ពេលកំដៅក្នុង ខ្លួនឡើងខ្ពស់ ឬពេលត្រូវក្តៅ យើងមានអារម្មណ៍ថា រងា ដែលនាំឱ្យយើងពិបាកដេក លក់។

ពេលព្រលប់ សីតុណ្ហភាពក្នុងខ្លួនយើងចាប់ផ្តើមថយចុះបន្តិចម្តងៗ រហូតឆ្នាក់ចុះ

ដល់កម្រិតទាបបំផុត រវាងពីម៉ោង៤ ដល់ម៉ោង៦ ព្រលឹម បែបនេះជាការរឹតតែ ងាយបង្កការកើតមានដំណេកលក់សាយស្តុប័ណ្ណមួយកម្រិតទៀត ។

ឃ. ដំបូន្មានល្អៗដើម្បីដំណេកលក់

ចំណោមប្រជាជនយើង មានប្រមាណជា៧០ភាគរយត្អូញត្អែរថា ដេកមិនសូវលក់ ស្រួលទាល់តែសោះ ។ ហេតុអ្វីបានជាអញ្ចឹង?

ខ្ញុំបានរៀបរាប់នៅទំព័រមុនៗមកហើយ ដំណេកលក់មានទំនាក់ទំនងជាខ្លាំងទៅនឹង ជីវិតប្រចាំថ្ងៃ(ដូចជាអនាម័យចំណីអាហារ សកម្មភាពផ្លូវកាយជាដើម) និងបរិស្ថាន ដែលយើងរស់នៅ (ដូចជាកន្លែងដេក សម្លេងជាដើម) ។ នៅទំព័រនេះ ខ្ញុំនឹងបង្ហាញជូន ជាសង្ខេបនូវមេរៀននៃដំណេកលក់ និងដំបូន្មានល្អៗដើម្បីជួយឱ្យដំណេកលក់ស្តុប័ណ្ណ ។

ឃ.១. មេរៀននៃដំណេកលក់

ការដេកលក់ ត្រូវបានកំណត់ឡើងដោយស្ថានភាពផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវអារម្មណ៍ ។ ដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យដំណេកប្រព្រឹត្តទៅបានលក់ស្រួល និងគ្រប់គ្រាន់ អ្នកត្រូវអនុវត្តតាម ដំបូន្មានដូចខាងក្រោមនេះ ដែលខ្ញុំសង្ឃឹមថា អ្នកពិតជាអាចធ្វើបាន ។

- ត្រូវមានកន្លែងទទួលទានដំណេកស្អាតបាត និងប្រកបដោយផាសុកភាព ព្រម ទាំងខ្យល់អាកាសបរិបូណ៌ និងមិនត្រជាក់ជ្រុល មិនក្តៅជ្រុល ។
- ពេលល្ងាច អ្នកមិនត្រូវបរិភោគច្រើនជ្រុល ឬបរិភោគខកពេល ឬយឺតយ៉ាវ រហូតដល់យប់ជ្រៅឡើយ ។
- ចាប់ពីម៉ោង៤ រសៀលទៅ អ្នកមិនត្រូវទទួលទានចំណីអាហារ ឬភេសជ្ជៈដាស់ ផ្លូវចិត្ត ឬផ្លូវអារម្មណ៍ ដូចជាទឹកតែ កាហ្វេ ជាតិស្រា និងជាតិកាហ្វេអ៊ីនឡើយ ។

ផ្ទៃលើដែលសម្បូរជាតិវីតាមីនសេ (C) ដូចជាផ្លែក្រូចពោធិសាត់ ផ្លែត្រីជាដើម មិនត្រូវបរិភោគពេលល្ងាចឡើយ ព្រោះជាតិវីតាមីនសេធ្វើឱ្យក្រអូងមួយដេក ។

- អ្នកមិនត្រូវធ្វើសកម្មភាពផ្លូវកាយ ដូចជាការហាត់ប្រាណ លេងកីឡាជាដើម ដែលប្រើកម្លាំងខ្លាំង ឬកន្ត្រាក់សាច់ដុំជ្រុល កៀកពេលចូលដេកឡើយ ។ អ្នកគួរធ្វើសកម្មភាពទាំងនេះឱ្យបានមុនម៉ោង៤រសៀល ឬយ៉ាងហោចណាស់មុនម៉ោង៦ព្រលប់ដែរ ។

- អ្នកត្រូវទម្លាប់ចូលដេកឱ្យទៀងទាត់ពេលម៉ោង ឆាប់ចូលដេកពេកក៏មិនល្អ ក្រចូលដេកពេកក៏មិនល្អដែរ ។ រីឯការភ្ញាក់ និងក្រោកពីដេក ក៏ត្រូវធ្វើឱ្យបានព្រលឹម និងទៀងទាត់ពេលម៉ោងផងដែរ ។

សូមអ្នកអានបន្ថែមជំពូក ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលយប់ ទំព័រ១៣៧ និង ប្រការមិនល្អ មិនគួរធ្វើនៅពេលយប់ ទំព័រ១៣៩ ។

ឃ.២ ដើម្បីដំណេកលក់ស្តាប់ស្តាប់

ពេលយប់ អ្នកខ្លះត្អូញត្អែរថា ដេកមិនលក់ទេ និងថាខ្លួនពិបាកដេកឱ្យលក់លក់ណាស់ ។ ខំច្នៃភ្នែកដែរ តែដេកមិនលក់ ។ អ្នកមិនត្រូវធ្វើបែបនេះឡើយ ព្រោះការដេកលក់មិនមែនដូចការបិទកុងតាក់ចរន្តអគ្គិសនីឡើយ ពោលការដេកលក់មិនអាចកើតឡើងដោយការបង្ខំនោះទេ ។ ខ្ញុំនឹងលើកយកប្រការទាំងឡាយ ដែលអ្នកអាចធ្វើបាន ដើម្បីដេកលក់ និងដំណេកលក់ស្តាប់ស្តាប់ ។

-ពេលព្រលប់ ក្រោយពីងូតទឹកសំអាតខ្លួន បរិភោគបាយរួចមក អ្នកអាចបំពេញកិច្ចការងារតាមទម្លាប់ដូចសព្វដង ដូចជាបិទទ្វារ បិទបង្អួច អានសៀវភៅពីរ បីទំព័រ

(ហាមអានសៀវភៅបែបភោជន ឬវិជ្ជាសាស្ត្រ) ស្តាប់តន្ត្រី ឬចម្រៀងតិចជាដើម ។
អ្នកត្រូវទុកពេលសម្រាកកាយសម្រួលអារម្មណ៍ផងដែរ មុនចូលដេក ជាពិសេសអ្នកគួរ
ធ្វើលំហាត់ដកដង្ហើម និងធ្វើសមាធិសម្រួលផ្លូវកាយផ្លូវចិត្ត ។ អ្នកមិនត្រូវខ្វល់ខ្វាយនឹង
រឿងអ្វីឡើយ ទើបអ្នកដេកលក់ស្រួល ។

- អ្នកជំនាញខ្លះបានលើកឡើងថា ក្រោយពីបរិភោគបាយល្ងាចរួច យើងគួរដើរឱ្យ
បានរយៈពេលមួយម៉ោង ប្រការនេះប្រហែលជាពិបាកធ្វើបានណាស់ ។ តែអ្នកអាចសាក
ល្បួង ពេលអ្នកឈប់វិស្សមកាល ឬមានពេលទំនេរ ។

- ការងូតទឹកក្តៅឧណ្ហៗ មុនពេលចូលដេក ជួយជម្រុញឱ្យដំណេកឆាប់លឿន
និងដំណេកលក់ស្តាប់ស្តល់បានប្រសើរ ។

- មុនចូលដំណេក អ្នកអាចពិសាទឹកដោះគោមួយកែវ ព្រោះថាទឹកដោះគោមាន
ជាតិទ្រីបតូហ្វាន ជាអាស៊ីដអាមីនេម្យ៉ាង ដែលជួយដំណេកលក់ ។ អ្នកគួរពិសាទឹកដោះគោ
ក្តៅឧណ្ហៗជាមួយផ្លែឈើ ដូចជាផ្លែចេក ផ្លែប៉ោមជាដើម បើមានទឹកឃ្មុំ អ្នកអាចលាយ
ទឹកឃ្មុំជាមួយផងរឹតតែប្រសើរ ។

- មុនចូលដំណេក អ្នកគួរធ្វើចលនាអង្គប្រាណ ជាពិសេសចលនាបន្ទូរឆ្អឹងខ្នង និង
ចង្កេះ(សូមអានទំព័រ១៣៥) ។ ឥរិយាបថដេកក៏សំខាន់ដែរ(សូមអានទំព័រ១៣៨) ។ នៅ
ពេលដេកយប់ទៀតសោត អ្នកគួរឧស្សាហ៍ប្រែខ្លួន ម្តងមកទៅខាងស្តាំ ម្តងមកទៅ
ខាងឆ្វេង ប្រយោជន៍ច្រើនវាងឥរិយាបថអាក្រក់ ដែលបង្កការប៉ះពាល់សាច់ដុំ និងចរន្ត
ឈាមរត់ដែលបង្កការឈឺ និងស្លឹកស្រពន់ជាដើម ។

ម្យ៉ាងទៀត វិធីម៉ាស្សាចាប់សរសៃ ការដកដង្ហើម ការសមាធិ ការចាក់ម្សៅទិវា

សាស្ត្រ ។ល។ ជូនអាចជួយយើងឱ្យភ្ជាប់ដេកលក់ ឬដេកលក់រឹតតែស្តាប់ស្តួល ។

ក្រោយពីធ្វើតាមដំបូន្មានទាំងប៉ុន្មានខាងលើនេះមក តែមិនបានជាផ្លែផ្កាទេ នោះ អ្នកគួរទៅពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យ ឬវេជ្ជបណ្ឌិតដែលនឹងផ្តល់ដំបូន្មានល្អដល់អ្នក និង ជួយព្យាបាលអ្នក ។ ដាច់ខាត អ្នកមិនត្រូវប្រើប្រាស់ថ្នាំ ឬឱសថជួយដំណេកលក់ដោយ ខ្លួនឯងឡើយ ។

២៤.

ការរួមរកផ្លូវភេទ

គ្រូបង្វឹកបង្ហាត់កិច្ចាមួយចំនួន បានបញ្ចេញទស្សនៈថា សម្រាប់កិច្ចាករ គួរជ្រើសរើសរវាងផ្លូវភេទ និងជោគជ័យនៃការប្រកួត។ ម្យ៉ាងទៀត ប្រសិនបើយើងចង់មានទឹកមុខស្រស់បស់ ស្រួលខ្លួន ប្រាជ្ញាភ្លឺថ្លា ពេញមួយថ្ងៃនោះ គប្បីចៀសវាងរាល់ការប្រើកម្លាំងហួសកម្រិតនៅពេលយប់។ ប៉ុន្តែការហៅហាត់អស់កម្លាំង ដែលបង្កឡើងដោយការរួមរកផ្លូវភេទជាការកម្រកើតមានណាស់។ កម្លាំងប្រឹងពេលរួមភេទ ចំណាយត្រឹមតែប្រហែលពីរតិទ្យុកាទ្យុវិប្បុណ្ណោះ ក្នុងមួយនាទី។ តាមការប៉ាន់ស្មាន ការរួមរក ឬការសេពសន្ថវៈមួយដង ត្រូវចំណាយកម្លាំងរួមជាមធ្យមប្រមាណជាប្រហាក់ប្រហែលនឹងបាយស្រូប ឬកុយទាវមួយចាន។

ពេលរួមរកបានបញ្ចប់សព្វគ្រប់ ដោយជោគជ័យ ភាពស្រណុកស្រួល ឬបុរសសុខដែលទទួលបាន បង្កឱ្យមានការរំដោះចេញនៃជាតិអង់ដ័រហ្វីន រត់ចូលទៅក្នុងខួរក្បាល។ ជាតិអាភៀនធម្មជាតិប្រភេទនេះ ក្រៅពីមានឥទ្ធិពលសម្រួលអារម្មណ៍ និងដាស់អារម្មណ៍សប្បាយ បង្កជាការចូររលាយខ្សោយនៃសាច់ដុំ ដែលជាបុព្វហេតុជម្រុញដៃគូរួមរកទាំងពីរនាក់ លូនចូលទៅក្នុងដំណែកលង់លក់សងបង្រួប។

រីឯភាពគ្មានការរួមភេទ ជាពិសេសបើជាតំណាង ឬជាករណីហាមឃាត់ណាមួយជាដើម បង្កឡើងជាភាពគ្មានកម្លាំងពល់ល្អិតល្អៃ ភាពគ្របសង្កត់ផ្លូវអារម្មណ៍ និងភាពស្ងួតស្រពន់ ឬថមថយខាងស្នេហា។

ជាដំបូន្មាន ដើម្បីសុខភាពល្អ យើងម្នាក់ៗគ្រប់រូបគួរថែរក្សាកាយធាតុទៅតាម

សង្វាក់ផ្ទាល់ខ្លួនរៀងៗខ្លួន ។ រួមភេទកាន់តែច្រើនញឹកញាប់ អត្រាអីរម៉ូនតេស្តូស្តេរ៉ូន (អីរម៉ូនចំណង់កាមតណ្ហា) ក៏កាន់តែកើនឡើងដែរ ពោលគឺ "កាន់តែស៊ី កាន់តែឃ្នាន" ។

● **ការរួមភេទ និងថ្វីកាមរោគ**

ការរួមភេទ ឬការរួមរក្សាផ្លូវភេទ ជាតម្រូវការចាំបាច់ពីធម្មជាតិរបស់មនុស្សភាគច្រើនបំផុត។ អ្នកជំនាញខាងផ្លូវភេទ បានលើកឡើងថា "ចំណោមពួកយើង មានប្រមាណជា១៥ ទៅ២០ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ទទួលរងនូវភាពព្រងើយកន្តើយខាងការរួមភេទ ឬបាត់បង់កាមកិលេសតណ្ហា" ។ ម្យ៉ាងទៀត ការរួមភេទទៀតសោត ជាធាតុមួយមិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីស្ថាបនាសុភមង្គលក្នុងគ្រួសារ។ ជីវិតប្តីប្រពន្ធវិវាហ៍ និងមានសុភមង្គលបាន ត្រូវមានធាតុផ្សំជាច្រើន ដូចជាការស្គាល់ចិត្តគ្នា សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារល្អ និងរីកចម្រើន សេចក្តីរីករាយខាងផ្លូវភេទជាដើម ។ល។

ទោះបីជាមនុស្សម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិជាធម្មជាតិក្នុងការរួមភេទក្តី តែការរួមភេទនោះត្រូវមានលក្ខណៈសុវត្ថិភាព ដូចជាស្នេហា "មួយទល់នឹងមួយ" ការរួមភេទដោយប្រើស្រោមអនាម័យជាដើម។ ព្រោះថា ការរួមភេទជាមួយដៃគូច្រើន ឬស្នេហា "មួយទល់នឹងច្រើន" ឬការរួមភេទជាមួយអ្នកមានផ្ទុកមេរោគជម្ងឺកាមរោគ (ជម្ងឺឆ្លងតាមផ្លូវភេទ) មិនផ្តល់ជាប្រយោជន៍ដល់សុខភាព និងសុភមង្គលឡើយ តែជាការបំផ្លិចបំផ្លាញសុខភាព និងអនាគតរបស់ខ្លួនទៅវិញទេ ។

បើសិនជាអ្នកមានការមិនទុកចិត្តលើដៃគូរួមភេទរបស់អ្នកជាប្តីប្រពន្ធក្តី ជាសង្ស័យក្តី ជាអ្នករកស៊ីផ្លូវភេទក្តី អ្នកគួរតែសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសការប្រើស្រោមអនាម័យជាដាច់ខាត នៅរាល់ពេលរួមភេទ ដូចភាសិតខ្មែរមួយបានលើកឡើងថា " ការពារប្រសើរ

ជាងព្យាបាល”។ បើអ្នកមានការរួមភេទជាមួយដៃគូដែលមានផ្ទុកមេរោគជម្ងឺកាមរោគ ដូចជាអេដស៍ ឬស៊ីដា ស្វាយក្រាប រលាកធ្វើមប្រភេទ B ជាដើម នោះអ្នកនឹងទទួលបាន ជម្ងឺនោះយ៉ាងពិតប្រាកដ។ យ៉ាងណាមិញ បើជនណាម្នាក់ឆ្លងមេរោគអេដស៍ហើយ បុគ្គលរូបនោះនឹងខូចអនាគត បាត់បង់កិត្តិយស និងទទួលយកសេចក្តីស្លាប់ប៉ុន្មានឆ្នាំ ក្រោយមកជាមិនខាន។ សរុបមក ការរួមភេទបែបភ្លើតភ្លើន គ្មានការការពារ គឺបំផ្លាញ ខ្លួនឯងទាំងសុខភាព សុភមង្គល កិត្តិយស អនាគត បំណងប្រាថ្នា និងទាំងជីវិតទៀត ផង។ តើអ្នកណាជាអ្នកទទួលបានការឈឺចាប់ទាំងនេះ? ចម្លើយ: មានតែខ្លួនឯងម្នាក់គត់ មិនមែនអ្នកដទៃឡើយ។

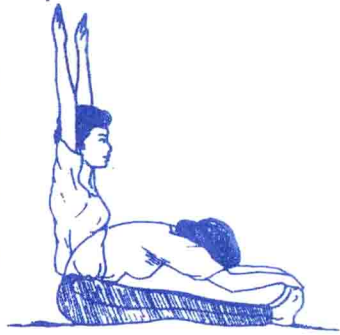
ធម្មជាតិបង្កើតមនុស្សឱ្យមានការរួមភេទមែន តែអ្នកត្រូវជ្រើសរើសយកការរួម ភេទណាដែលគ្មានគ្រោះថ្នាក់ និងមានសុវត្ថិភាពដល់សុខភាព និងអនាគត មិនមែន “សប្បាយមិនស្គាល់ស្លាប់ ដូចមាចរត់សំដៅភ្លើង ” នោះទេ ។ ដូច្នោះ មុននឹងឈាន ដល់ការរួមភេទ អ្នកត្រូវគិតទៅដល់ជម្ងឺកាមរោគ និងការមានគភ៌ (ការមានផ្ទៃពោះ) ជាចំបង ។

២៥. ចលនាអង្គត្រាណពេលបូលជំនោក

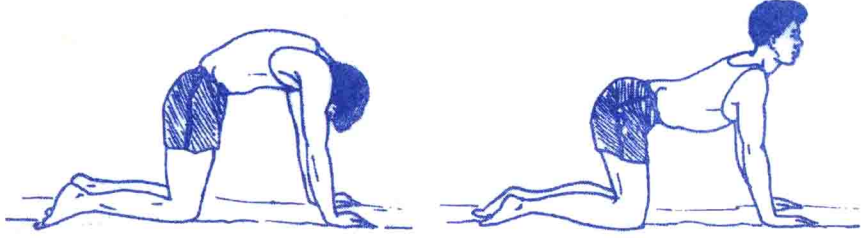
ចលនាទី១: សន្លឹង បូលន្លឹងអវៈយវៈ

ជាដំបូង ចូរអ្នកអង្គុយសណ្តូកជើងទាំងពីរ ព្រមទាំងលើកដៃទាំងពីរឡើងលើ ដងខ្លួនត្រង់។ បន្ទាប់មក សូមអោនក្បាលដោយយកប្រអប់ដៃ ចាប់ទាញប្រអប់ជើងទាំងពីរ ដំណាលគ្នានោះ ដែរ ត្រូវដកដង្ហើមចេញ។ ចលនានេះ ត្រូវធ្វើ ឡើងដោយទាញបន្តឹងជើង ដៃ និងដងខ្លួនទាំង មូលសន្សឹមៗបន្តិចម្តងៗ។

ចលនាទី២: ភិយាយថ្ងៃ ឆ្មា-ឆ្មៃ

សូមអ្នកធ្វើពីរយាបចលុតជង្គង់ ដៃទាំងពីរច្រត់លើកម្រាលដូចសត្វជើងបួនឈរ ក្តៅទាំងពីរបស់យើងជាជើងក្រោយ ដៃទាំងពីរជាជើងមុខ។ បន្ទាប់ សូមអ្នកចាប់ធ្វើ ចលនាដោយផ្តើមចង្កោងខ្នង អោនក្បាលចុះ និងដកដង្ហើមផ្ទុំខ្យល់ចេញ។ រួចមក សូម បន្ទាបដងខ្លួន ឬបង្ហែនចុះក្រោមវិញ ងើបក្បាលឡើង និងដកដង្ហើមចូល។ ចលនានេះ ជួយបន្ថយឆ្អឹងកង-ក ឆ្អឹងអាងត្រគាក និងឆ្អឹងកងខ្នង។

ចលនាទី៧: ឥរិយាបថ "ឆ្ងាយបង្ហូរព្រះបែបអ៊ីស្លាមសាសនា"

សូមអ្នកអង្គុយសុតជង្គង់ កំប៉េះតូទលើបាតជើង រីឯដៃទាំងពីរច្រត់ទ្រោបលើកម្រាល ។ បន្ទាប់សូមអោនក្បាល និងផ្ទះដើមទ្រូងចុះទៅដល់កម្រាល ដោយមិនត្រូវឱ្យរង្កើដល់ត្រតាក ឬកំប៉េះតូទឡើយ ។ ចំណែកដៃទាំងពីរ ត្រូវសណ្តូកសន្ធឹងឬបន្តឹងទៅមុខ ត្រង់ ឱ្យតឹងបំផុត ។ សូមរក្សាភិរយាបថនេះចំនួន មួយនាទី ។

២៦. ប្រការល្អគួរធ្វើនៅពេលយប់

ប្រការទី១: អាងស្បៀងតៅ ឬស្តាប់តន្ត្រី

បើអ្នកចង់ឱ្យរាប់រងរយ ឬរាប់ដេកលក់ អ្នកត្រូវខំកាត់ចិត្ត ផ្តាច់ខ្លួនពីពិភពខាងក្រៅ ដែលរំព្វោច ឬភ្លេចអារម្មណ៍ឱ្យបាន។ ស្បៀរភៅពីរ បីទំព័រ សម្លេងតន្ត្រីរូតន្រ្តីរង័ៗ តិចៗ ឬសកម្មភាពស្ងាត់ស្ងៀមផ្សេងទៀត អាចជម្រុញឱ្យមានការលង់លក់បាន។ ស្បៀរភៅដែលយកមកអាន ឬ តន្ត្រីដែលស្តាប់មិនត្រូវមានលក្ខណៈដាស់អារម្មណ៍ទេ។

ប្រការទី២: ទូតទឹកកក្តៅ

ការងូតទឹកក្តៅខ្ពស់ៗ បណ្តាលឱ្យមានការរីកនៃសរសៃឈាម ជាប្រយោជន៍បញ្ចុះឬបន្ថយសីតុណ្ហភាពនៃសព្វកាយ ហើយជាកត្តាមួយ ក្នុងចំណោមកត្តាចម្រងៗជាច្រើន ដែលអាចជួយជំរុញពិការពុំទាន់លង់លក់ ឈានទៅដល់ការលង់លក់បាន។

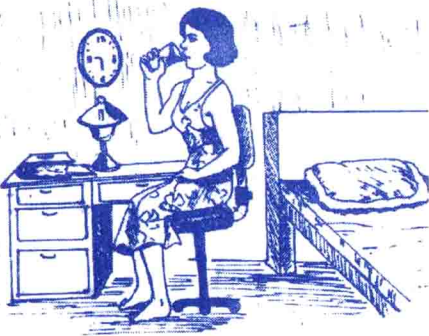
ប្រការទី៣: ឥរិយាបថល្អពេលដេក

ការទទួលបានដំណេក ត្រូវគិតគូរដល់ការសណ្តូកអង្គប្រាណ និងអវៈយវៈផងដែរ។ ឥរិយាបថប្រសើរបំផុត គឺដេកផ្ទៀងកាយវិការដូច“ឆ្កែប្រមាញ់” ដៃទាំងពីរសណ្តូកទៅមុខ ជើងបត់អង្គញបន្តិច ចំណែកឆ្អឹងកងខ្នង និងឆ្អឹងកង-ក ត្រូវរត់ត្រង់គ្នាលើអ័ក្សតែមួយ។ ចំពោះសីតុណ្ហភាពក្នុងបន្ទប់ដេកទៀតសោត គួរតែត្រជាក់មិនគួរឱ្យលើសពី២៤អង្សាសេស្តីស្តីឡើយ។ កន្លែងដេកដាច់ខាត មិនត្រូវហប់ ឬក្តៅខ្លាំងពេក ទេ។

ប្រការទី៤: ពិសាបង្ហែម ឬទឹកដោះគោ

បង្ហែម និងជាតិទឹកដោះគោ អាចជួយសម្រួលឱ្យ ទទួលបានដំណេកលង់លក់ស្តាប់ស្តាប់បាន។ ហេតុនេះមុនចូលដំណេក អ្នកអាចពិសាបង្ហែមមួយចាន ជាពិសេសបង្ហែមមានដាក់ជាតិទឹកដោះ ឬក៏អ្នកពិសាទឹកដោះគោក្តៅឧណ្ហៗមួយកែវ ជាមួយនឹងផ្លែប៉ោម ឬផ្លែចេកជាដើម។ តែការពិសាបង្ហែមពេលយប់អាចបង្កការឡើងទម្ងន់ ឬធាត់។

២៧. ប្រកាសមិនឱ្យគួរធ្វើនៅពេលយប់

ប្រការទី១: ចំណីអាហារប៉ះពាល់ដំណេក

ចំណីអាហារ ឬផលិតផលមួយចំនួនដូចជា តែ កាហ្វេ ស្រា បារី ឬថ្នាំជក់ជាដើម មានផ្ទុកសារជាតិភ្លេច ឬរំញោចអារម្មណ៍ ។ រាល់ការជក់ ឬពិសាសារជាតិទាំងនោះ ក្បែកពេលចូលដេក អាចរំខានដល់ការឈានចូលដំណេកលង់លក់បាន ។ អ្នកគួរជក់ ឬ ពិសាវាមុនចូលដេក៤ម៉ោង ឬមុនម៉ោង៤រសៀល(សូមអានបន្ថែមទំព័រ១១២ និង ១២៣) ។

ប្រការទី២: សកម្មភាពប៉ះពាល់ដំណេក

អំពើ ឬសកម្មភាពខ្លះ បង្កបង្កើតជាការភ្លេច ឬរំញោចអារម្មណ៍ខ្លាំង ដូចជា លេងកីឡាប្រើកម្លាំងខ្លាំង ជួបព្រឹត្តិការណ៍បែបពញាក់ ឬរំជួលអារម្មណ៍ភ័យខ្លាច ធ្វើកិច្ចការ ឬចុះនៅក្នុងផ្ទះដ៏ស្មុគស្មាញ លេងល្បែង ឬហ្គេមក្នុងកុំព្យូទ័រ ការហៅទូរស័ព្ទ និង ទទួលទូរស័ព្ទយ៉ាងមមាញឹក គិតលេខឬគិតលុយបែបស្មុគស្មាញ ធ្វើបញ្ជី ឬរបាយការណ៍ ប្រើខ្សែក្បាលខ្លាំងជាដើម ។ ការចូលដំណេក ពិតជាពុំបានលង់លក់ទេ បើអំពើ ឬសកម្មភាពទាំងនេះធ្វើឡើងក្បែកពេលចូលដេកនោះ ។ ដូច្នេះ អ្នកគួរធ្វើសកម្មភាពទាំងនេះ ឱ្យបានមុនម៉ោង៦ល្ងាច ទើបមិនមានការប៉ះពាល់ដល់ដំណេកលង់លក់ (សូមអានបន្ថែម ទំព័រ១២៤) ។

ប្រការទី៣: ដេកមើលទូរទស្សន៍នៅលើគ្រែដេក

គ្រែដេកទុកសម្រាប់តែការចូលដំណេកលង់លក់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ការមើលទូរទស្សន៍

នៅលើគ្រែដេក ជាអំពើភ្លេចអារម្មណ៍ ដែលប៉ះពាល់ការលង់លក់ ។ ដូច្នេះ ឥទ្ធិពលរបស់ វា គឺវិខានជំហានចូលដំណេកលង់លក់ ជាពិសេស ចំពោះអ្នកដែលមានអាការៈពិបាក ដេកលក់ ឬដេកមិនលក់ ។ ការដេកមើលទូរទស្សន៍ ការបរិភោគ និងការនិយាយទូរស័ព្ទ នៅលើគ្រែដេក ជាអំពើឆ្គាំឆ្គង ដែលជះផលអាក្រក់ដល់ការដេក ។

ប្រការទី៤: លេប ឬប្រើប្រាស់ឱសថចួយដេក

ឱសថចួយដំណេកលក់ ឬឱសថរំងាប់អារម្មណ៍ ត្រូវបានដាក់លក់នៅលើទីផ្សារ ជូនអ្នកទិញវាបានដោយមិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជាឡើយ ។ អ្នកមិនគួរសម្រេចចិត្ត ប្រើឱសថជំពូកនេះដោយខ្លួនឯង ដោយគ្មានវេជ្ជបញ្ជា ឬការពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យ ឡើយ ។ ព្រោះថា ឱសថជំពូកនេះមួយចំនួន មានឥទ្ធិពលព្យៀន និងឥទ្ធិពលអាក្រក់ ដទៃទៀត ដូចជាដេកលក់ពិបាកភ្នាក់វិញ ឬក្រោយពីភ្នាក់ពីដំណេកលក់នៅមាន អារម្មណ៍មិនស្រឡះជាដើម ។ សូមអាន *ការប្រើប្រាស់ឱសថចួយដំណេកលក់ ទំព័រ១២៥* ។

ឯកសារពិគ្រោះ

● **ឯកសារពិគ្រោះផ្នែកភាសា**

- ក្រុមជំនុំ និងសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត, *វចនានុក្រមខ្មែរ* ភាគទី ១ និង ភាគទី ២ , ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ, ១៩៦៧
- តិប យ៉ក់ និង ថាវី គន្ធី, *វចនានុក្រមបារាំង-ខ្មែរ* (Petit dictionnaire Français-Khmer), បណ្ណាគារភ្នំពេញ, ១៩៦៧

● **ឯកសារពិគ្រោះផ្នែកបច្ចេកទេស**

- Michel Montignac, *La méthode Montignac de A à Z*, Editions Belfond, 1994.
- Michel Montignac, *Je mange donc je maigris et je reste mince*, Flammarion, 1999.
- Olivier Roussel, *Corps et santé*, Hachette, 1996.
- Dr Catherine Kousmine, *Sauvez votre corps*, Editions Robert Laffont, 1987.
- Dominique Laty, *La gym au quotidien*, Marabout, 1991.
- Dr Jacqueline Renaud, *Guide anti-stress*, Marabout, 1990.

- Pierre Harvey, Guy Thibault, Pierrette Bergeron et Pierre Anctil, *Guide de mise en forme*, Éditions de L'Homme, 1998.
- Agnès Jouy, *Devenez l'artisan de votre santé*, Marabout/Éditions de Dauphin, 1988.
- Isabelle Verbaere et Stéphane Delfazzeri, *en forme, ça m'intéresse*, 1997
- *ដើម្បីសុខភាពជនគ្រប់វ័យ* (តាមលំនាំសៀវភៅ Thing to do stay healthy, WHO regional office for the Western Pacific 1995) ប្រែសម្រួលដោយវេជ្ជបណ្ឌិត តាន់ ទ្រី, មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព នៃក្រសួងសុខាភិបាលនិងអង្គការសុខភាពពិភពលោក, ១៩៩៨ ។
- *សិក្សាសង្គមថ្នាក់ទី ៩*, នាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវវគ្គកោសល្យ គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពផ្សាយ និងចែកផ្សាយនៃក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា, ១៩៩៩ ។
- Claire Pinson, *La diététique un art de vivre*, Editions MILAN, 1998.
- Martine Gay, *Bien dormir Source d'énergie*, chemin de L'Harmonie, Editions DERVY, 1999.

ស្នាដៃរបស់អ្នកនិពន្ធ

- ~ ១០នាទី ដើម្បីសម្រស់រាងកាយ (មេត្តាមើលតាមរូបភាពនេះ)
- ~ លំហាត់ប្រាណប្រចាំថ្ងៃ (មេត្តាមើលតាមរូបភាពនេះ)
- ~ អង្កេត-ធារិយ-ខ្មែរ មគ្គុទេសក៍សន្តិសុខសម្រាប់ការធ្វើបំណើ (មេត្តាមើលនៅទំព័រ ២០០០)

- សូមកុំភ្លេចសួររកសៀវភៅផ្សេងៗទៀត
របស់វេជ្ជបណ្ឌិត លី ចេងហ៊ុយ !

- ជាវដ៏ និងព័ត៌មានផ្សេងៗ សូមទាក់ទង :
ហ្គាណូក៍ស៊ី បោះពុម្ពផ្សាយ

ទូរស័ព្ទលេខ : 012 977 933
011 977 933
016 977 933

បោះពុម្ពនៅរោងពុម្ព **ពន្លឺស៊ី**

តើត្រូវគិតកម្រិតណាចំពោះសុខភាព ? តាំងពីព្រលឹម ពេលភ្ញាក់ពីដំណេក រហូត
ទល់ព្រលប់ ពេលចូលដំណេកវិញ តើត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ? មិនត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ? ហេតុអ្វីបានជាយើ
មិនឈប់ ម្តងឈឺនេះ ម្តងឈឺនោះ ឈឺចង្កេះ រោយកញ្ជឹងក... ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់? តើត្រូវ
ហាត់ប្រាណបែបណា ? តើត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីសុខភាពរាងកាយ កុំឱ្យស្នមជ្រុល កុំឱ្យឆាត់
ជ្រុល ? ហេតុអ្វីបានជាទទួលបានដំណេកមិនលក់ ? ...

ចម្លើយទាំងឡាយមាននៅក្នុងសៀវភៅ **២៤ម៉ោង បើឱ្យសុខភាពល្អ** នេះ ។
សៀវភៅនេះ បកស្រាយ និង ណែនាំអំពីស្ថានភាពសុខភាពពេញ២៤ម៉ោង ការហាត់ប្រាណ
ការហិរោត ការដកដង្ហើម ការសមាធិ ការរួមភេទ ការទទួលបានដំណេក ប្រការល្អគួរធ្វើ
ប្រការមិនល្អមិនគួរធ្វើ ... (មាតិកាអត្ថបទ ទំព័រ៥) ។

ចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅ លោកអ្នកពិតជាអស់កង្វល់អំពីសុខភាពទៀតហើយ ។
២៤ម៉ោង បើឱ្យសុខភាពល្អ ប្រៀបបាននឹងតម្រាសុខភាព ឬ ត្រូវពេទ្យដ៏ចំណានម្នាក់
តាមណែនាំលោកអ្នកគ្រប់នាទី ២៤ម៉ោងលើ២៤ម៉ោង ។

អ្នកនិពន្ធ: វេជ្ជបណ្ឌិត **លី ចេងហ៊ុយ** ជាគ្រូពេទ្យផ្នែកជម្ងឺទូទៅ
ហើយសព្វថ្ងៃ ជាគ្រូពេទ្យខាងសុខភាពសាធារណៈ-អេពីដេមីសាស្ត្រ
ប្រចាំមណ្ឌលធ្វើតេស្តឈាមអនាមិក និង ឥតបង់ប្រាក់ (រកមេរោគ
អេដស៍) និង មណ្ឌលចាក់ថ្នាំបង្ការ នៃវិទ្យាស្ថានប៉ាស្ទ័រកម្ពុជា ។